

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

ЗВІТ
про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у
сфері зв'язку та інформатизації
за 2015 рік

КИЇВ 2016

Зміст

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	3
Розділ I. Стан розвитку ринків послуг зв'язку	5
• Загальна інформація про стан та тенденції розвитку ринків послуг зв'язку	5
• Стан розвитку ринку послуг фіксованого телефонного зв'язку	7
• Стан розвитку ринку послуг мобільного зв'язку	11
• Стан розвитку ринку послуг доступу до Інтернет	13
• Стан розвитку ринку послуг поштового зв'язку	15
Розділ II. Нормотворча діяльність НКРЗІ у сфері зв'язку	16
• Нормативно-правові акти, підготовлені з метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу	16
• Вжиті регуляторні заходи на ринку телекомунікацій	29
Розділ III. Регулювання доступу до ринку телекомунікацій та сфери користування РЧР України	35
• Реєстрація і ліцензування	35
• Розподіл і використання радіочастотного ресурсу	39
• Розподіл і використання номерного ресурсу	40
• Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та інфраструктура телекомунікаційних мереж	42
Розділ IV. Стан розвитку інформатизації та інформаційного суспільства	43
• Аналіз основних показників розвитку ІКТ	43
• Ринок праці ІКТ	45
• Рівень використання ІКТ в суспільстві	46
Розділ V. Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція	48
Розділ VI. Державний нагляд в галузі зв'язку та захист прав споживачів	55
• Здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій та за користуванням радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування	55
• Забезпечення якості телекомунікаційних послуг	56
• Захист прав споживачів послуг зв'язку	61
Розділ VII. Публічність та відкритість діяльності НКРЗІ	66
Розділ VIII. Ресурсне забезпечення діяльності НКРЗІ	69
• Кадрове забезпечення державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	69
• Забезпечення надходжень до бюджету	77
• Документальне забезпечення і контроль	77
• Підвищення ефективності використання ІКТ для виконання завдань НКРЗІ	78
Розділ IX. Діяльність Державного підприємства «Український державний центр радіочастот»	79
Розділ X. Пріоритетні завдання НКРЗІ на 2016 рік	93

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації є державним колегіальним органом.

Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ, Комісія) створено 23.11.2011 відповідно до Закону України «Про телекомунікації» (далі – Закон).

Згідно з Положенням про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, затвердженим Указом Президента України від 23.11.2011 № 1067/2011, (далі – Положення) НКРЗІ є органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку. У визначеній сфері НКРЗІ здійснює повноваження органу ліцензування, дозвільного органу, регуляторного органу та органу державного нагляду (контролю).

НКРЗІ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами та дорученнями Президента України, актами Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами.

Діяльність НКРЗІ спрямована на виконання основних завдань, визначених Положенням, зокрема:

- забезпечення проведення єдиної державної політики з питань державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку;

- здійснення державного регулювання та нагляду у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку, використання інфраструктури з метою максимального задоволення попиту споживачів на послуги зв'язку та інформаційні послуги, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, збільшення обсягів послуг та підвищення їх якості, розвитку та модернізації телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних мереж з урахуванням інтересів національної безпеки;

- забезпечення ефективного користування радіочастотним ресурсом і функціонування ринків телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних, інформаційних послуг та послуг поштового зв'язку на основі збалансування інтересів суспільства, суб'єктів господарювання та споживачів цих послуг;

- сприяння розвитку конкуренції та підприємництва, забезпечення рівних умов діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності, вдосконалення механізмів регулювання ринкових відносин у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку;

- забезпечення системності, комплексності і узгодженості розвитку інформатизації та інформаційного суспільства в державі.

Основною формою роботи НКРЗІ як колегіального органу є засідання, які проводяться за рішенням Голови НКРЗІ у разі потреби, але, як правило, не рідше одного разу на тиждень.

Рішення НКРЗІ приймаються на засіданнях, які проводяться у формі відкритих або закритих слухань. У разі розгляду питань, що мають важливе суспільне значення, засідання проводяться у формі відкритих слухань, у яких мають право брати участь суб'єкти ринку телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку і громадські організації.

Рішення НКРЗІ, прийняті в межах її повноважень, обов'язкові для виконання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, учасниками ринку телекомунікаційних послуг, їх об'єднаннями.

Рішення Комісії можуть бути оскаржені в установленому законодавством порядку.

Рішення НКРЗІ, які є нормативно-правовими актами, підлягають обов'язковій державній реєстрації в установленому законодавством порядку та не потребують узгодження з іншими органами державної влади, крім випадків, передбачених законом.

Рішення НКРЗІ, які відповідно до закону є регуляторними актами (крім рішень щодо встановлення тарифів), розробляються, розглядаються, приймаються та оприлюднюються з урахуванням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

НКРЗІ, у разі потреби, видає разом із центральними та місцевими органами виконавчої влади спільні акти.

До складу НКРЗІ входять Голова та шість членів Комісії.

Відповідно до Указу Президента України від 28 липня 2014 року № 627/2014 Головою НКРЗІ призначено **Животовського Олександра Миколайовича**,

членами НКРЗІ були призначені:

**Гресько Володимир Петрович,
Лагошин Віктор Євгенійович,
Мазур Віктор Олексійович,
Склярів Олександр Іванович.**

Указом Президента України від 29 серпня 2014 року № 697/2014 членом НКРЗІ призначено **Дзюбу Сергія Вікторовича**.

НКРЗІ складається із Комісії як колегіального органу та апарату, який здійснює організаційно-технічну та іншу роботу щодо забезпечення діяльності НКРЗІ.

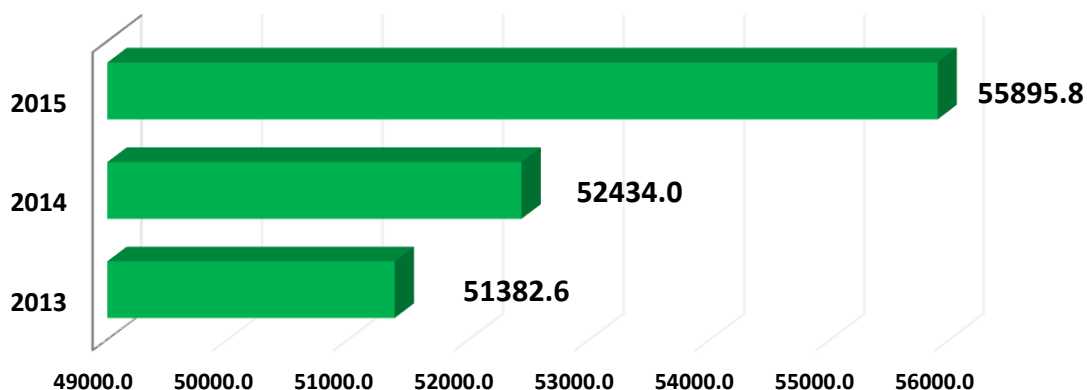
До сфери управління НКРЗІ входить державне підприємство «Український державний центр радіочастот» (далі – УДЦР).

Розділ І. Стан розвитку ринків послуг зв'язку

Загальна інформація про стан та тенденції розвитку ринків послуг зв'язку

У 2015 році доходи від надання послуг зв'язку склали 55 895,8 млн. грн., що на 6,6% більше ніж за 2014 рік.

**Динаміка доходів від надання послуг зв'язку
2013 - 2015 р. р., млн. грн.***

*за даними Держстату

Доходи від надання телекомунікаційних послуг у 2015 році склали 50 851,8 млн. грн., що на 25 60,9 млн. грн. більше ніж у 2014 році, в той же час доходи від послуг поштового зв'язку зросли на 210,2 млн. грн. та склали 3 426,0 млн. грн., доходи від інших послуг зв'язку у звітному році збільшились до 1 618,0 млн. грн.

В структурі доходів від надання послуг зв'язку, питома вага доходів від надання телекомунікаційних послуг зменшилася від 92,1% за підсумками 2014 року до 91,0% у 2015 році. Разом з тим, питома вага доходів від надання послуг поштового зв'язку залишилась незмінною на рівні 6,1%. Частка доходів від надання інших послуг збільшилась на 1,1%.

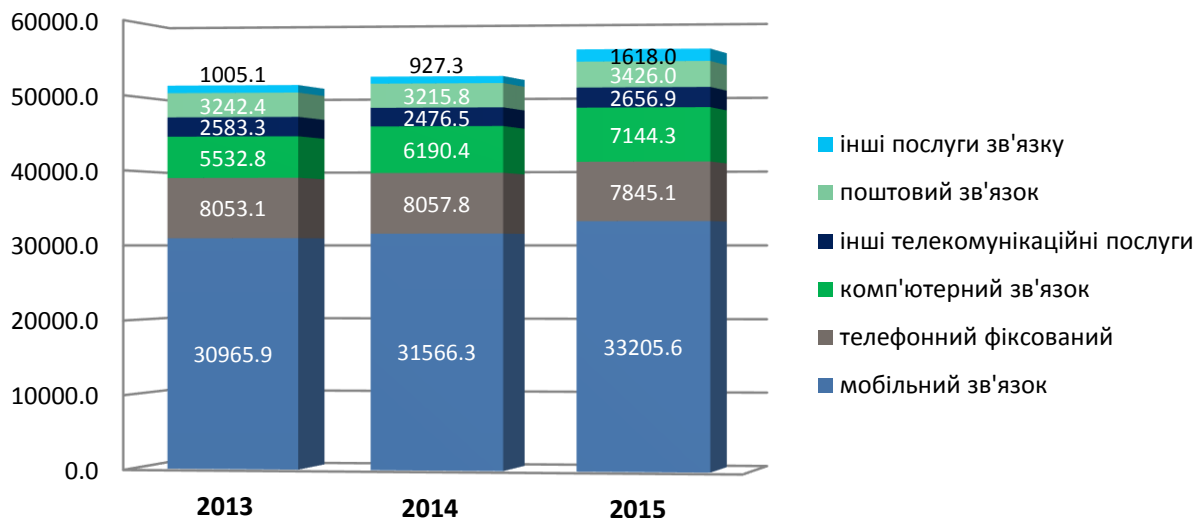
Структура доходів від надання послуг зв'язку у 2014-2015 р. р., %*

*за даними Держстату

Основними сегментами на ринку послуг зв'язку залишаються мобільний, телефонний фіксований та комп'ютерний зв'язок, спільна частка яких у загальних доходах від надання послуг зв'язку за підсумками року склала 94,7%.

Динаміка доходів від надання різних видів послуг зв'язку за 2013-2015 р.р., млн. грн.*

* за даними Держстату

Доходи від надання послуг мобільного зв'язку та комп'ютерного зв'язку демонструють тенденцію до збільшення протягом останніх трьох років, так доходи від надання послуг комп'ютерного зв'язку зросли на 29,1%, а доходи від послуг мобільного зв'язку зросли на 7,2% у період з 2013 по 2015 роки.

Основними тенденціями розвитку були:

– впровадження телекомунікаційних мереж рухомого (мобільного) зв'язку третього покоління (3G), на підставі проведення відкритого тендеру за процедурою торгів «з голосу», в результаті чого операторами телекомунікацій ТОВ «Астеліт», ПрАТ «МТС Україна» та ПрАТ «Київстар» отримано ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» на строк 15 років;

– підвищення попиту споживачів на мультимедійні конвергентні телекомунікаційні послуги та збільшення кількості власників сучасних багатофункціональних кінцевих пристроїв зв'язку;

– широке впровадження технологій абонентського доступу створили ефективні умови для надання державним органам, суб'єктам господарювання різних форм власності та громадянам сучасних інформаційно-телекомунікаційних послуг в сферах охорони здоров'я, освіти, сільського господарства, торгівлі, фінансів, управління комунальним господарством, в тому числі надання широкосмугового та високошвидкісного зв'язку при

організації доступу до Інтернету, міжмашинної взаємодії (machine-to-machine);

– запровадження операторами різноманітних пакетів послуг і тарифних планів із об'єднанням послуг голосової телефонії, доступу до Інтернету та телебачення, зокрема організацією безлімітного доступу до популярних соціальних мереж та інформаційних ресурсів, збільшенням обсягів послуг доступу до Інтернету та програм цифрового мовлення тощо.

Основними проблемами розвитку телекомунікаційних мереж є:

– погіршення сталості функціонування телекомунікаційних мереж на тимчасово окупованих територіях та на території проведення антитерористичної операції, виникнення організаційних та технологічних проблем взаємодії між телекомунікаційними мережами на території України;

– низька ефективність управління телекомунікаційною мережею зв'язку загального користування України, відсутність Національного центру оперативного-технічного управління мережами телекомунікацій України;

– нерівномірність забезпечення споживачів телекомунікаційними послугами особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах, у тому числі загальнодоступними телекомунікаційними послугами та послугами широкопasmового доступу до Інтернету;

– ускладнення доступу до служб екстреної допомоги населенню за номерами 101, 102, 103, 104 на території Донецької та Луганської областей;

– незаконно створені на тимчасово окупованих територіях суб'єкти господарювання, що не зареєстровані згідно з законодавством України, та які не мають права здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій з використанням частотного та номерного ресурсів ТМЗК України;

– порушення майнових прав операторів та провайдерів телекомунікацій України на тимчасово окупованих територіях, втручання у роботу телекомунікаційних мереж загального користування, захоплення об'єктів і ліній зв'язку та перешкоджання здійсненню підприємницької діяльності;

– делегування повноважень органами місцевого самоврядування іншим суб'єктам господарювання (комунальним підприємствам) щодо організації доступу операторів телекомунікацій до об'єктів житлового фонду для розгортання будинкових розподільних мереж та нав'язування операторам телекомунікацій невластивих їм функцій з утримання елементів інфраструктури житлового фонду;

– неврегульованість питання забезпечення недискримінаційного доступу операторів та провайдерів телекомунікацій до елементів інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики.

Стан розвитку ринку послуг фіксованого телефонного зв'язку

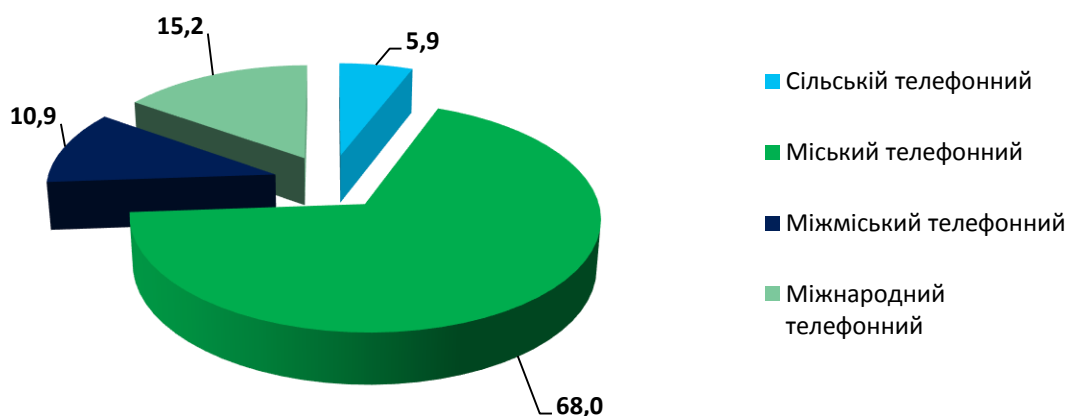
Ринок послуг фіксованого телефонного зв'язку є найбільш традиційним сегментом галузі зв'язку, але з огляду на розвиток послуг мобільного зв'язку, мереж передачі даних та Інтернет, у цьому сегменті

останніми роками спостерігається стала тенденція до зменшення кількості абонентів та заміщення послуг міжміського, міжнародного зв'язку послугами мобільного зв'язку дзвінками через мережу Інтернет, що зумовлено поширенням серед споживачів використання послуг мобільного зв'язку та сервісів передачі голосу, відео, зображень, повідомлень з використанням Інтернету.

Підвищення конкуренції на ринках голосової телефонії сприяла запровадженню конкурентних пакетів послуг місцевого фіксованого телефонного зв'язку із включенням до них послуг доступу до Інтернету, міжміського зв'язку. Крім того, залишається доступною для споживачів можливість безкоштовного отримання послуг місцевого телефонного зв'язку із використанням таксофонів.

Доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у звітному 2015 році склали 7845,1 млн. грн., що на 2,6 % менше за обсяг доходів, отриманий від надання цих послуг за відповідний період минулого року. Питома вага доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2015 році склала 15,4%, що на 1,3% менше ніж у 2014 році.

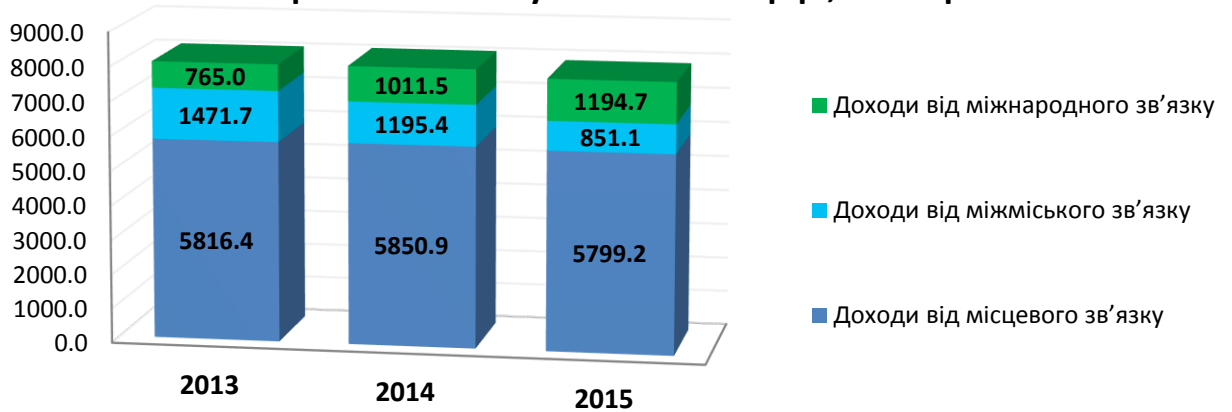
Структура доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у 2015 році, %*

* за даними Держстату

В структурі доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку найбільшу частину становлять доходи від надання послуг міського телефонного зв'язку, їх частка на кінець 2015 року складала 68%.

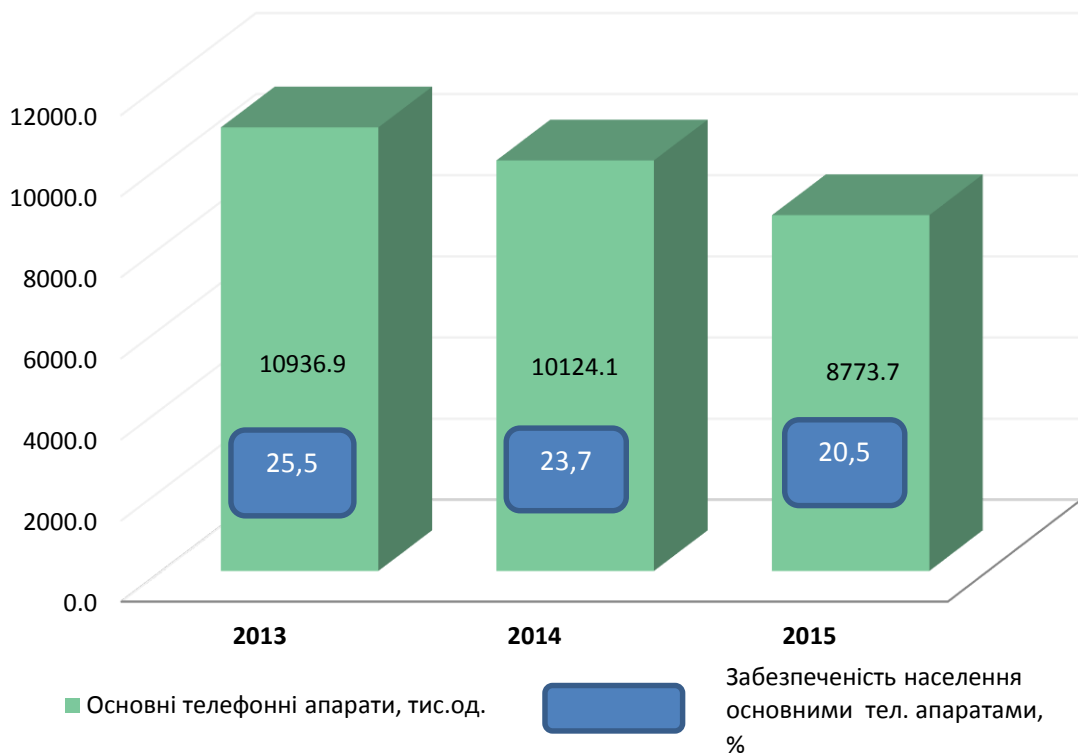
Динаміка доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку за 2013-2015 р.р., млн. грн.*

*за даними Держстату

Обсяги доходів від надання послуг міжміського зв'язку та їх частки в загальному обсязі доходів фіксованого телефонного зв'язку постійно знижується і за підсумками 2015 року доходи складають 851,1 млн. грн. Доходи від надання послуг міжнародного зв'язку щорічно зростають, так в 2015 році вони збільшились до 1194,7 млн.грн., що на 18,1% більше ніж у 2014 році.

Зміна кількості основних телефонних апаратів у 2013-2015 р.р. та забезпеченість населення основними телефонними апаратами у розрахунку на 100 жителів*

*за даними Держстату

забезпеченості населення основними телефонними апаратами на 100 жителів спостерігаються у Закарпатській – 10,4, Івано-Франківській – 10,8 та Рівненській області – 12,5, водночас, найбільші показники забезпеченості у м. Києві – 41,8, Одеській – 72,5, у Харківській – 24,7, Чернігівській – 21,8 та Запорізькій області – 21,6.

Стан розвитку ринку послуг рухомого (мобільного) зв'язку

Ринок рухомого (мобільного) зв'язку залишається таким сегментом галузі зв'язку, що найбільш інтенсивно розвивається. Наразі, послуги рухомого (мобільного) зв'язку, в тому числі ширококутового доступу до Інтернету, перейшли у розряд найбільш доступних для споживачів послуг.

Одночасна видача НКРЗІ ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» ПрАТ «Київстар», ПрАТ «МТС Україна» та ТОВ «Астеліт» створила сприятливі умови для стрімкого впровадження в Україні мереж рухомого (мобільного) зв'язку третього покоління (3G) та пожвавлення конкуренції на ринку, вплинула на збільшення обсягів та доступності сучасних інформаційно-телекомунікаційних послуг і сервісів.

За 2015 рік територія покриття мережами 3G збільшилась приблизно у 5 разів та дорівнює території таких країн, як Австрія, Швейцарія та Бельгія разом взятих.

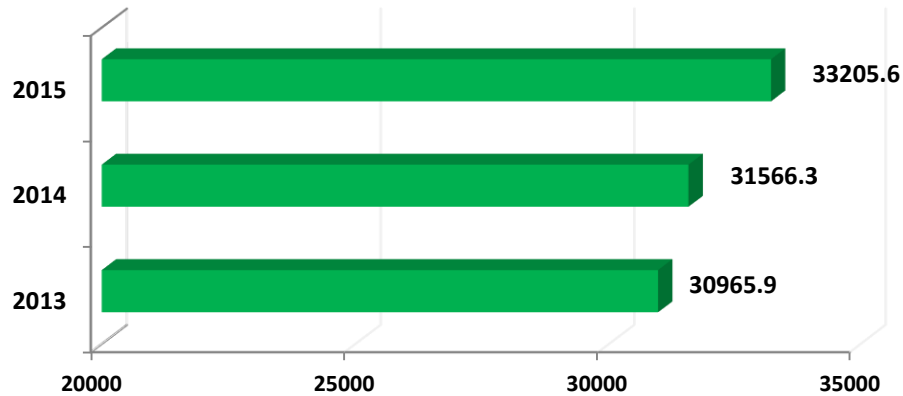
Зростання кількості кінцевих абонентських пристроїв, які працюють під управлінням операційних систем (смартфонів, планшетів), створило умови для зростання попиту споживачів на інформаційно-телекомунікаційні послуги з використанням високошвидкісних ширококутових технологій радіодоступу та до значного збільшення обсягів мобільного Інтернет-трафіка.

Протягом року суттєво зросли телекомунікаційні ресурси мереж у зв'язку із широким впровадженням на мережах рухомого (мобільного) зв'язку радіотехнологій третього покоління (3G).

У той же час подальше впровадження на телекомунікаційних мережах загального користування України перспективних радіо технологій, наступного четвертого покоління (LTE) вимагає проведення значного комплексу заходів щодо рефармінгу радіочастотного ресурсу України, забезпечення електромагнітної сумісності та спільної роботи засобів спеціальних користувачів і радіоелектронних засобів загальних користувачів радіотехнології LTE, а також запровадження принципу технологічної нейтральності на основі загальноприйнятних специфікацій 3GPP.

Доходи від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку у 2015 році склали 33205,6 млн. грн., збільшившись порівняно з попереднім періодом минулого року на 5,2%. Питома вага доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2015 році склала 65,3%, що на 0,1% менше ніж у 2014 році.

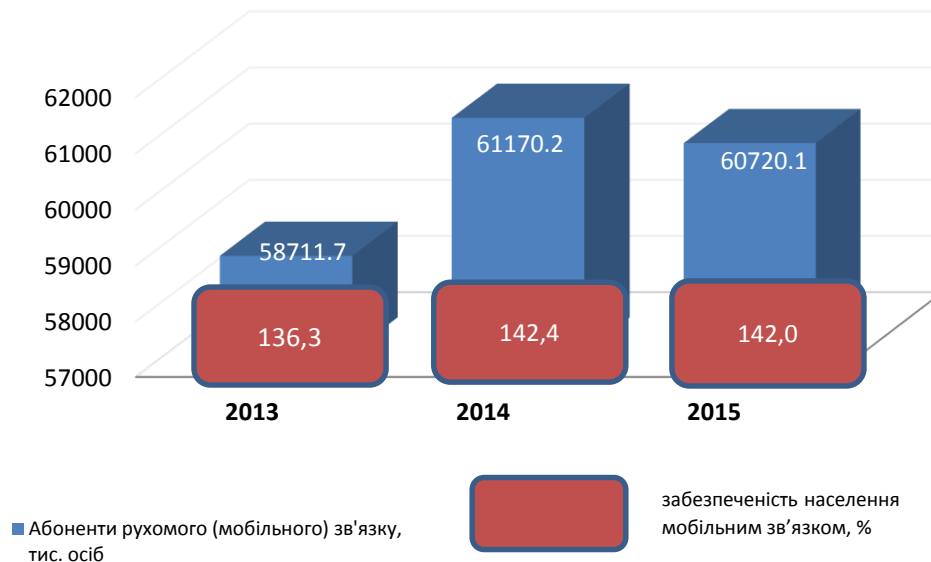
Динаміка доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку за 2013-2015 р.р., млн. грн.*

*за даними Держстату

В загальній структурі доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку найбільшу частку - 99,9% складають доходи від надання послуг стільникового зв'язку, збільшення обсягу яких у звітному році відбулось на 5,2%, що призвело до збільшення загальної суми доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку.

Динаміка абонентів рухомого (мобільного) зв'язку у 2013-2015 р.р. та забезпеченість населення мобільним зв'язком у розрахунку на 100 жителів *

*за даними Держстату

Кількість абонентів рухомого (мобільного) зв'язку у 2015 році склала 60720,1 тис.осіб, що на 0,7% або на 450,1 тис. осіб менше ніж у 2014 році. Кількість абонентів стільникового зв'язку у 2015 році склала 60713 тис.осіб, що на 0,7% або на 449 тис. осіб менше ніж у 2014 році.

область – 5,0, Донецька область – 5,1. Регіонами з найвищим рівнем проникнення широкосмугового доступу до мережі Інтернет є Одеська область – 12,3, Львівська область – 10,8, Дніпропетровська область – 10,1 та м. Київ – 67,9.

Стан розвитку ринку послуг поштового зв'язку

Відповідно до Закону України «Про поштовий зв'язок» НКРЗІ здійснює формування цінової політики та регулювання тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку, до яких відносяться послуги з пересилання поштових карток, листів, бандеролей, секограм – простих та рекомендованих; посилок без оголошеної цінності масою до 10 кг.

В Україні сформувався і функціонує ринок послуг поштового зв'язку, що є важливою і соціально значимою складовою галузі зв'язку.

Ринок поштових послуг України зазнає певних змін під впливом економічної і фінансової ситуації, як в державі так і у світі та характеризується зниженням обсягів письмової кореспонденції та розширенням поля діяльності у таких сегментах, як електронна торгівля, фінансові послуги та розвитку міжнародної логістики.

В той же час, продовжується процес лібералізації ринку, що призводить до постійного збільшення кількості постачальників послуг поштового зв'язку та обсягів наданих ними послуг.

Універсальні послуги поштового зв'язку у 2015 році надавалися національним оператором поштового зв'язку Українським державним підприємством поштового зв'язку «Укрпошта» через поштову мережу, яка складається з 11,4 тис. поштових відділень по всій території України. Загальна протяжність поштових маршрутів становить більше 311,8 тис. км. Здійснено обробку та доставку споживачам понад 240 млн. поштових відправлень.

Крім того, послуги поштового зв'язку надають оператори недержавної форми власності. Кількість таких операторів на ринку поштового зв'язку України постійно збільшується.

Стрімкими темпами розвивається новий формат роботи операторів поштового зв'язку – автоматизовані поштові станції, так звані термінали самообслуговування поштомати, та міні-відділення, які дозволяють клієнтам отримувати посилки з найменшою віддаленістю від їхніх будинків та офісів, у зручний для споживачів час. Розширюються можливості надання супутніх послуг – грошові перекази, споживче кредитування, сервісні центри для перевірки електроніки у відділеннях тощо. У зв'язку з бурхливо зростаючою популярністю серед споживачів покупок у закордонних Інтернет - магазинах, постійно збільшується обсяги міжнародних відправлень.

У багатьох районних центрах України відкрито мережі пунктів, які забезпечують для споживачів зручну можливість надіслати або одержати відправлення, придбати квитки усіх видів (на літаки, потяги, автобуси, спортивні та культурні заходи), або зробити каталожні замовлення.

Також, в Україні успішно здійснюється діяльність з надання послуг поштового зв'язку спеціального призначення (фельд'єгерського і спеціального зв'язку). Такі послуги окремим категоріям користувачів надають Головне управління урядового фельд'єгерського зв'язку та Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації. Крім того, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації здійснюється пересилання міжнародних відправлень Express Mail Service (EMS) до 189 країн світу.

Протягом року в НКРЗІ проводились заходи стосовно вдосконалення механізму регулювання ринкових відносин у сфері надання послуг поштового зв'язку з метою сприяння розвитку конкуренції та підприємництва, забезпечення рівних умов діяльності суб'єктів господарювання, шляхом внесення відповідних змін до діючої нормативно-правової бази.

На виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, НКРЗІ виконує заходи щодо запобігання монополістичній практиці у секторі поштових та кур'єрських послуг та сприяє сталому розвитку поштового сектору України.

Розділ II. Нормотворча діяльність НКРЗІ у сфері зв'язку

Нормативно-правові акти, підготовлені з метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу

Протягом 2015 року нормотворча діяльність НКРЗІ у сфері зв'язку була спрямована в першу чергу на забезпечення виконання зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

При цьому, проекти нормативно-правових актів розроблялись НКРЗІ за власною ініціативою та на виконання завдань, передбачених:

- Планом заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014 – 2017 роки, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р;

- Планом заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» у 2015 році, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 213-р;

- Планом заходів щодо дерегуляції господарської діяльності, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 № 357-р;

- Планом імплементації актів законодавства ЄС у сфері телекомунікацій, схваленим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 360-р.

1. З метою встановлення засад діяльності у сфері електронних комунікацій, які відповідатимуть вимогам часу та євроінтеграційним процесам, для розвитку сфери електронних комунікацій в Україні, НКРЗІ протягом 2015 року вживались заходи щодо розробки визначального для галузі зв'язку проекту Закону України «*Про електронні комунікації*» (далі – законопроект), зокрема, проведено значну роботу по консультуванню з громадськістю щодо положень законопроекту, а саме законопроект оприлюднювався 03.02.2015 на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет з метою отримання пропозицій та зауважень від фізичних та юридичних осіб і їх об'єднань. Наказом Голови НКРЗІ від 06.04.2015 № 62/нк була створена робоча група з опрацювання законопроекту, до складу якої увійшли суб'єкти ринку телекомунікацій, їх об'єднання, представники державних органів, провідні експерти галузі. Загальна чисельність робочої групи склала 65 учасників, проведено 14 її засідань. Всі матеріали, пов'язані з роботою робочої групи розміщено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет. За результатами проведення вказаної роботи, а також доопрацювання законопроекту з урахуванням зауважень та пропозицій заінтересованих державних органів та коментарів Групи підтримки України при Європейській Комісії, його направлено на розгляд Президенту України та Кабінету Міністрів України.

Водночас у Верховній Раді України за реєстраційним номером 3549-1 від 11.12.2015 зареєстровано проект Закону України «Про електронні комунікації», а також системно пов'язані з ним проекти законів України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України (щодо електронних комунікацій)» (реєстр. номер 3643 від 14.12.2015), «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо електронних комунікацій)» (реєстр. номер 3644 від 14.12.2015), «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо електронних комунікацій)» (реєстр. номер 3645 від 14.12.2015) (далі – законопроекти), які передбачають реформування галузі електронних комунікацій відповідно до європейських стандартів. Зокрема, законопроектами:

– забезпечується спрощення виходу на ринок електронних комунікаційних послуг (передбачено запровадження повідомного принципу реєстрації суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій, відміняється ліцензування видів діяльності у сфері телекомунікацій, забезпечується ліцензування виключно технічного номерного та природного радіочастотного обмежених ресурсів (з одночасною відміною документів дозвільного характеру щодо номерного ресурсу), запроваджується процедура подання у визначених випадках документів до національного регулятора в електронному вигляді);

– встановлюються механізми для забезпечення ефективної конкуренції на ринку через визначення засад попереднього регулювання, а також переліку регуляторних зобов'язань, які можуть накладатись на

постачальників електронних комунікаційних послуг з істотною ринковою перевагою, та повноваження національного регулятора щодо їх накладання;

– закладено засади зниження потенційно можливого тиску зі сторони держави на суб'єктів господарювання шляхом удосконалення контролю (нагляду) у сфері електронних комунікацій, у тому числі скасування планових перевірок, з метою його спрямування на попередження правопорушень із запровадженням ефективних адміністративно-господарських санкцій;

– посилюється незалежність національного регулятора у прийнятті рішень та його фінансова незалежність.

Враховуючи те, що положення законопроектів концептуально враховують положення законопроекту, розробленого НКРЗІ, Комісія рішенням від 22.12.2015 № 675 затвердила висновок стосовно висловлення позиції щодо доцільності прийняття вказаних законопроектів, який направила до Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку. Крім того, вказаним рішенням НКРЗІ вирішила звернутися до Президента України з проханням визначити законопроекти як невідкладні.

2. Неврегульованість відносин та спірних питань, які виникають при укладанні та виконанні договорів між суб'єктами ринку телекомунікацій та власниками інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж, а також доступу фізичних та юридичних осіб, операторів, провайдерів телекомунікацій до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою її використання для потреб телекомунікацій призводить до стримування розвитку ринку телекомунікацій в цілому.

З метою покращення ситуації, що склалася, НКРЗІ розроблено проект Закону України **«Про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж»** (далі – законопроект), який передбачає:

встановлення правових засад доступу до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики;

визначення повноважень державних органів, прав та обов'язків юридичних та фізичних осіб, у власності (володінні) яких перебуває інфраструктура об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики, а також операторів, провайдерів телекомунікацій щодо створення сприятливих умов її використання для потреб телекомунікацій;

встановлення єдиного порядку до вирішення типових по всій Україні питань щодо використання інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж з метою задоволення потреб населення в телекомунікаційних послугах належної якості.

Для залучення до роботи над законопроектом представників заінтересованих державних органів, суб'єктів ринку телекомунікацій та представників громадськості наказом Голови НКРЗІ від 11.09.2014 № 111/нк було утворено робочу групу у складі 26 учасників та проведено 8 її засідань, на яких обговорювались редакції законопроекту, що зазнавали змін у зв'язку

із пропозиціями і зауваженнями надісланими до НКРЗІ фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, а також заінтересованими державними органами.

З урахуванням отриманої позиції державних органів, проект Закону України «Про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж» схвалений рішенням НКРЗІ від 20.10.2015 № 550 разом з матеріалами погодження листом від 15.12.2015 № 01-7684/093 направлено до Міністерства юстиції України для проведення правової експертизи.

3. На виконання вимог Закону України «Про здійснення державних закупівель» щодо врегулювання відносин, пов'язаних з особливостями здійснення процедур державної закупівлі телекомунікаційних послуг, НКРЗІ було розроблено проект Закону України «Про особливості здійснення процедур державної закупівлі телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо - та телесигналів для розповсюдження радіо - та телепрограм (за винятком послуг мобільного зв'язку та послуг Інтернет - провайдерів)» (далі - законопроект).

Законопроект зареєстровано у Верховній Раді України 27.04.2015 за № 2744, а 17.06.2015 розглянуто на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку, за результатами чого рекомендовано Верховній Раді України прийняти законопроект за основу. Очікується розгляд законопроекту у Верховній Раді України.

4. З метою забезпечення реалізації норм Закону стосовно надання споживачам послуги перенесення абонентського номеру НКРЗІ протягом 2015 року вжито заходи щодо нормативно-правового врегулювання відносин, спрямованих на запровадження цієї послуги, зокрема, забезпечено розробку та прийняття:

- постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 251 **«Про внесення змін до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг»;**

- рішення НКРЗІ від 31.07.2015 № 394 **«Про затвердження Порядку надання послуг із перенесення абонентських номерів»**, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.08.2015 за № 1019/27464;

- рішення НКРЗІ від 31.07.2015 № 395 **«Про внесення Змін до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг»**, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.08.2015 за № 1020/27465.

Під час розробки вказаних нормативно-правових актів Робочою групою з питань організації впровадження послуг із перенесення абонентських номерів, утвореною наказом Голови НКРЗІ від 02.10.2014 № 124/нк, вивчено міжнародний досвід запровадження вказаної послуги, а також проведено переговори із провідними операторами телекомунікацій, з питань вироблення взаємоузгодженого механізму запровадження цієї послуги в Україні.

Слід зазначити, що вказані нормативно-правові акти спрямовані на забезпечення права споживачів вільного вибору оператора телекомунікацій із збереженням свого існуючого абонентського номеру та сприяють зростанню

конкуренції між операторами, що в свою чергу сприятиме розвитку та модернізації телекомунікаційних мереж з метою збільшення обсягів послуг та підвищення їх якості.

Згідно з вказаними нормативно-правовими актами абонент, який бажає отримати послугу із перенесення абонентського номеру, має право звернутись до обраного ним оператора із заявою, подавши її в письмовому вигляді до пункту обслуговування абонентів цього оператора або дистанційно з використанням засобів зв'язку за допомогою телефону або із заповненням інтерактивної форми заяви на офіційному веб-сайті оператора-отримувача. Перенесення абонентського номера повинно відбутися протягом 3 робочих днів у мережах рухомого (мобільного) зв'язку та протягом 7 робочих днів у мережах фіксованого телефонного зв'язку з моменту реєстрації заяви. Передбачено, що зазначена послуга буде надаватися абоненту за плату, розмір якої встановлює оператор-отримувач.

5. З метою забезпечення діяльності в Україні Консультативної місії Європейського Союзу з реформування сектору цивільної безпеки України, зокрема, для врегулювання відносин, пов'язаних з використанням радіочастотного ресурсу України для забезпечення діяльності в Україні цієї Консультативної місії, НКРЗІ розроблено проект *постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку надання спеціальних дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів дипломатичними представництвами, консульськими установами іноземних держав, представництвами міжнародних організацій в Україні»*, яка прийнята 23.12.2015 за № 1105.

6. З метою створення сприятливих умов та усунення перешкод для реалізації права споживачів телекомунікаційних послуг в частині врегулювання відносин між операторами, провайдерами телекомунікацій та споживачами під час надання послуг доступу до Інтернет рішенням НКРЗІ від 15.12.2015 № 659 прийнято за основу проект постанови Кабінету Міністрів України *«Про внесення змін до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг»* та рішенням НКРЗІ від 15.12.2015 № 660 прийнято за основу проект рішення НКРЗІ *«Про внесення змін до Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг та Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет)»*.

Вищезазначені зміни, зокрема, передбачають удосконалення нормативно-правової бази в сфері телекомунікацій в частині надання можливості споживачам при отриманні телекомунікаційної послуги з доступу до Інтернету самостійно відстежувати показники якості такої послуги, в тому числі швидкості передавання та приймання даних, визначених договором.

Прийняття вищезазначених нормативно-правових актів сприятиме розвитку конкуренції у сфері надання послуг доступу до Інтернету, поглибленню прозорості надання таких послуг, захисту прав споживачів вказаних послуг шляхом покладення на операторів, провайдерів телекомунікацій обов'язку дотримуватись встановлених мінімальних значень

показників якості послуг доступу до Інтернету, в тому числі максимальної та мінімальної швидкості передавання даних зазначених в договорі та умови, відповідно до яких таку швидкість може бути зменшено тощо.

Вищевказані нормативно-правові акти оприлюднено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

7.3 метою приведення рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 15.04.2010 № 174 «Про затвердження Положення про якість телекомунікаційних послуг», яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 23.06.2010 за № 429/17724, відповідно до вимог Закону було прийнято рішення НКРЗІ від 10.02.2015 № 80 ***«Про внесення змін до Положення про якість телекомунікаційних послуг»***, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.02.2015 за № 221/26666.

Зазначене рішення надало можливість врегулювати відносини між НКРЗІ та операторами, провайдерами телекомунікацій під час здійснення державного нагляду за якістю телекомунікаційних послуг та при щорічному оприлюдненні інформації про рівні якості телекомунікаційних послуг.

8. В умовах порушення незаконними органами, що діють на тимчасово окупованій території України, міжнародного і національного законодавства України у сфері телекомунікацій, майнових прав операторів, провайдерів телекомунікацій України, постійного втручання в роботу телекомунікаційних мереж загального користування України, перешкоджання здійсненню підприємницької діяльності та з метою захисту економічних інтересів України та прав її громадян, що визначені статтею 32 Закону прийнято рішення НКРЗІ від 03.03.2015 № 119 ***«Про внесення змін до Порядку маршрутизації трафіка в телекомунікаційній мережі загального користування України»***, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23.03.2015 за № 316/26761.

Прийняття зазначеного рішення дозволило провести комплекс заходів, спрямованих на збереження цілісності міжнародної та національної структури нумерації телекомунікаційних мереж загального користування, забезпечити можливість врегулювання проблемних питань, що виникають під час здійснення суб'єктами ринку телекомунікацій діяльності у сфері телекомунікацій на тимчасово окупованій території України, а також на території проведення антитерористичної операції. Так, було припинено маршрутизацію міжнародного трафіка голосової телефонії та трафіка голосової телефонії мереж рухомого (мобільного) зв'язку у форматах номерів Російської Федерації, або в інших індексах номерного ресурсу, який виділено Федеральним агентством зв'язку Російської Федерації для використання на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, через міжнародні центри комутації та центри комутації рухомого зв'язку, які розташовані на території України.

Також, цим рішенням встановлюються тимчасові особливості маршрутизації трафіка в телекомунікаційній мережі загального користування України в умовах порушення незаконними органами, що діють на тимчасово окупованій території України та у деяких населених пунктах у зоні

проведення антитерористичної операції, міжнародного і національного законодавства України у сфері телекомунікацій, а також в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану.

9. З метою посилення контролю за здійсненням радіочастотного моніторингу у смугах радіочастот загального користування, а також для ефективного реалізації повноважень НКРЗІ щодо контролю за здійсненням радіочастотного моніторингу у смугах радіочастот загального користування, НКРЗІ прийнято рішення НКРЗІ від 03.03.2015 № 120 **«Про внесення змін до Порядку виконання робіт з виявлення та усунення дії джерел радіозавад у смугах радіочастот загального користування та Положення про радіочастотний моніторинг у смугах радіочастот загального користування»**, яке зареєстровано у Міністерстві юстиції України 23.03.2015 № 317/26762.

10. З метою удосконалення механізму забезпечення реалізації прав споживачів під час отримання телекомунікаційних послуг та реєстрації усіх абонентів, які отримують телекомунікаційні послуги без укладення договору в письмовій формі, за їх бажанням операторами, провайдерами телекомунікацій, прийнято рішення НКРЗІ від 12.05.2015 № 258 **«Про внесення змін до Порядку реєстрації абонентів, які отримують телекомунікаційні послуги без укладення договору в письмовій формі»**, яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.05.2015 за № 626/27071.

Вказаним рішенням Комісії доповнено перелік умов реєстрації абонента у оператора, провайдера телекомунікацій випадком щодо здійснення абонентом перенесення абонентського номера, а також встановлено, що під час реєстрації абонента в оператора, провайдера телекомунікацій забороняється без його згоди змінювати умови укладеного договору про надання телекомунікаційних послуг, у тому числі змінювати умови надання телекомунікаційних послуг, скорочувати чи змінювати їх перелік, тарифи, тарифні плани на послуги, умови і порядок оплати послуг, перетворювати внесені на особовий рахунок абонента кошти в бонуси, бали тощо.

11. З метою вдосконалення механізму взаємодії операторів телекомунікацій при взаємоз'єднанні їх телекомунікаційних мереж та приведення **Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування**, затверджених рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 08.12.2005 № 155, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 27.01.2006 за № 71/11945, у відповідність до законодавства України, прийнято рішення НКРЗІ від 31.03.2015 № 174, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 05.06.2015 за № 667/27112, що передбачає внесення змін до вказаних Правил шляхом викладення їх в новій редакції.

Вказане рішення надає можливість більш ефективно здійснювати з боку НКРЗІ регулювання ринку телекомунікацій в частині взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування та дозволяє більш ефективно використовувати складові телекомунікаційної мережі загального користування, захищати інтереси операторів телекомунікацій, спрямовані на

розвиток власних мереж та права споживачів на отримання якісних телекомунікаційних послуг.

12. З метою упорядкування тарифів на роботи (послуги) УДЦР відповідно до вимог Закону України «Про радіочастотний ресурс України», приведення тарифів у відповідність до собівартості цих робіт та послуг, з урахуванням розширення їх обсягу згідно з прийнятими новими нормативно-правовими актами, та доповнення новими видами робіт (послуг), прийнято рішення НКРЗІ від 07.04.2015 № 195 *«Про затвердження Тарифів на роботи (послуги) державного підприємства "Український державний центр радіочастот", пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж, і визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗІ та НКРЗІ»*, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.06.2015 за № 687/27132.

13. Рішенням НКРЗІ від 23.06.2015 № 322, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.07.2015 за № 826/27271, внесені зміни до *Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України* з метою приведення його у відповідність до вимог Закону та Закону України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності».

Зазначені зміни дозволили спростити процедури розподілу, присвоєння номерного ресурсу телекомунікаційних мереж загального користування України, зменшити часові та грошові витрати операторів телекомунікацій під час отримання дозволів на використання номерного ресурсу. Зокрема, скасовано вимогу для операторів телекомунікацій отримувати на платній основі в спеціалізованій установі, яка здійснювала облік номерного ресурсу, оригіналів чинних висновків про виділення номерного ресурсу, в тому числі скорочених номерів, а також про переоформлення номерного ресурсу при переході з аналогового фрагменту нумерації місцевих телефонних мереж в цифровий.

14. З метою спрощення порядку отримання дозволів на експлуатацію абонентських стаціонарних станцій ультракоткохвильового зв'язку, радіорелейних станцій діапазону вище 59 ГГц та промислових, наукових, медичних або побутових випромінювальних пристроїв (без необхідності отримання висновків щодо електромагнітної сумісності – на підставі узагальненого висновку щодо електромагнітної сумісності, який визначений у додатку 1 до Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв, затвердженого рішенням НКРЗІ від 01.11.2012 № 559 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.01.2013 за № 57/22589), а також визначення порядку призначення коду автоматичної системи ідентифікації відправника повідомлення (код АТІС) річкової інформаційної служби на внутрішніх водних шляхах України, прийнято рішення НКРЗІ від 24.11.2015 № 612 *«Про внесення змін до Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію*

радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16.12.2015 за № 1575/28020.

15. З метою приведення рішень Національної комісії з питань регулювання зв'язку України у відповідність до актів вищої юридичної сили та відповідно до частини другої статті 14, статей 16, 29 Закону України «Про радіочастотний ресурс України», пункту 16 розділу I та пункту 4 розділу II Закону України від 09.04.2014 № 1193-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру», прийнято рішення НКРЗІ:

– від 03.02.2015 № 64 **«Про визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 25 лютого 2014 року № 116»**, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19.02.2015 за № 200/26645, та передбачає визнання таким, що втратило чинність, рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, від 25.02.2014 № 116 «Про затвердження Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, для експлуатації яких не потрібні дозволи на експлуатацію», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 04.03.2014 року за № 345/25122;

– від 17.03.2015 № 147 **«Про визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень Національної комісії з питань регулювання зв'язку України»**, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01.04.2015 за № 362/26807, та передбачає визнання такими, що втратили чинність, рішень Національної комісії з питань регулювання зв'язку України:

– від 04.02.2010 № 50 «Про затвердження Переліку товарів із зазначенням їх кодів згідно з УКТЗЕД, на які Державним підприємством «Український державний центр радіочастот» видаються документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів», яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2010 року за № 161/17456;

– від 04.02.2010 № 51 «Про затвердження Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, для ввезення яких, в тому числі переміщення у міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях, не потрібні дозволи», яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2010 року за № 162/17457»;

– від 17.11.2015 № 605 «Про визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 05 лютого 2009 року № 1339», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 04.12.2015 за № 1506/27951, та передбачає визнання таким, що втратило чинність, рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 05.02.2009 № 1339 «Про затвердження Порядку реалізації в Україні радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17.03.2009 за № 243/16259 (із змінами).

16. З метою спрощення умов ведення бізнесу суб'єктами господарювання, які здійснюють чи планують здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій, суб'єктами господарювання, які користуються чи мають намір користуватися радіочастотним ресурсом України для надання

телекомунікаційних послуг, а також приведення деяких нормативно-правових актів у відповідність до вимог законодавства, відповідно до законів України «Про телекомунікації», «Про радіочастотний ресурс України» НКРЗІ розроблено проект рішення НКРЗІ *«Деякі питання спрощення умов ведення діяльності у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України»* (далі – проект рішення).

Проектом рішення НКРЗІ передбачається спрощення вимог щодо отримання суб'єктами господарювання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для надання телекомунікаційних послуг. Зокрема, заплановано запровадження єдиного зразка заяви щодо отримання ліцензії, зведено до мінімуму перелік документів, що мають надаватися потенційними ліцензіатами на підтвердження фінансового забезпечення спроможності здійснення заявленої діяльності: вилучено вимоги щодо подання банківської гарантії та інвестиційного договору, натомість передбачено подання відповідної довідки у довільній формі.

Зазначений проект рішення також передбачає затвердження зразків бланків ліцензій без суворого обліку, голограм тощо. Це створює умови для підвищення ефективності діяльності Апарату НКРЗІ та виконання норм законодавства щодо термінів видачі ліцензій, переоформлених ліцензій, ліцензій, термін дії яких продовжено, дублікатів та копій відповідних ліцензій. Також, за результатами розгляду пропозицій представників операторів телекомунікацій та профільних асоціацій, із Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку, затверджених рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 26.01.2006 № 179 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 17.02.2006 за № 145/12019, вилучено вимоги щодо умов забезпечення покриття на території регіонів, які визначені ліцензією, а в Ліцензійних умовах здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного, затверджених рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 10.12.2009 № 1789 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 13.01.2010 за № 19/17314, уточнено вимоги щодо їх покриття.

Наразі проект рішення погоджено без зауважень Міністерством інфраструктури України, Антимонопольним комітетом України, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Після погодження проекту рішення НКРЗІ з усіма зацікавленими державними органами, його буде в установленому порядку подано на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

17. З метою удосконалення нормативно-правових актів у сфері телекомунікацій в частині запровадження єдиних засад формування та встановлення розмірів розрахункових такс за послуги пропуску трафіку для

всіх операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринку певних телекомунікаційних послуг, рішенням НКРЗІ від 20.10.2015 № 549 прийнятий за основу проект рішення НКРЗІ **«Про затвердження Порядку встановлення розмірів розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою»** (далі – проект рішення), який був оприлюднений шляхом його розміщення на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

Проектом рішення визначається алгоритм розрахунку собівартості послуг пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів з істотною ринковою перевагою, а також порядок визначення розмірів розрахункових такс.

Проект рішення буде доопрацьовуватися у 2016 році з урахуванням отриманих зауважень і пропозицій.

18. Рішенням від 29.12.2015 № 689 схвалено проект рішення НКРЗІ **«Про внесення змін до Порядку проведення приймальних випробувань радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв на місці експлуатації»** (далі – проект рішення).

Проектом рішення, зокрема, передбачено спрощення процедури проведення натурних випробувань щодо електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів (а саме визначення права оператора мобільного зв'язку самостійно проводити натурні випробування, а в разі недосягнення згоди між операторами щодо результатів вимірів – можливості залучення УДЦР).

Проект рішення НКРЗІ в установленому порядку направлено на погодження до Антимонопольного комітету України, Державної регуляторної служби України та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

19. З метою вирішення проблемних питань доступу до кабельної каналізації електрозв'язку (далі – ККЕ), удосконалення відносин між суб'єктами ринку телекомунікацій при взаємоз'єднанні телекомунікаційних мереж та наданні телекомунікаційних послуг рішенням НКРЗІ від 02.06.2015 № 287 схвалено проект рішення НКРЗІ **«Про внесення змін до Правил надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку»** (далі – проект рішення).

Проектом рішення НКРЗІ передбачено внесення змін до Правил надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку, затверджених рішенням НКРЗІ від 23.08.2012 № 428 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 12.09.2012 за № 1571/21883, в частині:

- більш чіткого та однозначного визначення деяких термінів та визначень;
- уточнення змісту запиту про можливість надання в ККЕ;
- встановлення нових строків при запитах про можливість надання в користування ККЕ та допуску замовника до проведення робіт в ККЕ;
- уточнення порядку видачі технічних умов та погодження розробленого робочого проекту на відповідність виданим технічним умовам.

Зазначений проект рішення НКРЗІ погоджено без зауважень Антимонопольним комітетом України та Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України.

У зв'язку із зауваженнями, які були надані Державною регуляторною службою України, роботу щодо проекту рішення НКРЗІ буде продовжено у 2016 році.

20. З метою нормативного врегулювання порядку ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів, випромінювальних пристроїв і механізму ведення Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, заборонених до застосування та ввезення на територію України, НКРЗІ схвалила доопрацьований проект рішення НКРЗІ **«Про затвердження Порядку ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв та визнання такими, що втратили чинність, рішень НКРЗ від 05.02.2009 № 1338 та від 03.12.2009 № 1773»** (далі – проект рішення).

Слід зазначити, що зазначений проект рішення НКРЗІ розроблено у співпраці із Європейською Бізнес Асоціацією, яка підтримала його прийняття.

Проектом рішення НКРЗІ передбачається запровадження нового механізму доступу на український ринок радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв з метою їх використання в Україні, а також наближення національного законодавства щодо ввезення з-за кордону радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв до законодавства Європейського Союзу, зокрема, до вимог статей 5, 6 та 9 Директиви № 2014/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради, з урахуванням вимог необхідності скорочення дотиків держави і бізнесу.

Вказаний проект рішення погоджено Антимонопольним комітетом України, Міністерством оборони України та Державною фіскальною службою України без зауважень.

У зв'язку із зауваженнями, які були надані Державною регуляторною службою України, роботу щодо проекту рішення НКРЗІ буде продовжено у 2016 році.

21. Для нормативного врегулювання процедури видання приписів про усунення порушень законодавства про телекомунікації та/або усунення порушень законодавства про радіочастотний ресурс України за результатами розгляду звернень фізичних та юридичних осіб, що надходять до НКРЗІ, а також приведення у відповідність до законодавства України деяких рішень НКРЗ, НКРЗІ розроблено проект рішення НКРЗІ **«Про затвердження Порядку видання приписів за результатами розгляду звернень фізичних та юридичних осіб, що надходять до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, та визнання такими, що втратили чинність, деяких рішень НКРЗ»**, який було розміщено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет із метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань.

На сьогодні проект рішення доопрацьовується із урахуванням отриманих зауважень і пропозицій.

22. З метою удосконалення нормативно-правової бази в сфері телекомунікацій в частині введення єдиного порядку збору і подання звітності та інформації операторами та провайдерами телекомунікацій рішенням від 18.08.2015 № 432 схвалено проект рішення НКРЗІ *«Про затвердження Порядку надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації і визнання такими, що втратили чинність, рішень НКРЗІ від 04.11.2008 № 1189 та від 25.12.2008 № 1283»* (далі – проект рішення).

Проектом Порядку передбачено встановлення процедури надання НКРЗІ операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації, у тому числі такої, що містить фінансово-економічні показники їх діяльності, необхідної для виконання НКРЗІ своїх повноважень, зокрема, для визначення ринків певних телекомунікаційних послуг та проведення їх аналізу, моніторингу тарифів, аналітичних матеріалів щодо стану і розвитку галузі зв'язку, розгляду звернень споживачів, аналізу результатів державного нагляду.

Доопрацьований проект рішення НКРЗІ в установленому порядку направлено на погодження до Антимонопольного комітету України, Державної регуляторної служби України та Державної служби статистики України.

Після погодження проекту рішення НКРЗІ з усіма заінтересованими державними органами його буде в установленому порядку подано на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

23. З метою приведення нормативно-правових актів у відповідність до законодавства в сфері користування радіочастотним ресурсом України та підвищення ефективності реалізації повноважень НКРЗІ шляхом:

- приведення до єдиного визначення у різних нормативно-правових актах терміну, що стосується експлуатації незаконно діючих радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв;

- підвищення ефективності заходів державного нагляду, контролю у сфері користування радіочастотним ресурсом України;

- спрощення процедури припинення експлуатації незаконно діючих радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв за результатами радіочастотного моніторингу;

- скорочення строків затвердження тарифів (змін до тарифів) на роботи (послуги) УДЦР, в НКРЗІ розроблено *проект рішення НКРЗІ «Про внесення змін до Положення про радіочастотний моніторинг у смугах радіочастот загального користування та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 07.04.2015 № 195»*, який наприкінці 2015 року оприлюднено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет з метою отримання пропозицій та зауважень від фізичних та юридичних осіб і їх об'єднань.

24. Для приведення у відповідність із нормами законів України порядку взаємодії НКРЗІ, УДЦР та територіальних органів національної

поліції України з питань виявлення та усунення порушень законодавства в галузі зв'язку, НКРЗІ розроблено *проект рішення НКРЗІ «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, Державного підприємства «Український державний центр радіочастот» та територіальних органів національної поліції України з питань виявлення та усунення порушень законодавства в галузі зв'язку суб'єктами, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування без дозвільних документів (реєстрації) та визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 10.06.2008 № 1065»*, який наприкінці 2015 року оприлюднено на офіційній сторінці НКРЗІ в мережі Інтернет з метою отримання пропозицій та зауважень від фізичних та юридичних осіб і їх об'єднань. Проектом рішення передбачено вирішення питання щодо припинення експлуатації радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв та технічних засобів телекомунікацій у разі, коли їх власників не встановлено або суб'єкти господарювання не внесені до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, відносно яких проведення заходів державного нагляду є неможливим.

Вжиті регуляторні заходи на ринку телекомунікацій

Особлива роль у розвитку галузі зв'язку відведена тарифній політиці, метою якої є гармонійне поєднання інтересів споживачів, операторів зв'язку та держави. Для створення єдиного та прозорого механізму формування та встановлення тарифів на послуги, що регулюються державою, НКРЗІ розробляє відповідні нормативно-правові акти, які є обов'язковими для виконання всіма учасниками ринку телекомунікацій. Робота щодо розвитку і вдосконалення системи тарифного регулювання та взаєморозрахунків проводиться НКРЗІ на постійній основі.

Тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги

Відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про телекомунікації», НКРЗІ здійснює тарифне регулювання загальнодоступних телекомунікаційних послуг, до яких належать: підключення кінцевого обладнання споживача до телекомунікаційних мереж загального користування (універсальний доступ), послуги фіксованого телефонного зв'язку в межах зони нумерації (місцевий телефонний зв'язок), а також виклик служб екстреної допомоги, послуги довідкових служб і зв'язку за допомогою таксофонів.

У зв'язку з цим, та за пропозиціями операторів телекомунікацій, НКРЗІ прийнято *рішення від 02.09.2015 № 455 «Про затвердження Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги і визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 02.09.2014 № 612»* та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.09.2015 за № 1151/27596.

Прийняттю вказаного рішення НКРЗІ передувало обговорення відповідних пропозицій операторів телекомунікацій з профспілковою стороною в рамках двох засідань Робочої групи з розробки та удосконалення Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, утвореної розпорядженням Голови НКРЗІ від 11.03.2013 № 14/р (зі змінами). Водночас, враховуючи відсутність єдиної позиції щодо перегляду Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги між учасниками діалогу НКРЗІ прийнято рішення від 28.07.2015 № 387 «Про схвалення проекту рішення НКРЗІ «Про затвердження Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги і визнання таким, що втратило чинність, рішення НКРЗІ від 02 вересня 2014 року № 612», відповідно до пункту 2 якого НКРЗІ направлено зазначений проект нормативно-правового акта на погодження до вказаних організацій. Після отримання їх позиції та з урахуванням об'єктивних факторів щодо підстав перегляду, Комісією було прийняте вищезазначене рішення.

Результатом зміни Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги є приведення їх у відповідність до принципів тарифного регулювання, визначених Законом України «Про телекомунікації», наближення тарифів на ці послуги до рівня їх собівартості за умов збереження доступності послуг для користувачів, а також збільшення надходжень до Державного бюджету України і поліпшення результатів фінансово-господарської діяльності операторів телекомунікацій.

Новий рівень граничних тарифів дозволив операторам телекомунікацій продовжити надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг в умовах значного підвищення цін на паливно-мастильні матеріали, тарифів на електроенергію та комунальні послуги, вартості матеріалів та запчастин.

Тарифне регулювання у сфері поштового зв'язку

Відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про поштовий зв'язок», НКРЗІ здійснює тарифне регулювання універсальних послуг поштового зв'язку, до яких відноситься пересилання простої та рекомендованої письмової кореспонденції та посилок без оголошеної цінності масою до 10 кг.

НКРЗІ прийнято *рішення від 07.04.2015 № 193 «Про затвердження Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку»*, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23.04.2015 за № 461/26906.

Підставою для зміни Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку були пропозиції надані УДППЗ «Укрпошта».

Пропозиції щодо перегляду Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку обговорені в рамках засідання Робочої групи з розробки Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку, утвореної розпорядженням Голови НКРЗІ від 11.03.2013 № 14 (зі змінами).

Новий рівень тарифів дозволив забезпечити ефективну роботу УДППЗ «Укрпошта» у 2015 році з одночасним виконанням завдання стосовно подальшого підвищення рівня оплати праці працівників та вимог щодо

законодавчо встановленої мінімальної заробітної плати, надходжень до державного та місцевих бюджетів, обов'язкових платежів до Пенсійного фонду та інших цільових фондів.

Взаєморозрахунки між операторами телекомунікацій

Відповідно до повноважень, визначених Законом України «Про телекомунікації», НКРЗІ здійснює тарифне регулювання у сфері телекомунікацій та встановлює порядок взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій, а також приймає в межах своєї компетенції рішення, які є обов'язковими для виконання суб'єктами ринку телекомунікацій.

Згідно з пунктом 3 частини другої статті 66 вказаного Закону, державному регулюванню шляхом встановлення граничних або фіксованих тарифів підлягають розрахункові такси за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг.

Відповідно до цього Закону в основу регулювання взаєморозрахунків між операторами покладено принцип створення рівних та справедливих умов діяльності для всіх суб'єктів ринку, формування розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж на основі собівартості з урахуванням прибутковості телекомунікаційних послуг та недопущення встановлення демпінгових або дискримінаційних такс окремими операторами телекомунікацій.

Неконкурентні дії операторів телекомунікацій в питанні встановлення тарифів на дзвінки до інших мереж призвели до того, що більше ніж 90% трафіку концентрується в середині мереж операторів.

Тарифні бар'єри операторів телекомунікацій є штучною перепорою для впровадження послуг перенесення номеру, тому в рамках підготовчих заходів для запровадження цих послуг НКРЗІ було заплановано зменшення розрахункових такс за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою.

Визначення розрахункових такс здійснено НКРЗІ шляхом розрахунку на основі даних, представлених операторами телекомунікацій. Проведені розрахунки засвідчили невідповідність розрахункових такс собівартості послуг термінації трафіку та підтвердили, що витрати на надання відповідних послуг на порядок нижче, ніж діюча з 2012 року розрахункова такса. Це стало підставою для перегляду розрахункових такс за послуги пропуску трафіку.

Для забезпечення прозорості у прийнятті нових розрахункових такс НКРЗІ проведено низку нарад, в яких брали участь представники провідних операторів телекомунікацій. Під час діалогу кожен з операторів представив своє бачення щодо перегляду вказаних розрахункових такс.

За результатами зазначених заходів, НКРЗІ прийнято рішення від 04.08.2015 № 409 «Про затвердження Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з

істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку», яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20.08.2015 за № 1017/27462.

Розрахункові такси за термінацію міжміського та мобільного трафіку на міжміському рівні мереж фіксованого зв'язку, а також за термінацію міжміського та мобільного трафіку в мережах мобільного зв'язку знижено з 0,36 грн./хв. до 0,23 грн./хв. (без ПДВ). Це рішення спрямовано на стимулювання конкуренції на ринку телекомунікаційних послуг та надання операторам телекомунікацій додаткових можливостей для перегляду власних тарифів на міжмережеві дзвінки.

Аналіз ринків послуг пропуску трафіка

Відповідно до пункту 10-1 частини першої статті 18 Закону, Порядку аналізу ринків послуг пропуску трафіка та визначення операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою, затвердженого рішенням НКРЗ від 25.08.2011 № 444 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.09.2011 за № 1078/19816 (далі – Порядок аналізу ринків), НКРЗІ у 2015 році проводився аналіз ринків послуг термінації трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) телефонного зв'язку.

За результатами проведеного аналізу, НКРЗІ прийнято рішення від 27.10.2015 № 561 «Про деякі питання аналізу ринків послуг пропуску трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) телефонного зв'язку і накладення на операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою регуляторних зобов'язань».

Цим рішенням, НКРЗІ визначено операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг термінації трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) телефонного зв'язку.

Крім того, встановлено, що на операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг термінації трафіка на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) телефонного зв'язку накладаються з 27.10.2015 такі регуляторні зобов'язання відповідно до Закону та пункту 8.2 Порядку аналізу ринків:

– дотримання встановлених НКРЗІ розмірів розрахункових такс за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на певному ринку послуг пропуску трафіка;

– застосування розрахункових такс за послуги пропуску трафіка до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій, що не мають істотної ринкової переваги, у розмірах не нижче за відповідні розрахункові такси за послуги пропуску трафіка від їхніх мереж до мереж операторів телекомунікацій, що мають істотну ринкову перевагу;

– забезпечення взаємоз'єднання з телекомунікаційною мережею іншого оператора в точках, зазначених у каталозі пропозицій операторів телекомунікацій щодо взаємоз'єднання з їхніми телекомунікаційними мережами, крім випадків, якщо телекомунікаційна мережа, яку пропонується приєднати, не відповідає вимогам Закону.

Впровадження сучасних телекомунікаційних технологій рухомого (мобільного) зв'язку

З метою виконання Указу Президента України від 23.07.2014 № 613 «Про забезпечення умов для впровадження сучасних телекомунікаційних технологій» 23.02.2015 НКРЗІ проведено заключний етап тендера на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» в смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц.

На торги «з голосу» були виставлені три лоти по 30 МГц, на отримання яких до НКРЗІ надійшло 9 заявок від трьох суб'єктів господарювання. За підсумками торгів переможцем першого лоту визнано ТОВ «Астеліт», який запропонував ціну 3355,4 млн. грн. Перемогу у другому лоті отримав ПрАТ «МТС Україна» з ціною пропозицією 2715 млн. грн. Третій лот отримав ПрАТ «Київстар» за ціною 2700 млн. грн.

НКРЗІ на своєму засіданні 27.02.2015 розглянула результати тендера на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» в смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц, що відбувся 23.02.2015, та прийняла рішення від 27.02.2015 № 110 про видачу ліцензій строком на 15 років визначеним під час торгів «з голосу» переможцям.

На переможців тендеру покладено зобов'язання, зокрема:

– забезпечити дотримання Показників якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та їх граничних нормованих рівнів, затверджених наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 19.03.2010 № 147 та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.04.2010 за № 277/17572, з використанням радіотехнології на території всіх обласних центрів України протягом 18 місяців з дати видачі ліцензії за результатами тендеру, а на території всіх районних центрів та всіх населених пунктів із населенням більше 10 000 (десяти тисяч) осіб протягом 2-6 (другого – шостого) років з дати видачі ліцензії за результатами тендеру;

– фінансувати витрати, пов'язані із здійсненням заходів з конверсії згідно з Планом конверсії смуг радіочастот 1920-1935, 1950-1980, 2110-2125, 2140-2170 МГц для впровадження системи мобільного зв'язку третього покоління стандарту ІМТ-2000 (UMTS), розробленим Генеральним штабом Збройних Сил України, погодженим Головою НКРЗІ та затвердженим Міністром оборони України 23.09.2014, додатково до вартості ліцензії на умовах, визначених Умовами тендеру на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)» в смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц, затвердженими рішенням НКРЗІ від 28.10.2014 № 730 (із змінами, внесеними рішеннями НКРЗІ від 18.11.2014 № 761 та від

01.12.2014 № 782), погодженими розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 № 1181-р.

Стосовно впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління, то указом Президента України від 21.07.2015 № 445 «Про забезпечення умов для впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління» передбачено Кабінетом Міністрів України розробити за участю Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, інших заінтересованих державних органів та затвердити план заходів на 2015 - 2017 роки щодо впровадження в Україні у 2017 році системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (далі - план заходів).

У зв'язку з цим, НКРЗІ забезпечено проведення за участю представників зацікавлених державних органів та провідних суб'єктів ринку телекомунікацій, їх об'єднань спільних робочих нарад, за результатами яких розглянуті всі пропозиції до проекту плану заходів та вироблено взаємоузгоджені рішення.

Рішенням НКРЗІ від 18.08.2015 № 434 схвалено проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2015 - 2017 роки щодо впровадження в Україні у 2017 році системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління» (далі – проект розпорядження) та надіслано його на погодження до заінтересованих державних органів.

За результатами розгляду пропозицій та зауважень, наданих заінтересованими державними органами, НКРЗІ своїм рішенням від 22.09.2015 № 500 схвалила проект розпорядження та подала його на розгляд Уряду.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 1232-р затверджено План заходів щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління.

НКРЗІ своїм рішенням від 01.12.2015 за № 632 утворила робочу групу з питань впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (далі – Робоча група), до складу якої увійшли представники заінтересованих державних органів, а також ДП «Науково-дослідний інститут радіоелектронної техніки», УДЦР, суб'єктів ринку телекомунікацій, їх об'єднань. Цим же рішенням Комісії затверджено Положення про Робочу групу, яке встановлює організаційні та процедурні питання діяльності робочої групи, визначає її основні завдання, форму роботи та порядок прийняття рішень.

НКРЗІ, як координуюча сторона, у 2016 році продовжує здійснювати заходи передбачені Планом заходів.

Розділ III. Регулювання доступу до ринку телекомунікацій та сфери користування РЧР України

Реєстрація і ліцензування

Протягом 2015 року до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій включено 446 суб'єктів господарювання, з них 245 операторів та 201 провайдер. Реєстр операторів і провайдерів телекомунікацій розміщений на веб-сайті НКРЗІ.

Станом на 31.12.2015 року в Україні існує 1365 операторів, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій на підставі ліцензій на види діяльності.

Протягом 2015 року НКРЗІ видала **77** ліцензій на види діяльності у сфері телекомунікацій. Переоформлено **66** ліцензій, видано **139** копій ліцензій, продовжено термін дії **133** ліцензій, видано **2** дублікати ліцензій.

Кількість операторів, провайдерів телекомунікацій за видами діяльності *

№	Вид діяльності	за 2015 рік	Станом на 31.12.2015
1.	Видано ліцензій на види діяльності, з них:	278	1655
	Місцевий телефонний зв'язок	78	526
	Міжміський телефонний зв'язок	8	22
	Міжнародний телефонний зв'язок	-	4
	Міжнародний та міжміський телефонний зв'язок	1	4
	Телефонний зв'язок з використанням радіодоступу	-	13
	Рухомий (мобільний) телефонний зв'язок	7	16
	Технічне обслуговування та експлуатація телекомунікаційних мереж	165	987
2.	Внесено до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, з них:	446	4656
	Операторів телекомунікацій, з них:	245	3229
	надають послуги Інтернет з використанням РЧР	36	613
	надають послуги Інтернет без використання РЧР	172	1314
	надають інші послуги	37	1307
	Провайдерів телекомунікацій, з них:	201	1427
	надають послуги Інтернет	201	1403
	не надають послуги Інтернет	0	24
3.	Внесено до реєстру операторів поштового зв'язку	-	-

* За даними НКРЗІ

**Кількість операторів, провайдерів телекомунікацій,
які надають послуги доступу до Інтернет***

№	Вид діяльності	за 2015 рік	Станом на 31.12.2015
1.	Операторів телекомунікацій, з них:	245	3229
	надають послуги Інтернет з використанням РЧР	36	613
	надають послуги Інтернет без використання РЧР	172	1314
2.	Провайдерів телекомунікацій, з них:	201	1427
	надають послуги Інтернет	201	1403

* За даними НКРЗІ

Розподіл по регіонах суб'єктів господарювання, що надають послуги доступу до Інтернет без використання РЧР*

№	Регіон	Станом на 31.12.2015	за 2015 рік
1	м. Київ	19,0 %	16,3 %
2	Київська	8,0 %	7,8 %
3	Дніпропетровська	6,9 %	6,4 %
4	Донецька	2,7 %	9,5 %
5	Одеська	8,6 %	5,6 %
6	Харківська	10,4 %	5,0 %
7	Луганська	1,1 %	4,4 %
8	Запорізька	4,3 %	3,4 %
9	Львівська	8,6 %	6,1 %
10	Полтавська	4,8 %	2,9 %
11	Вінницька	2,1 %	2,6 %
12	Житомирська	0,5 %	1,5 %
13	Миколаївська	1,6 %	1,1 %
14	Сумська	0,5 %	1,3 %
15	Херсонська	1,6 %	1,2 %
16	Хмельницька	2,4 %	1,1 %
17	Волинська	0,8 %	0,9 %
18	Закарпатська	2,7 %	3,2 %
19	Івано-Франківська	2,4 %	4,0 %
20	Кіровоградська	0,8 %	1,1 %
21	Рівненська	2,7 %	1,1 %
22	Тернопільська	0,8 %	1,1 %
23	Черкаська	4,0 %	1,7 %
24	Чернігівська	0,8 %	2,1 %
25	Чернівецька	1,9 %	2,6 %
26	АР Крим	0,0 %	5,0%
27	м. Севастополь	0,0 %	1,0 %

* За даними НКРЗІ

Розподіл по регіонам суб'єктів господарювання, що мають право надавати послуги доступу до Інтернет з використанням РЧР*

№	Регіон	Станом на 31.12.2015	за 2015 рік
1	м. Київ	16,7 %	16,6 %
2	Київська	5,5 %	4,7 %
3	Дніпропетровська	0,0 %	8,0 %
4	Донецька	0,0 %	6,4 %
5	Одеська	2,8 %	3,7 %
6	Харківська	8,3 %	5,0 %
7	Луганська	5,5 %	5,9 %
8	Запорізька	8,4 %	3,9 %
9	Львівська	2,8 %	2,4 %
10	Полтавська	13,9 %	5,5 %
11	Вінницька	5,5 %	2,1 %
12	Житомирська	2,8 %	2,0 %
13	Миколаївська	2,8 %	2,2 %
14	Сумська	5,5 %	2,3 %
15	Херсонська	5,5 %	2,8 %
16	Хмельницька	0,0 %	1,6 %
17	Волинська	0,0%	1,6 %
18	Закарпатська	0,0 %	3,0 %
19	Івано-Франківська	2,8 %	3,3 %
20	Кіровоградська	2,8 %	2,3 %
21	Рівненська	2,8 %	1,8 %
22	Тернопільська	2,8 %	1,5 %
23	Черкаська	2,8 %	3,6 %
24	Чернігівська	0,0 %	1,5 %
25	Чернівецька	0,0 %	1,5 %
26	АР Крим	0,0 %	3,4 %
27	м. Севастополь	0,0 %	1,3 %

* За даними НКРЗІ

Користування радіочастотним ресурсом на підставі ліцензій здійснюється суб'єктами господарювання для надання телекомунікаційних послуг. Інші загальні споживачі користуються радіочастотним ресурсом на підставі ліцензій на канали мовлення, виданих Національною радою з питань телебачення та радіомовлення, та/або дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів, виданих УДЦР.

За 2015 рік НКРЗІ видала **324 ліцензій** на користування радіочастотним ресурсом України.

На разі, практично весь радіочастотний ресурс, виділений для впровадження стільникового цифрового радіозв'язку стандартів GSM та CDMA, вичерпано. Але діючі оператори вчасно продовжують термін дії

ліцензій. В той же час постійно зростають надходження до Державного бюджету за користування радіочастотним ресурсом.

Протягом 2015 року було прийнято 32 рішення про визначення можливості або неможливості застосування нових типів радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв.

Деякими рішеннями НКРЗІ визначено неможливість застосування в Україні 17 типів радіоелектронних засобів в заявлених заявниками радіотехнологіях (смугах радіочастот).

Рішенням НКРЗІ від 20.10.2015 № 545 переглянуто узагальнені умови застосування, які схвалені рішенням НКРЗІ від 12.01.2012 № 18, зокрема:

1) обладнання радіодоступу IEEE 802.11 WiFi доповнено новими радіоканалами та додатковими класами випромінювання;

2) доповнено новими узагальненими умовами застосування для:

– радіорелейних станцій в діапазоні 70/80 ГГц (використовується для організації високошвидкісного каналу передавання даних до 2 ГГбіт/с на відстанях до 2 км);

– VSAT-терміналів, що працюють в діапазоні 20/30 ГГц;

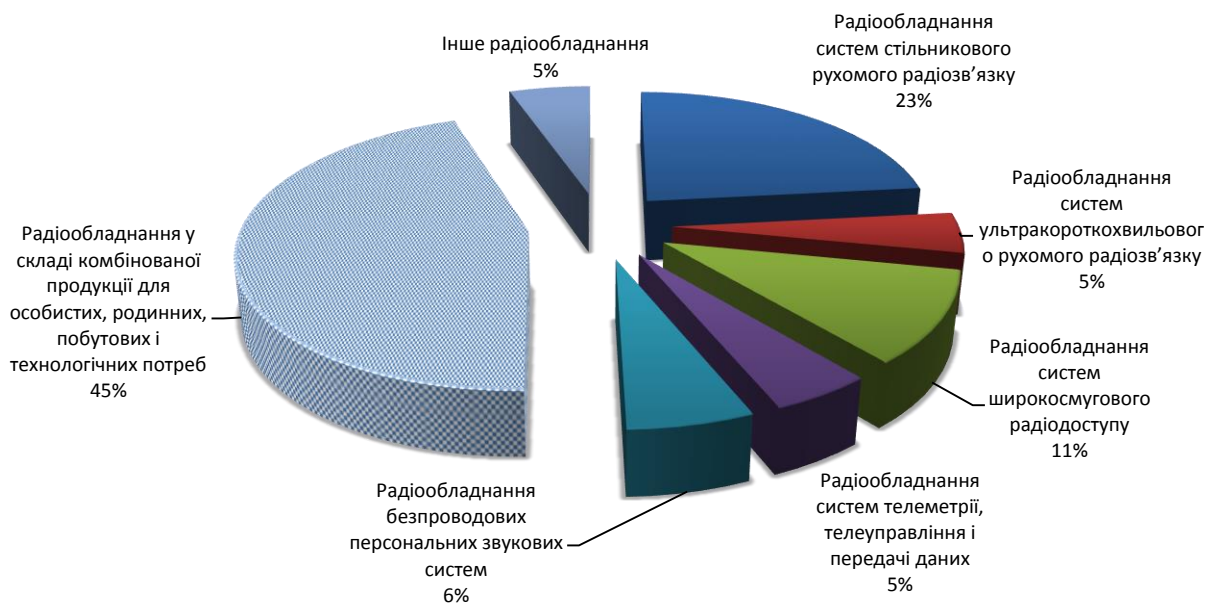
– абонентських станцій IEEE 801.16 в діапазоні 2300-2400 МГц;

– обладнання радіодоступу стандарту IEEE 801.11ac (високошвидкісні точки доступу (для офісного використання) та швидкістю передавання до 1,5 ГГбіт/с).

Протягом 2015 року було прийнято 48 рішень про внесення інформації про радіоелектронні засоби та випромінювальні пристрої до Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування.

Загальна кількість нових типів радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв складає 1590, змін у реєстрі 483.

Внесення інформації до Реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв

Протягом 2015 року не вносилися інформація про передавачі для систем наземного теле - та радіомовлення, радіообладнання багатоканальних систем розподільчого типу, радіообладнання систем рухомого радіозв'язку берегових і суднових станцій та систем управління рухом суден (УРС), радіообладнання систем рухомого короткохвильового персонального радіозв'язку тощо.

Розподіл і використання радіочастотного ресурсу

Рішенням НКРЗІ від 24.11.2015 № 612 «Про внесення змін до Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16.12.2015 за № 1575/28020, спрощено порядок отримання дозволів на експлуатацію:

- абонентських стаціонарних станцій ультракороткохвильового зв'язку;
- радіорелейних станцій діапазону вище 59 ГГц;
- промислових, наукових, медичних або побутових випромінювальних пристроїв.

Спрощення полягає у встановленні узагальненого висновку щодо електромагнітної сумісності, який визначений у додатку 1 до Порядку надання висновків щодо електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв, затвердженого рішенням НКРЗІ від 01.11.2012 № 559 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.01.2013 за № 57/22589), у разі виконання якого не потрібно отримувати окремий висновок щодо електромагнітної сумісності радіоелектронного засобу.

Крім того, змінами визначений порядок призначення коду автоматичної системи ідентифікації відправника повідомлення (код ATIS) річкової інформаційної служби на внутрішніх водних шляхах України.

У 2015 році НКРЗІ продовжено виконання заходів з конверсії з метою подальшого впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)», а саме, погоджено усіма зацікавленими сторонами технічні завдання та укладені договори конверсії радіочастотного ресурсу у смугах радіочастот 1920-1935 МГц, 1950-1980 МГц, 2110-2125 МГц, 2140-2170 МГц. Для виконання першого етапу заходів конверсії відповідно до умов договорів, ліцензіатами перераховано кошти на рахунки Міністерства оборони України, на рахунки Держспецзв'язку, на рахунки Міністерства внутрішніх справ України. Ліцензіатами отримано понад 6 тисяч дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв та майже тисячу висновків щодо електромагнітної сумісності для радіоелектронних засобів радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)».

Розподіл і використання номерного ресурсу

Відповідно до вимог законодавства основними завданнями НКРЗІ, зокрема, є здійснення заходів з формування простору нумерації, кодів географічних зон, ідентифікаційних кодів мереж та послуг у телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних мережах загального користування, присвоєння, облік та вилучення номерного ресурсу, видача та скасування дозволів на його використання.

Для виконання цих завдань НКРЗІ здійснює надання двох адміністративних послуг з виділення номерного ресурсу та переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу шляхом опрацювання та розгляду заявочних документів операторів телекомунікацій, прийняття відповідних рішень НКРЗІ та видачі бланків дозволів на використання номерного ресурсу.

Станом на 31.12.2015 **304** оператора телекомунікацій мали право використовувати номерний ресурс телекомунікаційних мереж загального користування на підставі **1402** дозвільних документів, що включені до переліку діючих дозволів на використання номерного ресурсу.

Протягом 2015 року на засіданнях НКРЗІ було розглянуто **463** заяви операторів про виділення та повернення номерного ресурсу, переоформлення дозволів на використання номерного ресурсу проти **343** заяв у 2014 році. За результатами їх опрацювання та розгляду на засіданнях НКРЗІ протягом звітного періоду було оформлено **413** дозволи, що у півтора рази більш порівняно з 2014 роком. При цьому **99 %** заяв операторів щодо виділення і переоформлення номерного ресурсу були розглянуті НКРЗІ позитивно та на підставі рішень видано відповідні дозвільні документи.

На виділення номерного ресурсу у 2015 році надійшло **36** заяв від **19** операторів (у 2014 році – 77 заяв від 35 операторів). За результатами їх опрацювання та розгляду видано **34** дозволи на новий номерний ресурс. Так, рішеннями НКРЗІ виділено операторам **4300** номерів місцевих телефонних мереж, **18** кодів пунктів сигналізації мережі СКС-7, **9** скорочених номерів, з них **6** соціального спрямування, **1** код оператора глобальної телекомунікаційної послуги 900, **1** код оператора послуг альтернативного вибору маршруту міжнародного зв'язку.

Тільки за однією заявою було прийнято рішення про відмову у виділенні номерного ресурсу у зв'язку із ненадходженням від заявника доопрацьованих документів протягом встановленого законодавством строку. Дві заяви про виділення номерного ресурсу були задоволені, але у подальшому у зв'язку із неподанням у встановлений строк документів, що підтверджують внесення плати за виділення номерного ресурсу, відповідні рішення НКРЗІ були скасовані.

Протягом 2015 року було розглянуто **393** заяви на переоформлення дозволів проти **228** заяв у 2014 році. За результатами їх розгляду було переоформлено **380** дозволів на використання номерного ресурсу. Тільки за розглядом **трьох** заяв було прийнято рішення НКРЗІ про відмову у переоформленні дозволів та вилучення відповідного номерного ресурсу у

зв'язку із поданням заяви на переоформлення номерного ресурсу з порушенням встановлених строків.

Також, НКРЗІ було розглянуто **34** заяви про повернення номерного ресурсу та прийнято рішення про його вилучення. Протягом року **15** операторів повернули номерний ресурс, з них **11** операторів повернули номерний ресурс у зв'язку із прийняттям ними рішень про припинення надання телекомунікаційних послуг з використанням номерного ресурсу. Решта операторів повернули номерний ресурс, який не задіяний та не використовувався споживачами.

З метою захисту прав споживачів та недопущення припинення надання їм загальнодоступних (універсальних) телекомунікаційних послуг у разі прийняття операторами рішення про припинення здійснення діяльності НКРЗІ спланувала та здійснила в межах законодавства України необхідний комплекс заходів спрямований на визначення операторів здатних організаційно та технічно забезпечити подальше надання послуг споживачам із збереженням раніше виділених їм абонентських номерів. Так, за прийнятими НКРЗІ рішеннями **три** оператори отримали безкоштовно необхідні дозвільні документи на використання номерного ресурсу місцевих телефонних мереж загальною ємністю **38 700** номерів, що створило умови для забезпечення подальшого надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг в інтересах близько **14 тис.** споживачів у **4** населених пунктах України.

Для вдосконалення обліку номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України в НКРЗІ з 01 жовтня 2015 року запроваджено використання спеціалізованого апаратно-програмного комплексу, який забезпечує накопичення, формалізацію, обробку та зберігання даних щодо: стану та обсягів виділеного, задіяного та вільного номерного ресурсу; прийнятих рішень НКРЗІ про виділення, переоформлення та вилучення номерного ресурсу; обліку діючих та анульованих дозвільних документів.

Функціонування в НКРЗІ системи автоматизованого обліку та контролю використання номерного ресурсу телекомунікаційних мереж загального користування дозволило вдвічі скоротити строк надання адміністративних послуг з виділення нового номерного ресурсу, спростити технологічний процес опрацювання звернень операторів телекомунікацій за отримання дозволів на використання номерного ресурсу та запровадити принцип «єдиного вікна», виключивши необхідність заявників отримувати в інших установах, організаціях, в тому числі і в територіальних органах Державної казначейської служби України, додаткові дозвільні документи, підтвердження, довідки тощо.

Також слід зазначити, що робочою групою НКРЗІ з питань організації впровадження послуг із перенесення абонентських номерів було розроблено Орієнтовний план підготовчих заходів стосовно запровадження послуг із перенесення абонентських номерів на телекомунікаційних мережах України, яким визначаються орієнтовні строки та заходи, які має виконати кожна зі сторін, що приймає участь у впровадженні вказаної послуги.

Практичне надання послуг із перенесення абонентських номерів буде можливим після виконання наступних заходів:

– з боку УДЦР, яке визначено організацією, яка здійснює централізоване технічне адміністрування персональних номерів та перенесених абонентських номерів – створення централізованої бази даних перенесених номерів;

– з боку операторів телекомунікацій – дообладнання власних телекомунікаційних мереж локальними базами даних перенесених номерів та підключення їх до централізованої бази даних перенесених номерів.

Взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та інфраструктура телекомунікаційних мереж

Регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж здійснювалося відповідно до Закону та Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування.

У 2015 році НКРЗІ своїм *рішенням від 31.03.2015 № 174 внесла зміни до рішення Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 08.12.2005 № 155 та затвердила нову редакцію Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування* (далі - Правила). Рішення НКРЗІ від 31.03.2015 № 174 зареєстроване в Міністерстві юстиції України 05.06.2015 за № 667/27112.

Новою редакцією Правил введені новації та встановлено, що:

– реалізація проектної пропускної спроможності точки взаємоз'єднання може відбуватись поетапно, за результатами вимірювань фактичного навантаження, відповідно до договору про взаємоз'єднання;

– можлива оплата ініціатором тільки частки запроектованої пропускної спроможності точки взаємоз'єднання в обсязі, достатньому для реалізації відповідного етапу;

– одноразова плата за доступ до телекомунікаційної мережі може бути замінена на розрахункову таксу за доступ, яка сплачується ініціатором одночасно з оплатою за послуги пропуску трафіку;

– заборонено блокувати в точках взаємоз'єднання весь вхідний трафік, за винятком трафіку, який надходить з порушенням порядку маршрутизації трафіку, трафік пропуск якого не передбачений договором, або у разі наявності заборгованості за пропуск такого трафіку.

Крім того, встановлені технічні, організаційні та економічні умови взаємоз'єднання з телекомунікаційними мережами, що стосуються операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг та порядок визначення економічних умов взаємоз'єднання мереж.

Це надало можливість зменшити бар'єри входження на ринок операторам телекомунікацій, входити операторам на ринок поступово, без зайвих початкових інвестицій, забезпечити захист прав споживачів при блокуванні лише трафіку, що надходить з порушенням порядку маршрутизації трафіку.

Протягом 2015 року відповідними рішеннями НКРЗІ опрацьовано, затверджено та внесено до Каталогу пропозицій на 2015 рік 291 пропозиція загальною пропускнуою спроможністю 1872 потоки Е1 (з них 5 додаткові, за рахунок незаявленого взаємоз'єднання, пропускнуою спроможністю 44 потоки Е1).

Пропозиції надійшли від операторів телекомунікацій таких, що визначені НКРЗІ операторами з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг.

Активно продовжувалась робота з вдосконалення механізму взаємодії операторів телекомунікацій при спільному використанні кабельної каналізації електрозв'язку для розвитку власних телекомунікаційних мереж та їх взаємоз'єднанні з телекомунікаційною мережею загального користування, а також сприяння розвитку телекомунікаційної мережі загального користування України.

За результатами громадського обговорення та проведення 2 погоджувальних нарад з операторами телекомунікацій та їх асоціаціями, рішенням НКРЗІ від 02.06.2015 № 287 схвалено в новій редакції Правила надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку.

Прийнято 11 рішень щодо регулювання взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та проведено 6 робочих нарад з операторами телекомунікацій стосовно використання інфраструктури телекомунікацій, що в свою чергу запобігло виникненню спорів між операторами та звернення до НКРЗІ з процедурою досудового врегулювання спору.

Надано 91 письмову відповідь на звернення операторів, провайдерів телекомунікацій та інших суб'єктів господарської діяльності, щодо надання роз'яснень стосовно взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж та інфраструктури телекомунікаційних мереж.

Розділ IV. Стан розвитку інформатизації та інформаційного суспільства

Аналіз основних показників розвитку ІКТ

Одним з найважливіших пріоритетів України є розвиток інформаційного суспільства, в якому відбувається вся сукупність суспільних відносин у різних сферах людської діяльності на засадах широкого використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ), що дає змогу кожному створювати інформацію, накопичувати знання та мати вільний доступ до них, можливості для їхнього розповсюдження і використання з метою суспільного прогресу та особистого інтелектуального зростання.

За даними Всесвітнього економічного форуму (World Economic Forum) у 2015 році за Індексом мережевої готовності (WEF Networked Readiness Index) Україна посіла 71 місце з 143 країн світу (у 2014 році – 81 з 148 країн).

За Індексом технологічної готовності у 2015 (WEF Technological Readiness Index) Україна посіла 86 місце із 140 країн (у 2013 році 94 місце з 148 країн).

За Індексом розвитку електронного уряду ООН (The UN Global E-Government Development Index), який оцінює готовність і можливості національних державних структур у використанні ІКТ для надання громадянам державних послуг, у 2014 році Україна посіла 87-ме місце у світі серед 193 країн-членів ООН (у 2012 році в рейтингу Україна посідала 68 місце із 190 країн).

За Індексом розвитку Інтернет 2014 (The Web Index), що розраховується міжнародною організацією World Wide Web Foundation (на підставі статистичних даних міжнародних організацій, таких як ООН, Міжнародний союз електрозв'язку (далі - МСЕ), Світовий банк, Світовий економічний форум, Фонд Wikimedia та інших, а також результатів експертного опитування, проведеного в країнах, що стали об'єктами дослідження), Україна посіла 46 місце з 86 країн світу. Цей індекс розроблений у 2012 році та є комплексним показником, що характеризує рівень впливу Інтернет на різні сфери суспільного життя за різними параметрами, об'єднаним в чотири основні групи: проникнення, свобода і відкритість, якість контенту, права та можливості. У минулих роках Україна не включалась до списку країн світу, що приймали участь у рейтингу.

За Індексом розвитку ІКТ відповідно до Звіту МСЕ «Вимірювання інформаційного суспільства 2015» Україна посіла 79 місце з 167 країн (відповідно до Звіту МСЕ за 2014 рік - 73 місце з 166 країн світу). За даними цього Звіту частка користувачів мережі Інтернет в Україні складає 43,4%; частка домогосподарств, що мають комп'ютери - 52,4%; частка домогосподарств, які використовують Інтернет - 43,0%.

На сьогоднішній день за експертними даними сукупний обсяг світового ринку ІТ перевищує два трильйони дол. США, загальний обсяг українського ІТ - ринку в 2015 році склав приблизно 850 млн. дол. США (без урахування послуг аутсорсінгових компаній, які надають послуги зарубіжним клієнтам).

Основні показники розвитку сфери ІТ в Україні за даними Держстату України:

обсяг реалізованої промислової продукції за видом діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» - 7,05 млрд. грн., що на 2,8% менше ніж за 2014 рік;

– обсяг реалізованих послуг у сфері інформатизації – 24,74 млрд. грн., що на 44,5% більше ніж за 2014 рік;

– обсяг експорту комп'ютерних та інформаційних послуг - 1,16 млрд. дол. США, що на 7,2% менше ніж за 2014 рік;

– імпорт комп'ютерних та інформаційних послуг - 260,9 млн. дол. США, що на 10,1% менше ніж за 2014 рік;

– освоєно капітальних інвестицій у програмне забезпечення та бази даних на суму 4,25 млрд. грн. (1,7% від загального обсягу освоєних капітальних інвестицій за видами активів), що більше на 33,6% ніж за 2014 рік;

– обсяг капітальних інвестицій за видом економічної діяльності «Комп'ютерне програмування та надання інших інформаційних послуг» - 940,8 млн. грн., що більше на 39,1% ніж за 2014 рік;

– обсяг капітальних інвестицій за видом промислової діяльності «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції» - 383,8 млн. грн., що на 30,7% більше ніж за 2014 рік;

– обсяг залучених в економіку України прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в підприємства за видом економічної діяльності «Інформація та телекомунікації» станом на 31.12.2015 року – 2,31 млрд. дол. США або 5,3% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій, що на 28,1% більше ніж на початок 2015 року;

– кількість абонентів мережі Інтернет - 6,09 млн. чол., що на 3,4% більше ніж за 2014 рік;

– середньомісячна заробітна плата штатних працівників становила 7112 грн. за видом економічної діяльності «Інформація та телекомунікації» та 4619 грн. за видом економічної діяльності у промисловості «Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції».

За оцінками аналітичної компанії IDC внутрішній ІТ-ринок України, який у минулому році скоротився на 48%, продовжує падати і зараз. Постачання обладнання (без урахування смартфонів і телефонів) впало на 46%, продаж програмного забезпечення - на 32%, ІТ-послуги - на 29%. Згідно з прогнозами у 2016 році буде відбуватися поступове відновлення ІТ-ринку, який зросте на 21%, а в 2017 - ще на 23%.

Що стосується такого сегменту вітчизняного ІТ-ринку як послуги центрів обробки даних (далі - ЦОД), за останніми даними експертів видання «Мережі та бізнес»¹ в Україні нараховувалось 36 фізичних ЦОД, що надають комерційні послуги (у 2014 році в Україні загальна кількість комерційних ЦОД склала близько 35 одиниць). Більше 20 майданчиків (в т.ч. всі найбільші) розташовані в м. Києві, п'ять в Харкові, інші - в Одесі, Дніпропетровську, Вінниці, Миколаєві та Львові. Крім того, в Україні працюють більше десяти віртуальних операторів, що не мають своєї інженерної інфраструктури.

Одним з найвагоміших досягнень країни в ІТ сфері за останні кілька років вважається розвиток ІТ- аутсорсінгу. На сьогоднішній день - це найбільш розвинена сфера в порівнянні з іншими сегментами. Більше 80% всіх аутсорсінгових ІТ-компаній України працюють на зовнішні ринки. Більшість клієнтів компаній, виходять на українських розробників з Європи 67,7 % і Північної Америки та Австралії - 56,7 %.

За різними оцінками в Україні нараховується до 4000 ІТ - компаній. 85% компаній – це малі та середні компанії, з чисельністю персоналу менше 80 осіб. Основна частина компаній розташована у великих містах України: Києві (44,9 %), Харкові (18,7 %), Львові (9,3 %), Дніпропетровську (8,2 %) і Одесі (5,5 %).

Ринок праці ІКТ

За даними некомерційного об'єднання «Українська хай-тек ініціатива» практично всі великі українські компанії відкрили офіси у

¹ http://www.sib.com.ua/arhiv_2015/2015_3/statia_2/statia_2_3_2015.htm

Східній Європі (Польща, Болгарія, Чехія) і переводять туди штат працівників. За словами експертів, донецькі компанії виїхали ще у першій половині минулого року. Втім, останні переїжджають на захід у межах країни: до Києва, Полтави, Львова чи Ужгорода.

Утім, незважаючи на частковий відтік кадрів, ринок інформаційних технологій залишається найбільш стабільним і перспективним в Україні. Так само і попит на кваліфікованих працівників продовжує поступово зростати. За даними PR-порталу Rabota.ua, кількість вакансій у сфері ІТ за минулий рік збільшилася на 35%.

Відповідно до результатів дослідження, підготовленого міжнародним аналітичним агентством Ukraine Digital News у співпраці з фондом AVentures Capital за підтримки Асоціації «ІТ України» в Україні працює найбільша кількість ІТ-спеціалістів серед країн Європи (за даними на 2015 рік, більше 90 тис. розробників, тобто на 20% більше, ніж в 2014 році). Очікується, що до 2020 року їх кількість збільшиться вдвічі.

За даними Міжнародного кадрового порталу HeadHunter Україна найпрестижнішою в 2015 році українці назвали професію ІТ - спеціаліста, при цьому серед спеціалістів ІТ-сфери на одного програміста припадала одна вакансія, п'ять вакансій - серед системних адміністраторів, чотири - в сферах комп'ютерної безпеки і мережевих технологій, три - у сфері банківських розробок, два - серед тестувальників програмного забезпечення, три - з напрямку телекомунікації і технічна підтримка, два - серед адміністраторів баз даних і фахівців з передачі даних.

Відносна стабільність спостерігається у зарплатній політиці компаній. Як і раніше, за рахунок прив'язки до валюти, найвищий дохід у ІТ - спеціалістів. За останніми даними агентства DOU² на роботу у великі ІТ-компанії влаштувалися 1,54 тис. профільних фахівців, що на 5% більше, ніж в минулому році.

За даними Держстату потреба роботодавців у працівниках за видом економічної діяльності «Інформація та телекомунікації» за 2015 рік³ склала 0,3 тис. осіб, що становило 80,7% відповідного періоду 2014 року.

Згідно з прогнозом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України в рамках середньострокового прогнозу обсягів потреби у робочій силі у розрізі видів економічної діяльності та професійних груп на 2015–2018 роки, активно розвиватиметься сфера інформації та телекомунікації, а отже потреба у фахівцях ІТ-сектору буде зростати.

Рівень використання ІКТ в суспільстві

За даними компанії InMind Factum group доля регулярних користувачів мережі Інтернет старше 15 років в Україні становила 58 % від населення віком старше 15 років, а загальний рівень проникнення Інтернет в Україні складає 60 %. При цьому, проникнення Інтернет у містах з населенням понад

² <http://delo.ua/education/krupnejshie-rabotodateli-ukrainy-v-it-sfere-302141/> © delo.ua

³ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

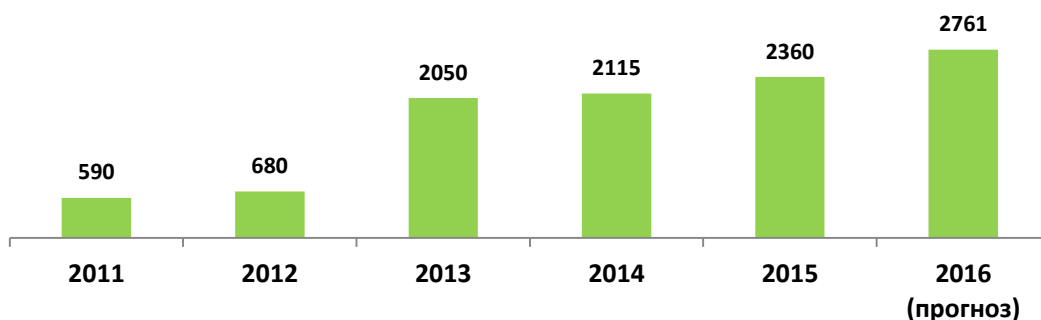
100 тис. чол. становить 50%, у містах з населенням до 100 тис. чол. — 26%, у селах — 24%.

Результати дослідження компанії Gemius щодо Інтернет - аудиторії України показують, що мережею Інтернет в Україні хоча б раз на місяць з будь-якого пристрою (чи кількох) – персонального комп'ютера, мобільного телефону, смартфона, планшета – користувались 20,1 млн. українців. При цьому в Інтернет з комп'ютера або ноутбука заходили 18,3 млн. чоловік, з мобільного телефону або/і смартфона – 5,1 млн., а з планшета – 1,8 млн⁴.

Так, наприклад, популярність послуг резервування та оформлення залізничних квитків через мережу Інтернет у 2011 році була на рівні 1%, у 2012 – 3,4%, у 2013 – 7,8%, у 2014 – 13% від загальної кількості реалізованих залізничних квитків, то у 2015 році даний показник склав 37%. За даними експертів загальний ринок продажів електронних квитків (авіа -, залізничних, автобусних квитків on-line) в Україні становить близько 94 млн. євро на рік.

За оцінкою Всеукраїнської рекламної коаліції рекламний ринок Інтернет в 2015 році склав 2,36 млрд. грн. і зріс на 11,3% в порівнянні з 2014 роком і продовжить своє зростання на 17% в 2016 році.

**Динаміка обсягів ринку Інтернет - реклами,
млн. грн.**

За результатами останнього державного статистичного спостереження «Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах України» 93,4% підприємств користувались комп'ютерами у роботі, з яких мали доступ до мережі Інтернет - 97,4%.

В Україні за даними Держстату України на кінець 2015 року налічується 9166 активних підприємств, які здійснюють діяльність у сфері інформаційних технологій, з них:

близько 30% підприємств за основним видом діяльності «Комп'ютерне програмування»;

17% «Оптова та роздрібна торгівля комп'ютерами, периферійним устаткуванням і програмним забезпеченням»;

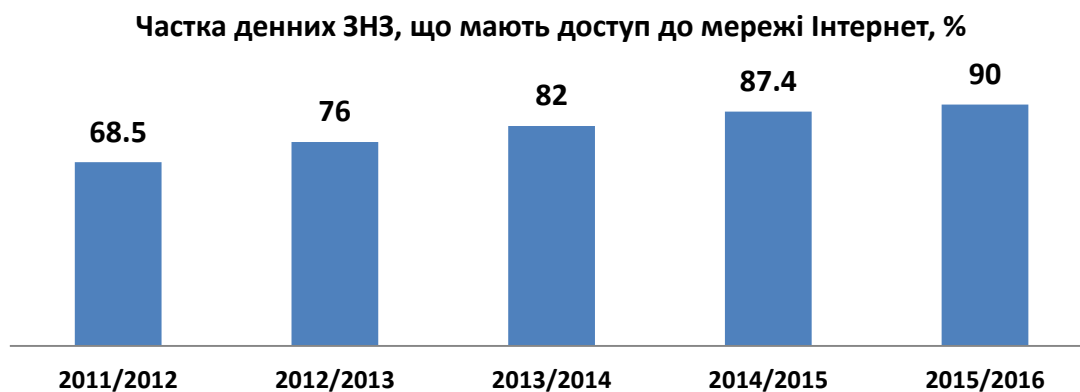
14% «Консультавання з питань інформатизації»

12% «Оброблення даних, розміщення інформації на веб - вузлах і пов'язана з ними діяльність».

⁴ <http://watcher.com.ua/2015/11/19/20-1-mln-korystuyutsya-internetom-na-statsionarnyh-ta-mobilnyh-prystroyah/>

За даними Міністерства освіти та науки та Держстату, показник щодо кількості учнів на один комп'ютер у 2015 році становив 16 учнів, що на 11 учнів менше, ніж чотири роки тому. Для порівняння: у США та Європі в середньому 1 персональний комп'ютер – на 2-4 учня.

За даними Держстату України, забезпеченість денних загальноосвітніх навчальних закладів (ЗНЗ) комп'ютерами на початок 2015/2016 навчального року становила 95,4% (147% з урахуванням ноутбуків та нетбуків). З них доступ до мережі Інтернет мали 90% денних ЗНЗ (показник щодо частки денних ЗНЗ, що мають доступ до мережі Інтернет, наведено на діаграмі нижче).

Розділ V. Міжнародне співробітництво та європейська інтеграція

Міжнародна діяльність НКРЗІ здійснювалася у рамках забезпечення виконання покладених на Комісію завдань, Плану міжнародних заходів на рік та спрямована на реалізацію зовнішньої економічної політики України щодо розвитку галузі телекомунікацій, забезпечення виконання заходів у рамках євроінтеграційних процесів, активізації двостороннього та багатостороннього співробітництва у сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

Одним із головних напрямків діяльності була активна участь у роботі секторальних міжнародних та регіональних організацій, зокрема МСЕ, Європейської конференції адміністрацій зв'язку (СЕПТ) тощо, яка спрямована на сприяння розвитку галузі зв'язку та інформатизації, забезпечення захисту державних інтересів.

Виходячи із завдань, покладених на НКРЗІ, зокрема щодо забезпечення міжнародної координації та міжнародного захисту частотних присвоєнь України, участь у роботі МСЕ є важливою в рамках виконання зобов'язань, що випливають із членства України в МСЕ та міжнародно-правового захисту радіочастотного ресурсу та інтересів України.

Одним із пріоритетних напрямків роботи НКРЗІ у рамках МСЕ була підготовка і участь у Всесвітній конференції радіозв'язку 2015 року (ВКР-15), яка відбувалася у період з 02 по 27 листопада 2015 року у м. Женева, Швейцарська Конфедерація.

У рамках підготовки до ВКР-15 співробітники НКРЗІ та УДЦР протягом року взяли участь у 9 заходах, які проводилися з метою підготовки до ВКР-15 у рамках як МСЕ, так і СЕПТ.

На ВКР-15 розглядалися важливі для галузі зв'язку України та українських користувачів радіочастотного ресурсу питання стосовно розвитку систем рухомого зв'язку, повітряної рухомої служби, супутникових служб, цифрового телерадіомовлення та інше.

Для України, як і для кожної держави-члена МСЕ, участь у ВКР-15 є одним із стратегічних завдань, що полягає у максимально ефективному використанні участі у зазначеному заході з метою забезпечення національних інтересів та розвитку рівноправного міжнародного співробітництва у галузі зв'язку. За умов систематичного порушення Російською Федерацією положень Статуту та Регламенту МСЕ безпосередніми діями на території Автономної Республіки Крим та на сході України, участь делегації України у ВКР-15 була нагальною потребою для вирішення проблемних питань розвитку галузі зв'язку, захисту та підвищення рівня національної безпеки України. Представлення та відстоювання інтересів нашої держави у ході заходів ВКР-15 відбувалося шляхом участі у розгляді та обговоренні пунктів Порядку денного конференції, затвердження заключних актів ВКР-15, представлення відповідних внесків України з пунктів порядку денного, проведення координаційних зустрічей з делегаціями адміністрацій зв'язку сусідніх країн та участі у засіданнях делегацій СЕПТ.

За результатами розгляду пунктів порядку денного ВКР-15 були підписані Заключні акти, в яких позиція України врахована у повному обсязі. Зокрема:

– до тексту Заключних актів ВКР-15, згідно з існуючим порядком в МСЕ, включено текст заяви делегації України стосовно підтримки її територіальної цілісності з боку світової спільноти, неправомірних дій Російської Федерації щодо встановлення та експлуатації передавальних засобів у межах міжнародно-визнаних кордонів України та незаконного використання її радіочастотного ресурсу. Заява України була підтримана 17 країнами. А саме: Німеччиною, Австралією, Австрією, Канадою, Естонією, США, Грузією, Латвією, Литвою, Люксембургом, Молдовою, Нідерландами, Польщею, Румунією, Великою Британією, Словенією та Швецією;

– Україна отримала нове національне виділення (UKR00001) з метою заміни діючого виділення (UKR00000) в Плані фіксованої супутникової служби Додатку 30В Регламенту радіозв'язку, зона обслуговування якого не охоплювало всю територію Країни;

– врахування позиції України при розгляді вхідних внесків та прийнятті рішень з ряду питань порядку денного ВКР-15 тощо.

Представники НКРЗІ протягом року регулярно брали участь в опрацюванні питань взаємодії України зі Світовою організацією торгівлі (далі - СОТ). Зокрема, щодо підготовки Секретаріатом СОТ першого Огляду торгівельної політики України, включаючи участь у зустрічах з експертами СОТ, а також участь у виробленні позиції України в рамках СОТ з питань торгівлі послугами.

Фахівці НКРЗІ долучалися до переговорного процесу та підготовки позиції України до чергового раунду переговорів стосовно укладання Угоди про вільну торгівлю між Україною та Канадою, за результатами якого 14.07.2015 Україна і Канада підписали документ про завершення переговорного процесу щодо створення Зони вільної торгівлі (ЗВТ).

Європейська інтеграція

У рамках імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі - Угода про асоціацію), а також на виконання Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію на 2014-2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 847-р та розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 р. № 360-р «Про схвалення розробленого Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, плану імплементації деяких актів законодавства ЄС у сфері телекомунікацій», НКРЗІ продовжувала роботу з реалізація відповідних заходів спрямованих на виконання зобов'язань, покладених на Україну у сфері зв'язку та телекомунікацій.

Інформація щодо нормативно-правових актів, підготовлених з метою адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу зазначена у розділі II Звіту.

Разом з тим, фахівці НКРЗІ постійно беруть участь в урядових робочих нарадах з обговорення питань вироблення консолідованої практики імплементації положень законодавства ЄС і Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони на 2014-2017 роки та моніторингу результатів цього процесу.

Таким чином, діяльність НКРЗІ в контексті європейської інтеграції України, у межах компетенції, була акцентовано спрямована на забезпечення функціонування поглибленої і всеохоплюючої Зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, яка почала функціонувати з 01.01.2016 року.

Ініціатива ЄС «Східне партнерство»

Одним із пріоритетних напрямів регіонального співробітництва у рамках євроінтеграційних процесів для НКРЗІ є участь у заходах ініціативи ЄС «Східне партнерство». Зокрема, у діяльності:

– мережі регуляторних органів у сфері мереж та послуг електронних комунікацій країн Східного партнерства (далі - Мережа). Мережа створена у рамках тематичної платформи № 4 «Міжлюдські контакти» ініціативи ЄС «Східне партнерство» шляхом підписання відповідного Меморандуму про взаєморозуміння (вересень 2012 року, Молдова).

Основна мета цього об'єднання регуляторних органів – забезпечення форуму для регулярного обміну інформацією та досвідом із питань регулювання сфери електронних комунікацій.

Відповідно до Плану роботи Мережі на 2015 рік протягом року представники НКРЗІ взяли участь у:

– чотирьох тематичних семінарах Мережі: технічному Семінарі з питань послуг широкосмугового зв'язку (лютий, м. Тбілісі, Грузія); Семінарі з питань тарифного регулювання (квітень, м. Мінськ, Республіка Білорусь); технічному Семінарі з інформаційної та мережевої безпеки (жовтень, м. Вільнюс, Литовська Республіка) технічному Семінарі з питань телекомунікаційних мереж та послуг 4G (листопад, м. Кишинів, Республіка Молдова);

– двох пленарних засіданнях: V та VI Пленарні засідання (квітень, м. Мінськ, Республіка Білорусь та листопад, м. Кишинів, Республіка Молдова відповідно);

– Саміті Органу європейських регуляторів електронних комунікацій (BEREC), Європейсько-середземноморської мережі регуляторів (EMERG), Мережі та Латиноамериканського форуму регуляторів у сфері телекомунікацій (REGULATEL) – Саміт BEREC-EMERG-EaPeReg-REGULATEL, який відбувся у рамках практичного наповнення Меморандуму про співробітництво між Мережею та BEREC (липень, м. Барселона, Королівство Іспанія).

Під час V Пленарного засідання обрано керівництво Мережі на 2016 рік, схвалено План роботи на 2016 рік, а також прийнято рішення про створення двох експертних робочих груп (EWGs): з питань діапазону 700 МГц (SEWG) та з питань бенчмаркінгу (BEWG). НКРЗІ забезпечено участь у роботі SEWG, в межах якої було проведено оцінку поточного стану використання діапазону 700 МГц, законодавчої бази та подальших кроків щодо оптимізації використання зазначеного діапазону у країнах Східного партнерства.

Під час VI Пленарного засідання Мережі, за ініціативи НКРЗІ до порядку денного заходу для обговорення було також внесено питання стосовно можливості створення «об'єднаного комерційного поля» послуг рухомого (мобільного) зв'язку. У ході роботи відповідної сесії делегація НКРЗІ представила вищезазначену ініціативу, яка за результатами обговорень була одностайно підтримана країнами Східного партнерства та отримала схвалення представників Європейської Комісії. Водночас, була підтримана також ініціатива НКРЗІ стосовно створення експертної робочої групи з питань роумінгу за участю країн, які входять до Мережі, а також включення питання створення «об'єднаного комерційного поля» послуг рухомого (мобільного) зв'язку до Плану дій у сфері надання телекомунікаційних послуг на 2016-2017 роки Ініціативи «Гармонізація цифрових ринків країн Східного партнерства» (далі - HDM actions on Telecom rules for 2016-2017).

– Панелі Східного партнерства «Гармонізація цифрових ринків» (Ініціатива HDM).

– Ініціатива НДМ створена у рамках тематичної платформи № 2 «Економічна інтеграція та наближення до політик ЄС» і спрямована на зближення та гармонізацію цифрових ринків ЄС та країн Східного партнерства на основі міжнародних та загальноєвропейських стандартів.

Представники НКРЗІ протягом року брали участь у ряді заходів, які проводилися у рамках Ініціатива НДМ. Зокрема:

– 3-му міжнародному Семінарі «На шляху до гармонізації цифрових ринків у Східному партнерстві» та Зустрічі вищих посадових осіб країн СхП щодо питань, пов'язаних з цифровою економікою (травень, м. Брюссель, Королівство Бельгія);

– 1-й Міністерській зустрічі країн СхП з питань цифрової економіки (червень, м. Люксембург, Велике Герцогство Люксембург).

Участь у заході взяли представники урядових делегацій країн-членів ЄС та країн СхП, представники країни-учасниць Мережі, а також керівництво національних дослідних і освітніх мереж. Під час заходу, було затверджено спільну Декларацію, яка спрямована на забезпечення необхідної політичної динаміки співпраці з питань, пов'язаних з цифровою економікою і визначає необхідність розвитку ключових сфер у рамках побудови цифрової економіки. А саме: функціонування електронного урядування включно із питаннями відкритості даних; електронні послуги охорони здоров'я та їх розвиток; електронна логістика та цифрові транспортні коридори; електронна інфраструктура для наукових досліджень та освіти; електронна комерція для малого та середнього бізнесу; надання електронних митних послуг; електронна ідентифікація і надання трастових послуг; мережева та інформаційна безпека, кібербезпека; навички у сфері цифрових технологій та правила надання телекомунікаційних послуг.

– засіданні панелі Східного партнерства «Гармонізація цифрових ринків»(листопад, м. Брюссель, Королівство Бельгія). У сесії, присвяченій правилам надання телекомунікаційних послуг було представлено ініціативу створення «об'єднаного комерційного поля» послуг рухомого (мобільного) зв'язку як одну з пріоритетних тематик діяльності Мережі на наступні роки. За результатами роботи Панелі, зазначену ініціативу було включено до НДМ actions on Telecom rules for 2016-2017, а Україну обрано відповідальною країною-координатором за напрямом «Правила надання телекомунікаційних послуг».

Окрім того, представники НКРЗІ, у складі української делегації, провели зустріч з представниками Кабінетів Віце-Президента Європейської Комісії з питань цифрового ринку А. Ансіпа, Комісара Європейської Комісії з питань цифрової економіки Г. Оттінгера та експертами профільного Генерального Директорату Європейської Комісії (DG CONNECT) (листопад, м. Брюссель, Королівство Бельгія). Під час зустрічі обговорювалася ініціатива України стосовно створення «об'єднаного комерційного поля» послуг рухомого (мобільного) зв'язку між Україною та ЄС, що передбачає встановлення єдиних тарифів на послуги роумінгу у країнах-членах ЄС та Україні. Зазначена ініціатива була підтримана представниками Європейської Комісії, а також було прийнято рішення про доцільність включення

порушеного питання до порядку денного найближчого засідання Комітету асоціації Україна - ЄС в торговельній конфігурації та подальшу співпрацю на експертному рівні.

Участь фахівців Комісії у зазначених заходах має практичну користь та сприятиме удосконаленню законодавчих та нормативних актів, що регулюють сферу інформаційно-комунікаційних технологій.

Участь представників НКРЗІ у вищезазначених заходах відповідає як основним завданням діяльності Комісії, так і сприятиме подальшій реалізації євроінтеграційних прагнень нашої держави, зокрема, в частині виконання положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони на 2014-2017 роки, а також залучення досвіду з реалізації ініціативи ЄС «Цифровий порядок денний для Європи-2020».

Проекти технічної допомоги ЄС

У рамках проекту *TAIEX (Technical Assistance Information Exchange)* - інструменту зовнішньої допомоги ЄС, що надається з метою розбудови інституційної спроможності, необхідної для адаптації національного законодавства до законодавства ЄС, представники НКРЗІ взяли участь у наступних заходах:

- навчальній поїздки до Офісу електронних комунікацій Республіки Польща для практичного ознайомлення та вивчення питань організації та здійснення державного нагляду (контролю) у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом у Республіці Польща;

- технічному Семінарі на тему: «Наближення політики технічного регулювання України до законодавства ЄС стосовно доступу радіообладнання і телекомунікаційного термінального обладнання на національний ринок». Основною метою заходу було ознайомлення із законодавством ЄС щодо радіообладнання та електромагнітної сумісності, а також процедурою проведення оцінки відповідності у країнах-членах ЄС;

- провели ряд зустрічей з експертом Генерального директорату у справах сусідства і переговорів з розширення ЄС Європейської Комісії (DG NEAR) та експертом з питань поштового зв'язку Словенського регуляторного органу, під час яких обговорювались питання особливостей імплементації вимог, які визначаються статтями 109-114 Угоди про асоціацію, імплементації положень Третьої поштової Директиви ЄС в українське законодавство, а також аналіз проекту Закону України «Про поштовий зв'язок».

В межах організації та координації процесу реалізації проектів міжнародної технічної допомоги, НКРЗІ також продовжила впровадження обов'язкових результатів проекту *Twinning* «Посилення регуляторної та юридичної спроможності НКРЗІ щодо регулювання сектору телекомунікацій», спрямованих на подальший розвиток ефективного регулювання наближеного до стандартів ЄС, додаткове посилення

можливостей НКРЗІ щодо регулювання ринку телекомунікацій відповідно до правил та найкращих практик, що застосовуються в незалежних регуляторних органах країн ЄС.

Двостороннє співробітництво

У межах двостороннього співробітництва НКРЗІ продовжувалась робота, спрямована на поглиблення співробітництва з регуляторними органами інших країн. Так, протягом року, Комісією забезпечено проведення наступних заходів:

- опрацювання питання щодо укладання Угоди між Україною та Республікою Польща про послуги роумінгу в мережах мобільного зв'язку загального користування;

- організація переговорного процесу щодо укладання меморандумів про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між НКРЗІ та Органом з питань інформаційно-комунікаційних технологій Республіки Туреччина (ІСТА) і Регуляторним органом зв'язку Литовської Республіки.

У рамках практичного наповнення двостороннього співробітництва та з метою вивчення кращого досвіду країн-членів ЄС та країн Східного партнерства, НКРЗІ здійснювався обмін інформацією з іноземними національними регуляторними органами з широкого кола питань функціонування телекомунікаційної галузі. Отримана інформація була проаналізована і використовується в поточній роботі НКРЗІ з метою впровадження кращих регуляторних практик.

У межах співробітництва з Республікою Польща Голова НКРЗІ взяв участь у Конференції з нагоди 15-ої річниці органу регулювання телекомунікацій та поштових послуг (наразі – Офіс електронних комунікацій, ОЕК) на ринку Республіки Польща (жовтень, м. Варшава, Республіка Польща). Участь у конференції є важливою в рамках подальшої співпраці між регуляторними органами України та Республіки Польща та отримання досвіду з метою реалізації актуальних завдань двостороннього українсько-польського співробітництва у галузі зв'язку та інформатизації. Під час заходу обговорювалися пріоритетні напрямки майбутнього двостороннього співробітництва, а також існуючі проблемні питання.

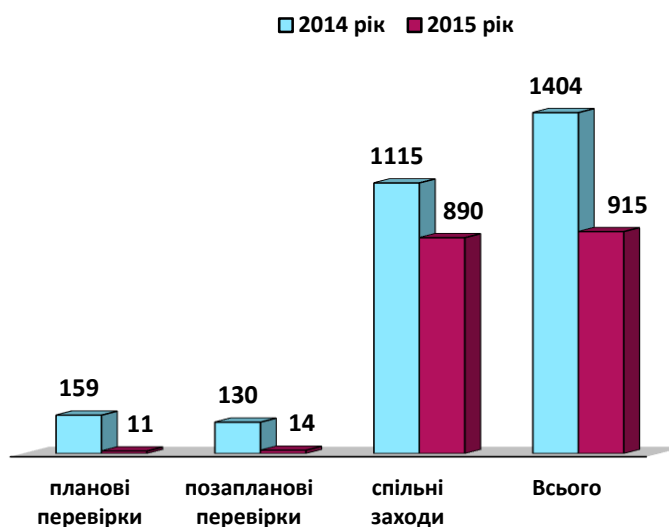
Задля покращення взаємодії з учасниками ринків телекомунікацій та електронних товарів і послуг продовжувалося співробітництво з ПрАТ «Київстар», ПрАТ «МТС Україна», ТОВ «Астеліт», ТОВ «Москіто Мобайл», ТОВ «Хуавей Україна», Еріксон Україна, Global Voice Group S.A., VimpelCom Ltd., та ін., а також іноземними консалтинговими компаніями «Coleago Consulting», «Analysys Mason», «Plum Consulting». Загалом протягом 2015 року організовано 18 зустрічей такого характеру.

Розділ VI. Державний нагляд в галузі зв'язку та захист прав споживачів

Здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій та за користуванням радіочастотним ресурсом України у смугах радіочастот загального користування

Державний нагляд – невід’ємна складова процесу державного регулювання, ефективний інструмент національного регулятора для підтримки конкурентного середовища на ринку телекомунікацій, створення умов для його подальшого розвитку, підвищення якості телекомунікаційних послуг. Першочерговими завданнями державного нагляду в галузі зв'язку є запобігання, виявлення та усунення порушень законодавства суб'єктами ринку телекомунікацій та користувачами радіочастотного ресурсу України, захист законних інтересів споживачів телекомунікаційних послуг, підтримка рівноправних умов діяльності учасниками ринку через дотримання ними вимог законодавства, захист інтересів держави.

Динаміка проведених заходів державного нагляду та участі у проведенні спільних заходів за 2014 та 2015 роки

У 2015 році заходи державного нагляду здійснювались в умовах обмежень, запроваджених Законами України «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України» та «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи».

Разом з тим, НКРЗІ доклала максимально можливі зусилля для забезпечення рівних умов діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій, захисту прав споживачів телекомунікаційних послуг та інтересів держави. Так, за результатами проведених у 2015 році **25** перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій та користувачів радіочастотного ресурсу України виявлено **47** порушень законодавства в галузі зв'язку, видано **11** розпорядчих документів, притягнуто до відповідальності **18** осіб. Суб'єктами нагляду на кінець 2015 року усунуто **37** порушень, що складає **79%** від загальної

кількості виявлених, та, на виконання винесених уповноваженими НКРЗІ посадовими особами постанов про адміністративні правопорушення, сплачено штрафів на загальну суму **31,8 тис. грн.**

Також, за результатами спільних заходів представників НКРЗІ, УДЦР та ОВС МВС України у 2015 році припинено роботу **697** РЕЗ, які працювали без дозвільних документів, складено **138** протоколів про адміністративні правопорушення.

Водночас, незважаючи на проведену в умовах обмежень роботу, спрямовану на припинення порушень законодавства в галузі зв'язку, станом на кінець 2015 року в НКРЗІ відсутня інформація про виконання **20** раніше виданих розпорядчих документів, знаходиться на розгляді **127** звернень про порушення законодавства у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України, що є підставами для планування та проведення у 2016 році заходів державного нагляду.

Отже, враховуючи обмеження на проведення у 2015 році перевірок, комісія була позбавлена можливості ефективно реагувати на письмові звернення про порушення законодавства, стандартів та інших нормативних документів у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України, перевіряти виконання розпоряджень та приписів про усунення виявлених порушень, здійснювати ефективний контроль за використанням обмежених ресурсів – радіочастотного та номерного.

Державний нагляд є важливим елементом зворотного зв'язку, джерелом надходження в НКРЗІ інформації про стан, в якому знаходиться ринок телекомунікацій, про результативність та ефективність регуляторних рішень, інструментом виявлення існуючих проблем на ринку. Саме тому основним завданням державного нагляду на 2016 рік є підвищення його ефективності, зокрема, шляхом скасування планових перевірок із одночасним запровадженням ефективних адміністративно-господарських санкцій, ініціювання внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення з метою посилення відповідальності за недотримання законодавства у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України, тощо.

Забезпечення якості телекомунікаційних послуг

Основними напрямками діяльності НКРЗІ, як національного регулятора, є формування конкурентного середовища у сфері зв'язку, стимулювання розвитку ринку телекомунікацій і поштового зв'язку та задоволення потреб споживачів у якісних послугах зв'язку, які надаються операторами та провайдерами на території України.

До повноважень НКРЗІ відповідно до Закону зокрема, відноситься забезпечення контролю за якістю телекомунікаційних послуг та задоволенням попиту споживачів.

З метою своєчасного інформування громадськості у відповідності до вимог Закону та Положення про якість телекомунікаційних послуг, затвердженого рішенням НКРЗІ від 15.04.2010 № 174 та зареєстрованого в

Міністерстві юстиції України 23.06.2010 за № 429/17724, НКРЗІ щороку отримує від операторів телекомунікацій, що надають послуги фіксованого телефонного і рухомого (мобільного) зв'язку та послуги із доступу до Інтернету, обов'язкову звітність за формою № 11-ЯТП (звіт оператора телекомунікацій про якість телекомунікаційних послуг).

Щорічне проведення випробування показників якості телекомунікаційних послуг з оприлюдненням їх результатів запроваджено в Україні відповідно до Директиви 2002/22/ ЄС Європейського парламенту та Ради від 07.03.2002 року про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних мереж зв'язку і послуг. Цим документом на держави покладаються зобов'язання щодо здійснення моніторингу якості послуг, що пропонується на їх території, а на регуляторні органи – збір інформації про якість послуг на основі критеріїв, які дозволяють порівнювати провайдерів цих послуг. Застосування даного інструменту забезпечує доступ користувачів до публічної інформації про послуги електронних комунікацій, сприяє розвитку конкурентного середовища, в якому задоволення потреб споживача є пріоритетним завданням.

Так, за рішеннями НКРЗІ інформування споживачів про рівні якості послуг фіксованого та мобільного зв'язку здійснюється операторами та НКРЗІ починаючи з 2011 року. З 2015 року розпочато інформування споживачів про якість послуг з доступу до Інтернету за 8 показниками. Зазначена інформація розміщується операторами в місцях продажу послуг та на їх веб-сайтах. Так, у 2015 році для споживачів стала доступна інформація про якість надання послуг фіксованого зв'язку 204 операторів та доступу до Інтернет 549 операторів телекомунікацій. При цьому всі абоненти мобільного зв'язку мають відкритий доступ до інформації про якість послуг голосової телефонії і передачі SMS повідомлень, за якими вони надавались операторами рухомого (мобільного) зв'язку протягом року, та можливість її порівнювати під час вибору постачальників. Аналіз звітності операторів про якість телекомунікаційних послуг, за якими вони надавались, та підвищення рівня інформованості споживачів свідчить, що питання доступності до інформації про якість послуг стає важливим чинником для посилення конкуренції на ринку телекомунікацій України та важливим інструментом для розвитку телекомунікаційних послуг.

Також слід відзначити, що для забезпечення споживачів та постачальників послуг інформацією про рівні якості телекомунікаційних послуг на ринку працюють випробувальні лабораторії, які акредитовані відповідно до вимог стандарту ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 в сфері випробування параметрів якості телекомунікаційних послуг.

В той же час, під час проведення аналізу скарг та звернень з питань якості телекомунікаційних, які надійшли до Комісії від споживачів, було з'ясовано, що значна частина показників якості телекомунікаційних послуг за якими звітують оператори, провайдери телекомунікацій залишається не зрозумілою для споживачів та не в повній мірі відповідає вимогам директив та рекомендацій Європейського Союзу. Робота НКРЗІ, що здійснюється з метою підвищення рівня інформованості споживачів під час вибору

постачальника та отримання телекомунікаційних послуг виявила ряд проблемних питань, які пов'язані із необхідністю вдосконалення методів проведення випробувань та їх стандартизації.

Зважаючи на вищезгадане, за ініціативи та участі НКРЗІ, які були підтримані Держспецзв'язку, провідними операторами телекомунікацій та їх об'єднаннями, Національний орган стандартизації (Державне підприємство Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості) 25.12.2015 року видав наказ № 206 щодо прийняття нормативних документів України, змін та поправок до національних стандартів України, гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами, в тому числі документами Європейського інституту телекомунікаційних стандартів (ETSI). Прийняті національні стандарти України щодо якості послуг фіксованого, мобільного зв'язку та з доступу до Інтернету гармонізовані з відповідними стандартами ETSI методом підтвердження та набрали чинності 01.01.2016 року:

ДСТУ ETSI EG 202 057-1:2015 (ETSI EG 202 057-1:2013, IDT) – Аспекти оброблення, передавання сигналів мовної інформації та забезпечення їхньої якості (STQ). Визначення і вимірювання важливих для споживача параметрів QoS. Частина 1. Загальні положення.

ДСТУ ETSI EG 202 057-2:2015 (ETSI EG 202 057-2:2011, IDT) – Аспекти оброблення, передавання сигналів мовної інформації та забезпечення їхньої якості (STQ). Визначення і вимірювання важливих для споживача параметрів QoS. Частина 2. Послуги голосової телефонії, факсу групи 3 та передавання даних та коротких повідомлень (SMS) за допомогою модему.

ДСТУ ETSI EG 202 057-3:2015 (ETSI EG 202 057-3:2005, IDT) – Аспекти оброблення, передавання сигналів мовної інформації та забезпечення їхньої якості (STQ). Визначення і вимірювання важливих для споживача параметрів QoS. Частина 3. Спеціальні параметри якості послуг для суходільних мереж рухомого зв'язку загального користування (PLMN).

ДСТУ ETSI EG 202 057-4:2015 (ETSI EG 202 057-4:2008, IDT) – Аспекти оброблення, передавання сигналів мовної інформації та забезпечення їхньої якості (STQ). Визначення і вимірювання важливих для споживача параметрів QoS. Частина 4. Доступ до «Інтернет».

Також, в 2015 році прийнято *рішення НКРЗІ від 29.12.2015 № 694 «Про затвердження переліків показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2017 році»*. Цим рішенням Комісія зменшила перелік показників якості телекомунікаційних послуг, рівні яких підлягають обов'язковому оприлюдненню у 2017 році: для послуг фіксованого телефонного зв'язку на 4 показники, для мобільного (рухомого) зв'язку на 7, а для послуг із доступу до Інтернет на 2 показники. Такі зміни запропоновані з метою спрощення умов діяльності учасників ринку телекомунікацій та більш ефективного та зрозумілого інформування користувачів про рівні якості телекомунікаційних послуг, які надаються операторами, провайдерами.

У 2015 році за ініціативи учасників ринку для створення організаційних умов та підвищення відповідальності постачальників телекомунікаційних послуг за їх якість перед споживачами, а також з метою боротьби із «сірими провайдерами», які здійснюють діяльність з надання послуг доступу до Інтернет НКРЗІ розпочата робота із внесення змін до Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність із надання послуг доступу до Інтернет) та Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг. Зміни запропоновані до вищезазначених нормативно-правових актів в першу чергу спрямовані на забезпечення споживачів необхідною, доступною, достовірною та своєчасною інформацією щодо показників якості послуг, захист права споживача на вибір послуги, сприяння розвитку конкуренції та забезпечення рівних умов діяльності у сфері надання послуг доступу до Інтернет.

Національна комісія вважає, що на сучасному етапі розвитку ринку послуг доступу до Інтернет постачальник послуг має бути обтяжений зобов'язаннями щодо встановлення гарантованої мінімальної швидкості передачі/отримання даних. Це повинно значно ускладнити діяльність «сірих» провайдерів, які, маючи мінімальні капітальні витрати та користуючись прогалинами в нормативно-правовій базі, провокують цінові війни, заважаючи гармонійному розвитку ринку. Такі дії «сірих» провайдерів позбавляють операторів, які легально працюють на ринку послуг доступу до Інтернет частини доходів та обмежують право споживача на вибір пакету послуг за показниками «ціна/якість».

З метою запровадження даної ініціативи Комісією запропоновано внести зміни, якими визначається обов'язковість внесення до договору між оператором та абонентом при наданні послуг доступу до Інтернет значень гарантованих мінімальних швидкостей передавання та приймання даних, зазначених в тому ж договорі, а також забезпечення споживачеві можливості відстеження значень показників якості послуг на їх відповідність визначеним у договорі.

Передбачені зміни вносяться з метою гармонізації законодавства України до рекомендацій Європейського Союзу та приведення понятійного апарату, що використовується у відповідність до Рекомендації № 66/15 від 25.11.2015, в частині визначення поняття «послуга з доступу до Інтернету».

Враховуючи, що контроль за якістю телекомунікаційних послуг є одним із шляхів здійснення державного нагляду за ринком телекомунікацій при проведенні заходів державного нагляду у 2015 році особлива увага приділялась, зокрема, перевірці якості надання операторами, провайдерами телекомунікацій послуг споживачам та відповідності рівнів показників якості послуг, що надаються встановленим значенням.

В умовах значного обмеження у 2015 році проведення перевірок підприємств, установ та організацій, фізичних осіб - підприємців встановлених законодавством України, які суттєво впливають на повноваження НКРЗІ щодо здійснення державного нагляду за додержанням суб'єктами ринку телекомунікацій законодавства про телекомунікації, НКРЗІ

протягом звітного року на підставі письмових звернень споживачів телекомунікаційних послуг, було проведено 7 позапланових перевірок, під час яких, перевірялись питання якості надання телекомунікаційних послуг операторами, провайдерами телекомунікацій споживачам; дотримання вимог законодавства, стандартів та інших нормативних документів у сфері телекомунікацій при наданні телекомунікаційних послуг; відповідність вимог договорів про надання телекомунікаційних послуг Основним вимогам до договору про надання телекомунікаційних послуг, затверджених рішенням НКРЗІ від 29.11.2012 № 624, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24.12.2012 за № 2150/22462; організація операторами, провайдерами роботи із зверненнями громадян з питань якості телекомунікаційних послуг; здійснення розрахунків за користування послугами, зміни тарифів, надання послуг з невідповідними показниками якості тощо.

Також, під час заходів державного нагляду проводились вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж з метою перевірки показників якості та обчислення показників якості, за результатами яких здійснювався аналіз відповідності отриманих значень тим, що оприлюднені операторами телекомунікацій.

Факти щодо порушень якості надання телекомунікаційних послуг, що мали місце у зверненнях громадян, були підтвердженні в ході проведення 6-ти заходів державного нагляду.

Під час здійснення позапланових та планових заходів державного нагляду, в ході яких обов'язково перевірялися питання якості надання телекомунікаційних послуг, до суб'єктів перевірок було вжито ряд заходів впливу, а саме, надано 1 розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов у сфері телекомунікацій, видано 5 приписів про усунення порушень законодавства про телекомунікації, складено 8 протоколів про адміністративне правопорушення та винесено 7 постанов про сплату штрафу.

При розгляді звернень, які не містили інформації для прийняття НКРЗІ рішення про проведення заходів державного нагляду, відповіді надавались в порядку, встановленому законодавством.

Аналіз здійснених у 2015 році заходів державного нагляду, в ході яких перевірялись питання якості надання телекомунікаційних послуг свідчить про необхідність забезпечення НКРЗІ можливості своєчасного проведення, за наявності підстав, позапланових перевірок суб'єктів ринку телекомунікацій, з метою реагування на звернення споживачів. В той же час, необхідно зазначити, що перелік показників якості та встановлені їх рівні потребують вдосконалення з метою забезпечення їх відповідності сучасним вимогам, розвитку новітніх технологій, зрозумілості споживачу, а також викорінення їх загального усереднення, що в свою чергу підвищить рівень задоволеності попиту споживачів та збільшить конкурентоспроможність ринку телекомунікаційних послуг.

Враховуючи позитивний досвід країн Європейської Співдружності щодо впровадження системи моніторингу показників якості телекомунікаційних послуг в режимі реального часу, що сприяло значному підвищенню якості зазначених послуг та надало можливість споживачам

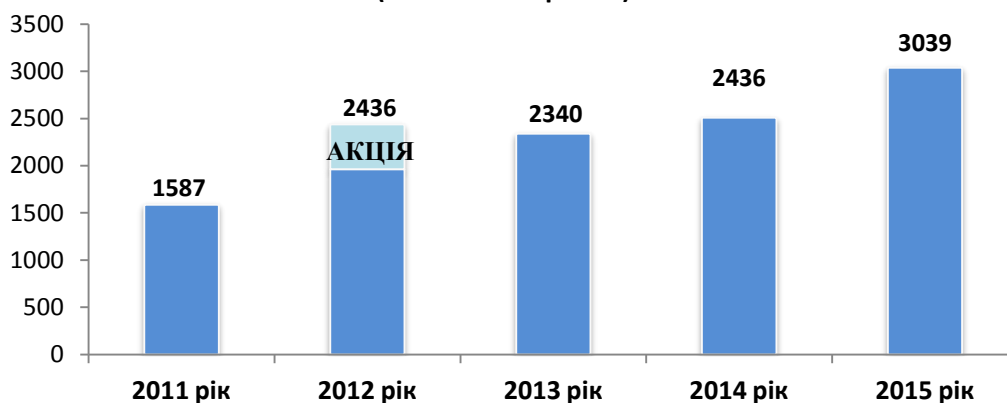
самостійно їх контролювати, на даний час постає нагальна потреба у впровадженні подібної системи моніторингу якості в Україні.

Крім того, НКРЗІ щотижнево проводився аналіз інформації з відкритих джерел щодо якості телекомунікаційних послуг та задоволення попиту споживачів суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом України відповідно до вимог нормативно-правових актів у галузі зв'язку. Аналіз інформації, є складовою частиною вивчення загальних тенденцій порушень у галузі зв'язку та дає можливість вчасно реагувати на такі порушення шляхом вжиття попереджувальних заходів, а також враховувати дану інформацію при здійсненні заходів державного нагляду.

Захист прав споживачів послуг зв'язку

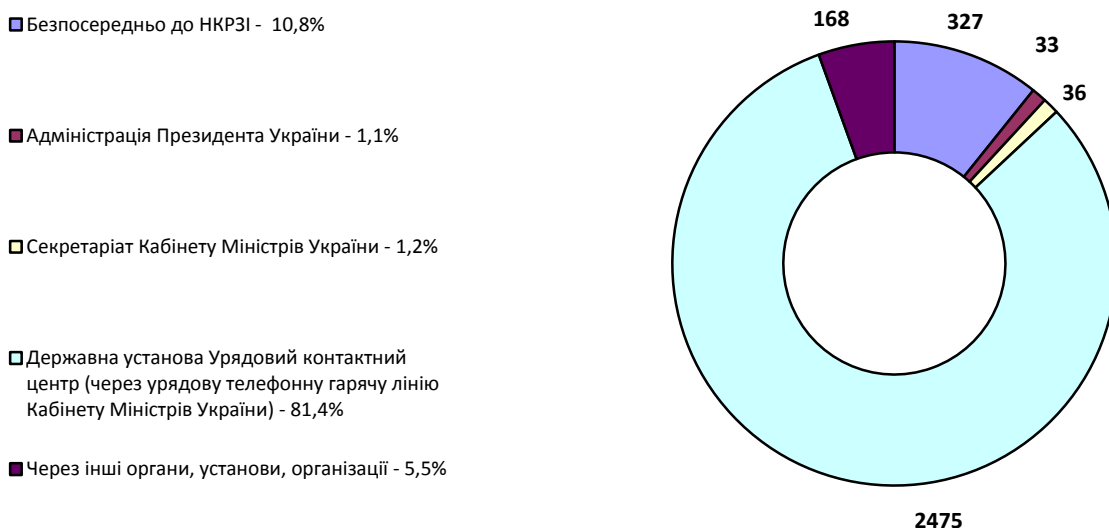
Протягом 2015 року на розгляд до НКРЗІ надійшло 3039 звернень громадян та організацій. У порівнянні з 2014 роком кількість звернень зросла на 21 %. Зростання кількості звернень протягом 2012 року було спричинено інформаційно-рекламною акцією державної установи «Урядовий контактний центр».

**Динаміка надходження звернень
протягом 2011-2015 років
(кількість звернень)**

Із загальної кількості звернень, безпосередньо до НКРЗІ надійшло 327 звернень, від Адміністрації Президента України – 33 звернення, від Секретаріату Кабінету Міністрів України – 36 звернень, від державної установи «Урядовий контактний центр» (через урядову «гарячу лінію» Кабінету Міністрів України) – 2475 звернень. Направлено на розгляд до НКРЗІ через інші органи, установи, організації – 168 звернень.

Надходження звернень до НКРЗІ протягом 2015 року

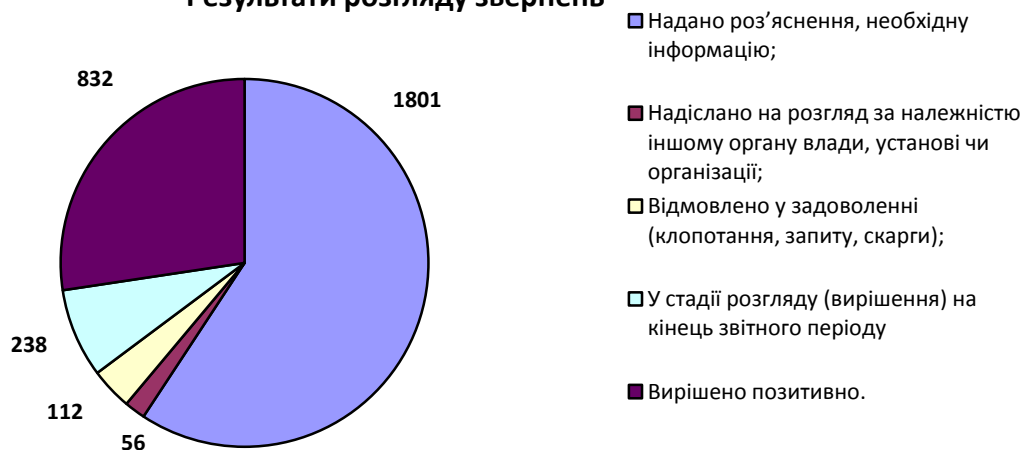
Із загальної кількості звернень, 1853 звернення (61,0 %) складають заяви, клопотання, 1131 звернення (37,2 %) – скарги, пропозиції надійшли у 55 зверненнях, що складає 1,8 % від загальної кількості.

Індивідуальні звернення складають 98,8 % (3003 звернення), колективних надійшло 36 звернень (1,2 %). Загалом до НКРЗІ протягом 2015 року звернулося 3368 громадян (з урахуванням колективних звернень).

Від громадян, які мають встановлені законодавством пільги – інвалідів Великої Вітчизняної війни та громадян, що потребують соціального захисту та підтримки, надійшло 900 звернень, що складає 29,6 % від загальної кількості.

На 1801 звернення (59,3 %), що мали характер заяв, клопотань, було надано роз'яснення та необхідну інформацію. Вирішено позитивно 832 (27,4 %) звернень громадян. Надіслано на розгляд за належністю іншим органам влади 56 звернень (1,8 %). За 112 зверненнями громадянам відмовлено у задоволенні з урахуванням законодавства про телекомунікації та Закону України «Про звернення громадян». Знаходились у стадії розгляду на кінець звітного періоду – 238 звернень (7,8 %).

Результати розгляду звернень

Звернення з питань надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у загальній кількості звернень складають 26,7 % (811 звернень), що у 2,1 рази більше ніж у 2014 році. Більшість звернень від споживачів зазначеного виду послуг надійшло з питань: тривалої відсутності зв'язку, незгоди з розміром виставлених рахунків за телекомунікаційні послуги, надання послуг доступу до довідкових служб, незгоди з розміром тарифів та організації надання телекомунікаційних послуг.

Із загальної кількості звернень найбільшу частку складають звернення з питань надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку – 49,7 % (1511 звернень). У зверненнях споживачами порушувались питання щодо незгоди із зняттям коштів з особового рахунку, відсутності доступу до послуг (покриття, блокування номера телефону), організації надання послуг, неякісного зв'язку.

У зверненнях з питань надання послуг проводового радіомовлення (181 звернення або 6 %) більшість споживачів скаржилися на тривалу відсутність послуг та неякісне надання послуг.

З питань надання послуг з доступу до Інтернету надійшло 236 звернень (7,8 %). Споживачами порушувались питання щодо неякісного надання послуг, організації надання послуг та незгоди з розміром виставлених рахунків.

Від споживачів послуг поштового зв'язку надійшло 80 звернень (2,6 %). У зверненнях порушувались питання щодо організації надання послуг, розшуку поштових відправлень.

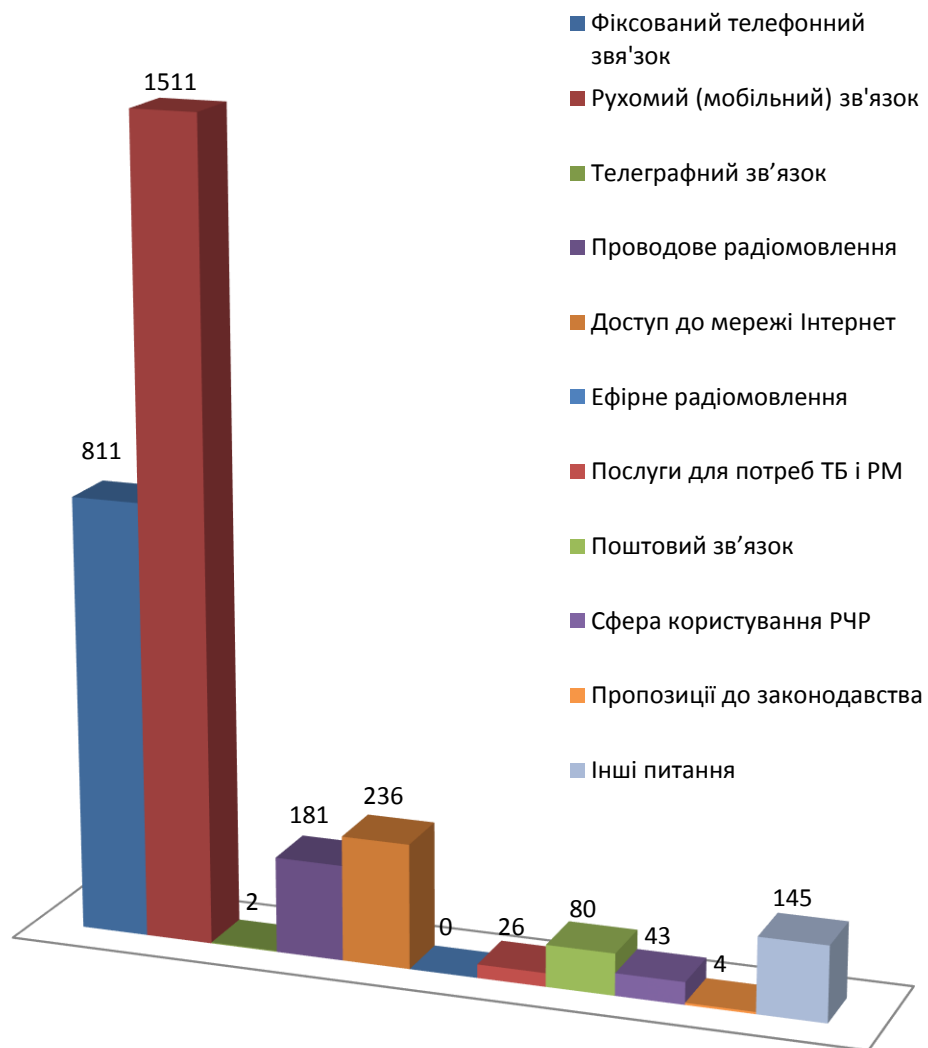
43 звернення (1,4 %) надійшло з питань користування радіочастотним ресурсом. Більшість звернень стосувалось правомірності встановлення радіоелектронних засобів (далі – РЕЗ), порядку користування (реєстрації) РЕЗ, випромінювальними пристроями та застосування міжнародних кодів ідентифікації мобільних телефонів.

Слід зазначити, що у зв'язку з технічними обмеженнями, з метою уникнення подвійного рахунку, звернення обліковуються лише за однією найбільш суттєвою ознакою: у разі порушення в одному зверненні ряду питань, які стосуються різних видів послуг, облік проводиться за одним основним питанням. Зокрема, споживачі послуг фіксованого телефонного та рухомого (мобільного) зв'язку часто додатково порушують питання надання послуг з доступу до Інтернету.

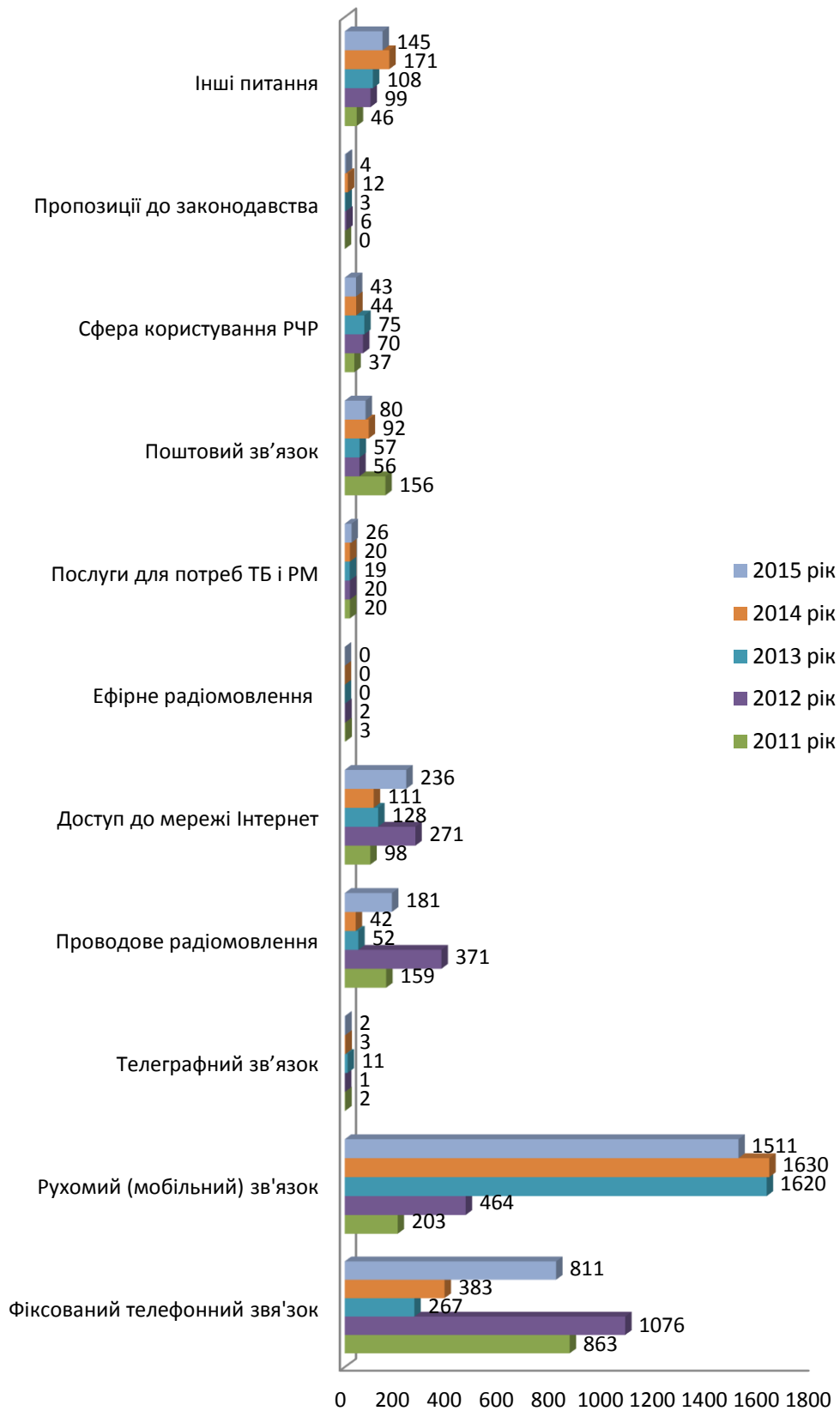
Структура звернень за видами послуг за 2015 рік, а також динаміка структури звернень за видами послуг протягом 2011-2015 років наведені у діаграмах.

Структура звернень за видами послуг за 2015 рік

(кількість звернень)

**Динаміка структури звернень за видами послуг
за 2011-2015 роки
(кількість звернень)**

Протягом 2015 року НКРЗІ забезпечено проведення особистого прийому Головою та членами НКРЗІ, а також функціонування в НКРЗІ телефонної «гарячої лінії» для звернень громадян за номерами телефонів 569-71-01 (до 22.07.2015) 279-02-95 (після 22.07.2015), з метою налагодження зворотного зв'язку із споживачами. Телефонна «гаряча лінія» для звернень громадян проводилась кожну середу з 11:00 до 13:00 для надання можливості споживачам отримати компетентну консультацію фахівців щодо послуг зв'язку. На особистий прийом до Голови та членів НКРЗІ, а також на «гарячу лінію» НКРЗІ протягом 2015 року звернулося 62 громадянина. Крім того, до громадської приймальні НКРЗІ звернулося 459 громадян.

Документообіг НКРЗІ в межах окремого діловодства за зверненнями громадян у 2015 році складав 11904 документи, з них 5863 – вхідних, 6041 – вихідних документів.

Розділ VII. Публічність та відкритість діяльності НКРЗІ

Із року в рік НКРЗІ у своїй діяльності неухильно дотримується засад відкритості та прозорості. У 2015 році НКРЗІ регулярно забезпечувала оприлюднення інформації про свою роботу, значна увага приділялась створенню умов для участі громадян у процесі формування і реалізації державної політики, співпраці із громадськими організаціями і професійними галузевими об'єднаннями. Комісія продовжувала практику обговорення у форматі відкритого діалогу з учасниками ринку та всіма зацікавленими сторонами актуальних питань телекомунікаційної галузі, що потребують негайної уваги та підготовки і запровадження відповідних регуляторних рішень. Результати цієї роботи наступні.

З метою всебічного інформування учасників ринку телекомунікацій та громадськості про свою діяльність протягом року **на офіційному веб-сайті НКРЗІ** оперативно оприлюднювалися новини, анонси подій, які відбувалися за участю НКРЗІ, регулярно надавалася інформація про підсумки засідань НКРЗІ, змін до плану регуляторної діяльності, повідомлення щодо розроблених НКРЗІ проектів нормативно-правових актів, винесених на громадське обговорення, інформація щодо звернень, які надійшли на телефонну «гарячу лінію для звернень громадян», тощо.

Однією з найвагоміших подій 2015 року стало проведення НКРЗІ відкритого та прозорого **тендеру на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок ІМТ-2000 (UMTS)»** в смугах радіочастот 1920-1935/2110-2125, 1950-1965/2140-2155, 1965-1980/2155-2170 МГц, який відбувся 23.02.2015 року.

У заході взяли участь Голова та члени НКРЗІ, народні депутати України, представники операторів телекомунікацій, працівники Апарату НКРЗІ, представники центральних органів виконавчої влади, громадських організацій та ЗМІ. Через офіційний веб-сайт НКРЗІ було організовано онлайн-трансляцію тендеру та за його результатами проведено прес-конференцію за участі Голови та членів НКРЗІ.

Загалом у 2015 році на офіційному веб-сайті НКРЗІ трьома мовами оприлюднено **понад 500 новин**, які висвітлювали результати діяльності НКРЗІ та результати публічних заходів. Відповідно до вимог законодавства 26.03.2015 року на офіційній сторінці НКРЗІ оприлюднено Звіт про роботу НКРЗІ за 2014 рік.

Постійно оновлювалися рубрики офіційного веб-сайту, сторінки НКРЗІ у соціальних мережах. Започатковано нові розділи, зокрема: «План заходів НКРЗІ з виконання Програми діяльності КМУ», «Фінансові ресурси» тощо. На виконання Закону України «Про очищення влади» НКРЗІ забезпечила створення **розділу «Очищення влади»** щодо проведення перевірки посадових осіб Апарату НКРЗІ.

З метою забезпечення врахування громадської думки у процесі підготовки проектів нормативно-правових актів НКРЗІ приймала відповідні рішення після оприлюднення їхніх проектів для громадського обговорення на офіційному веб-сайті НКРЗІ. Так, для отримання зауважень і пропозицій у звітному періоді було оприлюднено **20 проектів** нормативно-правових актів та аналізів регуляторного впливу до них, розміщено **11 звітів** про базове відстеження та **три звіти** про періодичне/повторне відстеження результативності нормативно-правових актів.

За звітний період **на чергові засідання НКРЗІ**, що відбувалися у формі відкритих слухань, було запрошено загалом понад **250 представників громадськості**, галузевих об'єднань та представників ЗМІ.

Висвітленню діяльності НКРЗІ в українських засобах масової інформації було присвячено близько **2000 публікацій**, із яких понад половина – позитивного характеру.

За минулий рік Голова НКРЗІ та члени НКРЗІ надали представникам друкованих ЗМІ та телеканалів **понад 20 інтерв'ю та коментарів** стосовно наступних вагомих аспектів діяльності у сфері зв'язку та інформатизації:

– тендеру на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України для впровадження радіотехнології «Цифровий стільниковий радіозв'язок IMT-2000 (UMTS)»;

– перспективних напрямків діяльності Комісії, зокрема, підготовки до впровадження зв'язку четвертого покоління (LTE) в Україні, створення робочої групи та проведення аудиту радіочастотного ресурсу із залученням міжнародних експертів та інших заходів;

– проекту Закону України «Про електронні комунікації», зокрема, пропозицій щодо зміни механізму фінансування регулятора для посилення його незалежності;

– стосовно необхідності впровадження послуги перенесення абонентського номера;

– про прийняття за основу проекту Закону України «Про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж»;

– розробки сучасної нормативно-правової бази з питань інформатизації тощо.

Для забезпечення широкого діалогу з суспільством та підвищення ефективності консультацій з громадськістю і сприяння партнерству із підприємцями протягом року НКРЗІ неодноразово проводила публічні заходи, до участі у яких запрошувала провідні громадські об'єднання галузі. Протягом року у НКРЗІ **пройшла низка засідань робочих груп**, на яких відбувалося обговорення координації дій та співпраці державних інституцій, приватного сектора, дипломатичного середовища, неурядових організацій з актуальних питань розвитку галузі зв'язку та інформатизації.

26.05.2015 року Голова НКРЗІ О. Животовський взяв участь в **Українському телекомунікаційному форумі**, який проходив за участі ключових посадових осіб, національних і міжнародних регуляторів, провідних операторів і провайдерів, експертів комунікацій і технологій. Голова НКРЗІ повідомив про підготовку законопроекту щодо зміни статусу та джерел фінансування регулятора, щодо впровадження в Україні зв'язку покоління 4 G, запуску послуги перенесення номера.

02.11.2015 року Голова НКРЗІ у складі української делегації взяв участь у офіційній церемонії відкриття **Всесвітньої конференції радіозв'язку 2015 року Міжнародного союзу електрозв'язку (ВКР-15)** у м. Женева та провів зустріч з Директором Бюро радіозв'язку МСЕ паном Франсуа Рансі, під час якої сторони обговорили подальший розвиток радіозв'язку в Україні і у світі.

Ще один вагомий показник відкритості та прозорості у роботі НКРЗІ - співпраця із інститутами громадянського суспільства. Так, відповідно до Положення про Громадську раду НКРЗІ, затвердженого рішенням НКРЗІ від 17.05.2012 № 240 (у редакції рішення НКРЗІ від 09.12.2014 № 806), та з урахуванням результатів рейтингового голосування за кандидатури, внесені інститутами громадянського суспільства, НКРЗІ рішенням від 27.01.2015 № 52 затвердила персональний склад **Громадської ради НКРЗІ**.

Упродовж 2015 року відбулось три засідання Громадської ради НКРЗІ, під час яких обговорено важливі питання регулювання галузі, що турбують громадськість, розглянуто проекти законів, нормативно-правові акти та інші питання.

Відповідно до принципів відкритості та прозорості, з метою належного виконання **Закону України «Про доступ до публічної інформації»** протягом 2015 року НКРЗІ застосовувала раніше створені відповідно до законодавства механізми реалізації права кожного на доступ до публічної інформації. За 2015 рік **надано 78 відповідей** на запити громадян стосовно публічної інформації, які стосувалися переважно питань надання послуг доступу до Інтернет, кабельного телебачення, тарифів на телекомунікаційні послуги, структури та діяльності НКРЗІ, ліцензування РЧР, номерного ресурсу тощо. На всі запити НКРЗІ надавала відповіді у встановлений законодавством термін (до 5 днів). Також протягом звітного періоду опрацьовувались запити від представників засобів масової інформації.

НКРЗІ забезпечує на офіційному веб-сайті постійне наповнення системи обліку публічної інформації. До цієї системи обліку було внесено **633 нових документи** (їх загальна кількість на кінець 2015 року складає

2246). На офіційному веб-сайті НКРЗІ оприлюднено звіт про задоволення запитів на отримання публічної інформації у 2015 році.

Відповідно до вимог законодавства, з метою повного і оперативного поширення офіційної інформації щодо реалізації державної регуляторної політики Комісія протягом 2015 року випустила 12 номерів журналу «Бюлетень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (офіційного видання)».

Свідченням відкритості та прозорості діяльності НКРЗІ став той факт, що 18.12.2015 року Інститут розвитку регіональної преси (ІРРП) оприлюднив рейтинг відкритості сайтів центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) відповідно до результатів моніторингу, проведеного у 2015 році. Друге місце у цьому рейтингу посів офіційний веб-сайт НКРЗІ.

Розділ VIII. Ресурсне забезпечення діяльності НКРЗІ

Кадрове забезпечення державного регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Пріоритетними напрямками кадрової політики в НКРЗІ у 2015 році було вирішення загальнодержавних завдань, спрямованих на реалізацію вимог Закону України «Про очищення влади», подальшу оптимізацію структури НКРЗІ, активізацію роботи щодо обліку військовозобов'язаних, зокрема, пов'язаних з проведенням мобілізації та врегулюванням питань, пов'язаних із систематичними змінами законодавства, що регулює відповідні питання, бронювання військовозобов'язаних.

Крім того, в умовах організаційних змін в НКРЗІ, стало актуальним завдання з визначення та документального закріплення розподілу функцій структурних підрозділів та посадових обов'язків працівників, добору працівників з метою комплектації штату та питання професійного розвитку персоналу.

Заходи щодо реалізації Закону України «Про очищення влади»

У 2015 році організовано проведення перевірок, передбачених Законом України «Про очищення влади», щодо всіх працівників НКРЗІ, а також щодо генерального директора УДЦР. Зі станом проведення перевірки можна ознайомитися на офіційному веб-сайті НКРЗІ (банер «Очищення влади»), де розміщено відповідні нормативно-правові акти, інформацію про стан перевірки кожного працівника та документи, передбачені Законом України «Про очищення влади».

Станом на 01.01.2016, враховуючи висновки, надані органами державної влади, до яких було надіслано 328 запитів, завершено перевірку стосовно 70 осіб. Випадків застосування заборон, передбачених Законом України «Про очищення влади», не встановлено. Продовжується перевірка стосовно 146 посадових осіб НКРЗІ.

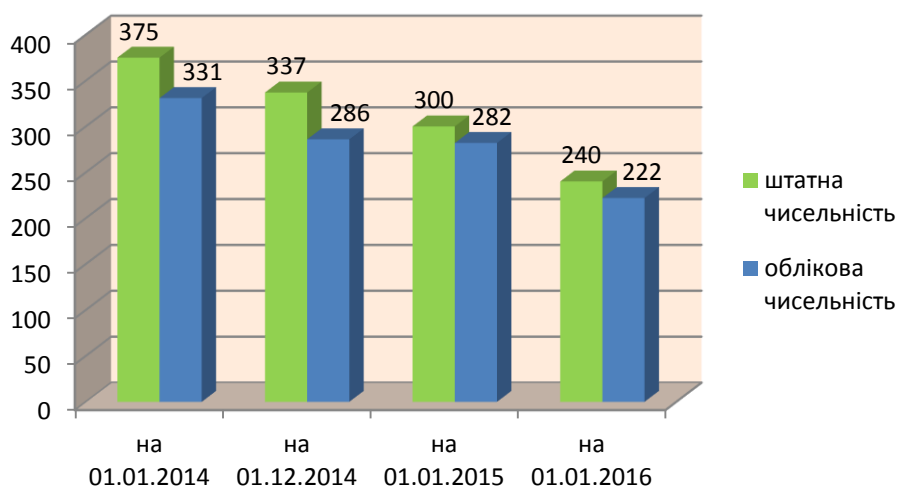
Оптимізація організаційної структури

Політична вимога щодо скорочення чисельності державних службовців безпосередньо торкнулася у 2015 році і структури та штатної чисельності НКРЗІ. Роботу по оптимізації внутрішніх управлінських процесів було розпочато у 2014 році (штат НКРЗІ з 375 одиниць скоротився до 300) та продовжено з урахуванням загальнодержавних завдань щодо скорочення чисельності працівників державних органів і протягом 2015 року, у результаті чого чисельність працівників скоротилася ще на 60 одиниць (скорочення склало 20 %). Так, штатна чисельність з 300 одиниць станом на 01.01.2015 скоротилася до 240 одиниць станом на 01.01.2016, що було зумовлено прийняттям відповідних законодавчих норм.

Оптимізація структури НКРЗІ відбувалася з урахуванням Прикінцевих положень Закону України від 28.12.2014 № 71-VIII щодо обмеження у 2015 та 2016 роках здійснення перевірок контролюючими органами, що знайшло своє відображення у зменшенні чисельності Департаменту державного нагляду. Крім того, були реорганізовані в управління Департамент інформатизації та Департамент забезпечення діяльності, а запровадження Системи обліку номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України в НКРЗІ зумовило збільшення чисельності Департаменту зв'язку.

Динаміку змін штатної та облікової чисельності працівників НКРЗІ у 2014 – 2015 роках відображено на діаграмі.

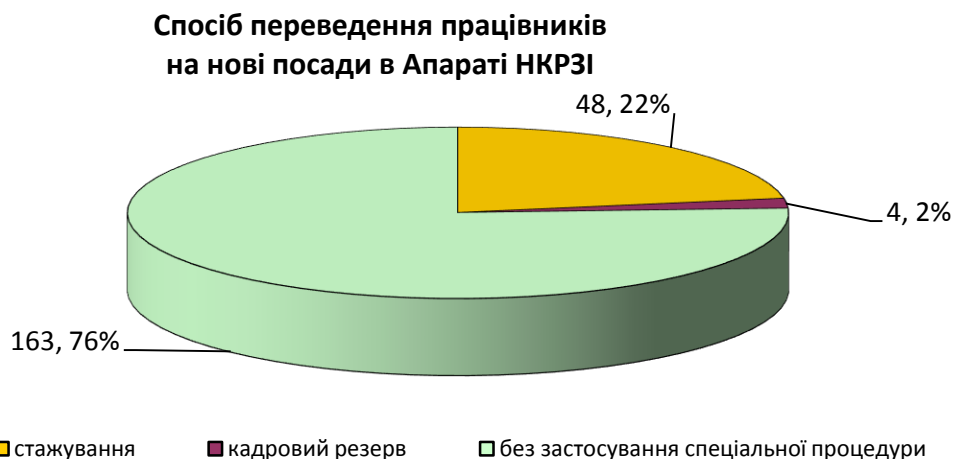
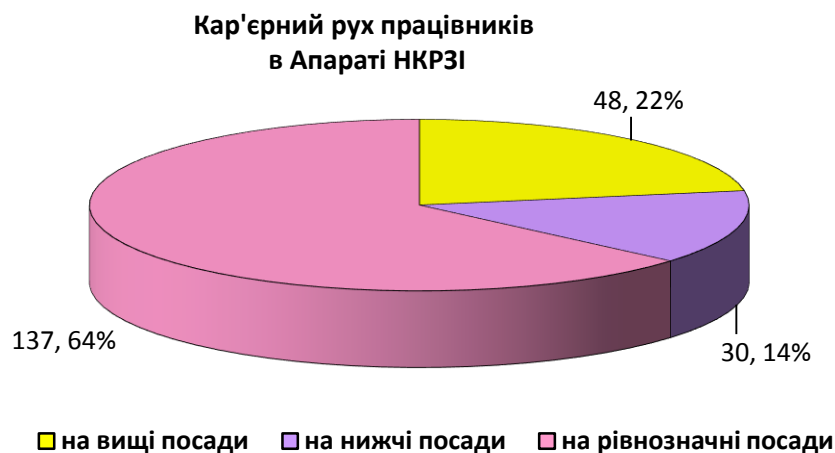
Динаміка змін штатної та облікової чисельності працівників НКРЗІ протягом 2014 та 2015 років

Оптимізація структури НКРЗІ водночас зумовила активізацію кадрових процесів, що здійснювалися з урахуванням законодавчо визначених гарантій щодо переважного права на залишення на роботі працівників з більш високою кваліфікацією і продуктивністю праці, зокрема, враховуючи сформований кадровий резерв та результати проведеної протягом березня-

квітня 2015 року щорічної оцінки виконання впродовж 2014 року державними службовцями НКРЗІ покладених на них обов'язків і завдань.

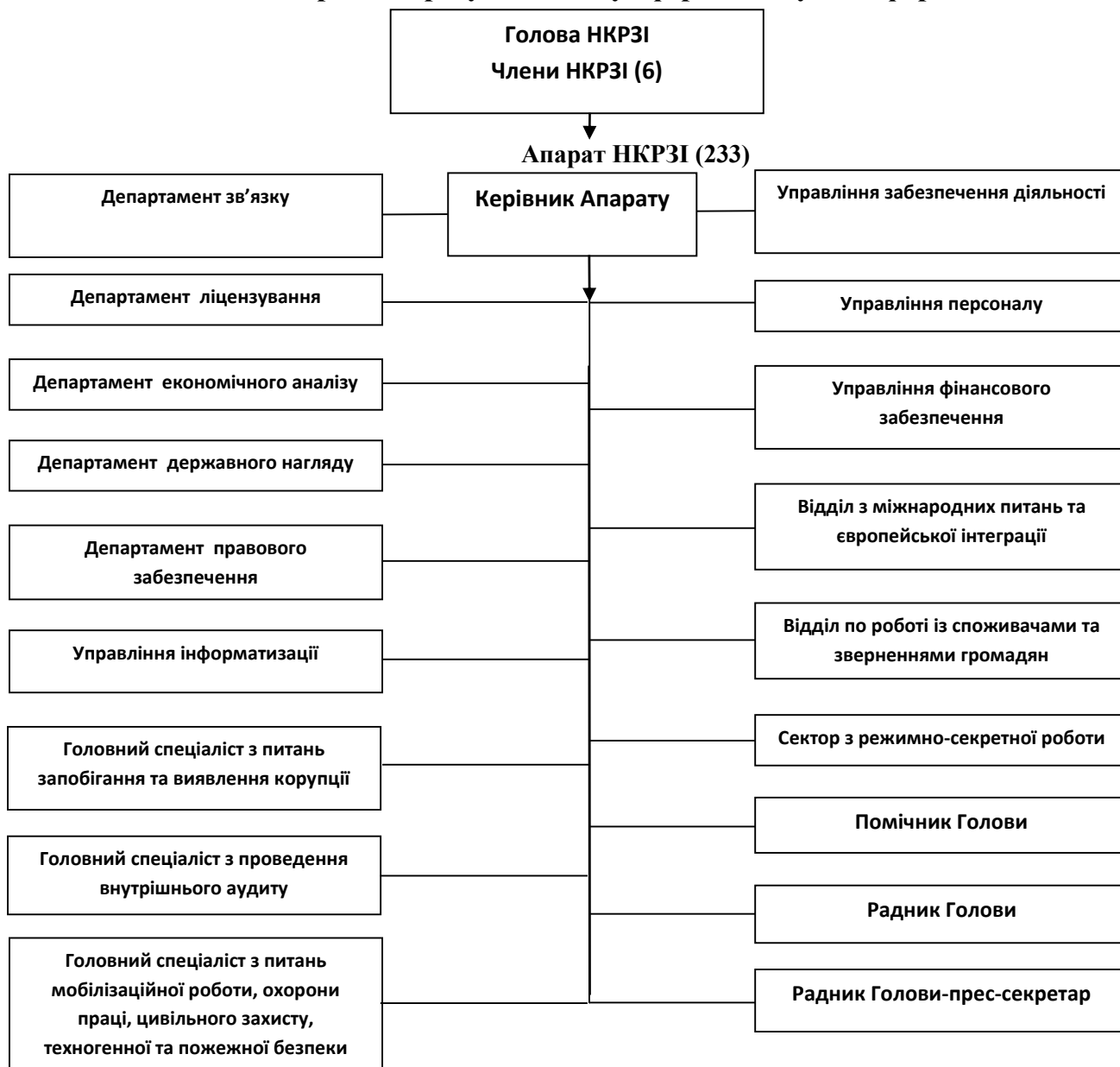
Розподіл загальної кількості переведень в рамках Апарату НКРЗІ за напрямом кар'єрного руху та способом призначення представлено на діаграмах.

Наразі структура НКРЗІ сформована з урахуванням вимог законодавства відповідно до пріоритетних напрямів діяльності та повноважень НКРЗІ, визначених Положенням про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, затвердженим Указом Президента України від 23.11.2011 року № 1067 (із змінами).

У структурі НКРЗІ виокремлюється склад Комісії, до якої входить Голова НКРЗІ та 6 членів НКРЗІ (з яких фактично призначено 5), а також Апарат НКРЗІ, який складається із профільних 5 департаментів та 1 управління (70% штатної чисельності), 6 підрозділів забезпечуючого характеру (24% штатної чисельності): 3 управління, 2 відділи, 1 сектор. Крім того, до Апарату НКРЗІ входять помічник, радники Голови та 3 головних спеціалісти: з питань запобігання та виявлення корупції; з проведення внутрішнього аудиту; з питань мобілізаційної роботи, охорони праці, цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки.

СТРУКТУРА
Національної комісії,
що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

На зменшення чисельності працівників НКРЗІ, окрім скорочення штату, суттєво вплинули зміни в законодавстві стосовно припинення виплати пенсій працюючим державним службовцям, що спричинило суттєве зниження рівня комплектації штату НКРЗІ, яка на кінець року становила 80 % фактично працюючих до штатної чисельності.

Всього протягом 2015 року з НКРЗІ звільнилося 82 особи (37 % облікової чисельності), що суттєво більше попередніх років: у 2014 – 67 (24 % облікової чисельності), у 2013 – 40 (12% облікової чисельності). Водночас у 2015 році організовано проходження стажування в Апараті НКРЗІ 71 особи та проведено 2 конкурси на заміщення 37 вакантних посад, за результатами яких призначено 21 особу (у 2014 – 18, у 2013 – 61). Проте, вектор комплектації штату НКРЗІ, що у 2013 році був спрямований на наповнення

штату, у 2014 році змінився і у 2015 році продовжився у напрямі суттєвого скорочення.

Водночас, з метою ефективного кадрового забезпечення НКРЗІ було удосконалено попередній відбір кандидатів, зокрема запроваджено їх анкетування, проведення співбесід з метою вивчення мотивації кандидатів, узгодження їх очікувань та реальних умов роботи, які пропонує НКРЗІ.

Стан кадрового забезпечення НКРЗІ

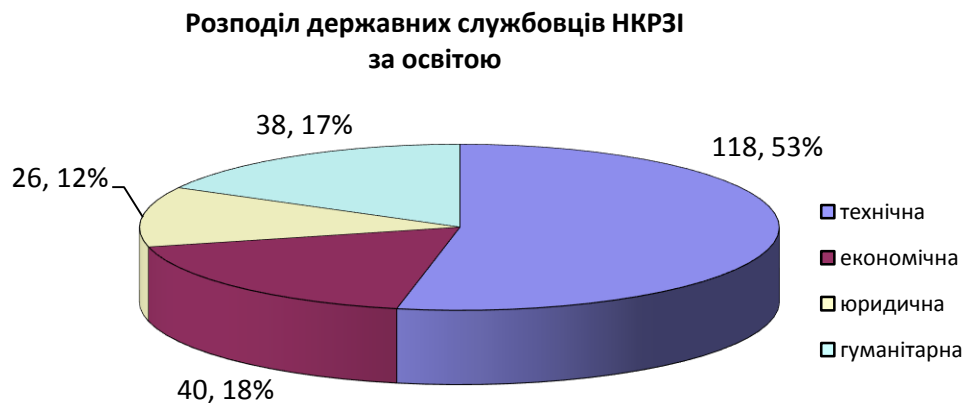
Якісний склад команди фахівців, які наразі працюють в НКРЗІ, характеризують цифри.

За статтю з 222 працівників НКРЗІ 127 державних службовців (57%) – жінки та 95 (43%) – чоловіки (спостерігається збільшення питомої ваги жінок).

Середній вік державних службовців НКРЗІ – 41 рік.

Вищу освіту ступеня магістра (спеціаліста) мають 215 (97%) працівників.

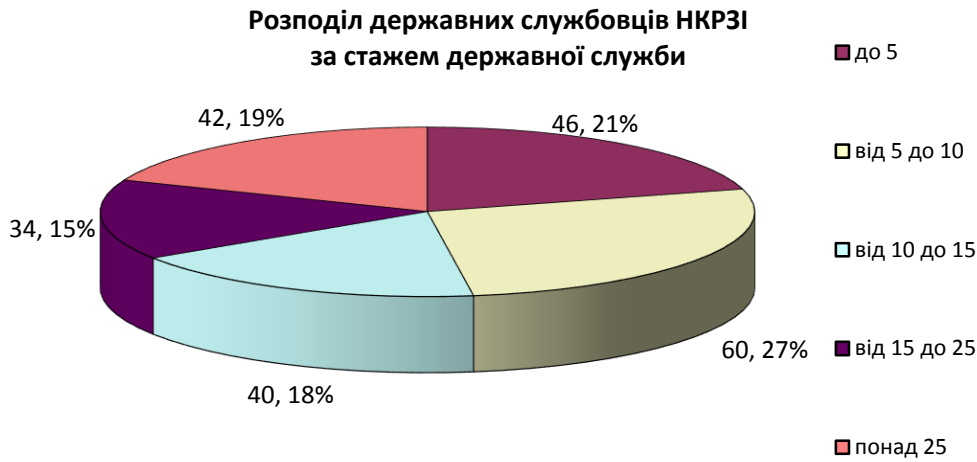
Розподіл працівників НКРЗІ за освітою представлено на діаграмі.

47 (21 %) працівників мають дві вищі освіти, здобуті в тому числі у 13 випадках у Національній академії державного управління при Президентові України за спеціальністю «Державне управління» та «Управління суспільним розвитком», у 4 випадках – в інших навчальних закладах за спеціальністю «Державна служба». 7 осіб продовжують навчання у вищих навчальних закладах для здобуття другої вищої освіти.

У НКРЗІ працює 4 державні службовці, яким присвоєно науковий ступінь кандидата наук.

Розподіл державних службовців НКРЗІ за стажем державної служби представлено на діаграмі.

Станом на 01.01.2016 проходять військову службу 8 працівників НКРЗІ, які були мобілізовані та гідно представляють наш колектив під час виконання свого громадського та військового обов'язку щодо захисту нашої Батьківщини у зоні проведення антитерористичної операції. Ми пишаємося гідним прикладом служіння народу України нашого колеги Федорова Віталія, відзначеного державною нагородою України - орденом «За мужність» III ступеня і бажаємо всім тим, хто продовжує нести службу в ім'я незалежності та цілісності України, миру, міцного здоров'я та якнайшвидшого повернення у рідні домівки та у наш колектив.

З метою соціального захисту працівників НКРЗІ, які проходять військову службу під час особливого періоду, за кожним із них зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток.

З метою залучення молоді на державну службу продовжено співпрацю з навчальними закладами. Укладено угоди на проходження практики студентами 3-х навчальних закладів: Державного університету телекомунікацій, Київського національного лінгвістичного університету, Пирятинської філії ПВНЗ «Європейський університет». Всього у 2015 році в НКРЗІ пройшли практику 11 студентів.

З метою формування іміджу НКРЗІ як привабливого роботодавця розроблено та розміщено інформаційні матеріали в профільних навчальних закладах України. У рамках договору про співпрацю на сайті Державного університету телекомунікацій розміщено банер НКРЗІ, а на веб-сайті НКРЗІ – банер університету.

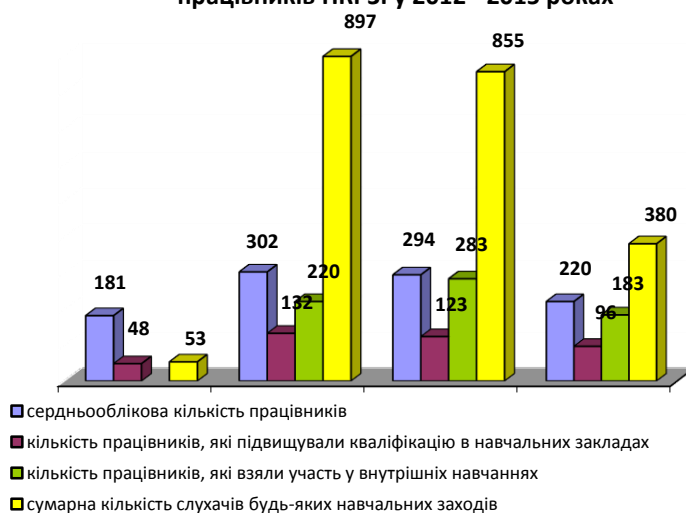
Окрім того, на офіційному веб-сайті НКРЗІ розміщено відгуки про роботу в НКРЗІ, інформаційні матеріали з питань мотивації працівників.

При цьому пріоритетним напрямком роботи з персоналом НКРЗІ є подальше підвищення кваліфікації працівників.

Розвиток людських ресурсів НКРЗІ

У 2015 році 118 працівників НКРЗІ стали учасниками освітніх заходів за різноманітною тематикою, при цьому окрему увагу приділено підвищенню кваліфікації державних службовців з питань запобігання і протидії проявам корупції.

**Інформація щодо кількісних показників підвищення кваліфікації
працівників НКРЗІ у 2012 - 2015 роках**

У навчальних закладах та організаціях, що надають відповідні послуги, підвищили кваліфікацію 96 державних службовців НКРЗІ. Разом з тим, відшукувалися можливості для навчання працівників Апарату за напрямками, які не представлені тематикою навчань, що пропонуються закладами системи підвищення кваліфікації державних службовців України. Так у межах видатків, передбачених кошторисом НКРЗІ, укладено 8 договорів із 6-ма навчальними закладами про надання освітянських послуг, згідно з якими 22 державні службовці НКРЗІ у 2015 році стали учасниками навчальних програм.

Крім того, організовано навчання з питань здійснення державних закупівель для членів комітету з конкурсних торгів НКРЗІ, 2 державні службовці НКРЗІ взяли участь у навчальному семінарі з питань створення телекомунікаційної мережі наступного покоління для країн, що розвиваються, організованому Посольством Китайської Народної Республіки в Україні, 1 державний службовець НКРЗІ взяв участь у «Регіональному семінарі з питань організаційного та технічного розвитку електров'язку/ІКТ в країнах СНД», організованому МСЕ спільно з Одеською національною академією зв'язку імені О.С. Попова. На договірних засадах з Центром підвищення кваліфікації з іноземних мов Міністерства економічного розвитку і торгівлі України сформовано навчальну групу з вивчення англійської мови, що особливо актуально, враховуючи оголошення Указом Президента України 2016 рік Роком англійської мови в Україні. Затверджено наказом Голови НКРЗІ План заходів, спрямованих на активізацію вивчення працівниками НКРЗІ англійської мови у 2016 році.

З метою набуття практичного досвіду протягом 2015 року організовано проходження стажування в інших державних органах 8-х працівників НКРЗІ.

183 державні службовці НКРЗІ стали учасниками внутрішніх навчань, підготовлених та проведених структурними підрозділами НКРЗІ з актуальних питань, що стосуються організації роботи за окремими напрямками діяльності підрозділів, новел законодавства, розвитку галузі телекомунікацій тощо.

За рекомендаціями НКРЗІ двоє державних службовців, в тому числі 1 член Комісії, вступили на навчання за магістерською програмою до Національної академії державного управління при Президентіві України.

Здійснюється накопичення та систематизація бази навчальних матеріалів.

Підвищення професійної компетентності працівників НКРЗІ, її практичне застосування стало запорукою поетапного вирішення актуальних завдань сфери зв'язку та інформатизації, що знайшло своє відображення у визнанні професійних здобутків працівників НКРЗІ, які відмічені державними нагородами та відзнаками Кабінету Міністрів України. Зокрема, до Дня незалежності України, Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку нагороджено орденом «За заслуги» III ступеня члена НКРЗІ, присвоєно почесне звання «Заслужений працівник сфери послуг України» керівнику структурного підрозділу НКРЗІ, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України відзначено 3-х працівників НКРЗІ, оголошено подяку Прем'єр-міністра України 7 державним службовцям НКРЗІ.

Актуальним завданням щодо кадрового забезпечення НКРЗІ у 2016 році є збереження кадрового потенціалу та забезпечення людськими ресурсами виконання основних завдань НКРЗІ в умовах адаптації до новацій, зумовлених впровадженням нового законодавства про державну службу.

Забезпечення державної політики з питань кадрової роботи в УДЦР

У 2015 році підвищена увага приділялась питанням управління персоналом в контексті здійснення НКРЗІ функцій органу управління державним майном щодо УДЦР.

З метою захисту соціальних гарантій працівників УДЦР проведено 2 засідання постійно діючої двосторонньої комісії щодо здійснення контролю за виконанням Угоди між НКРЗІ і Профспілкою працівників зв'язку України на 2013-2015 роки, за результатами яких сторони дійшли згоди в тому, що Угода виконується за всіма розділами в повному обсязі.

Призначено, за погодженням з Київською міською державною адміністрацією, генерального директора УДЦР, з яким укладено контракт до лютого 2020 року.

Забезпечено формування кадрового резерву на посаду генерального директора УДЦР, проаналізовано показники ефективності використання державного майна і прибутку, а також майнового стану підприємства у рамках виконання умов контракту з генеральним директором УДЦР.

Відповідно до Порядку проведення атестації працівників керівного складу державних підприємств, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.1999 № 1571, представники НКРЗІ взяли участь у роботі атестаційних комісій УДЦР, а за поданням НКРЗІ трудові здобутки трьох працівників УДЦР з нагоди Дня працівників радіо, телебачення та зв'язку відзначено Подякою Прем'єр-міністра України.

Забезпечення надходжень до бюджету

Планові надходження коштів до Державного бюджету відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» (зі змінами) за кодами, за якими закріплено контроль за справлянням (стягненням) платежів до бюджету за 2015 рік складають **3 277,1** млн. грн.

Фактичні **надходження** коштів до Державного бюджету України за 2015 рік складають **12 503,4** млн. грн., в тому числі в розрізі кодів:

- 22011400 «Плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та видачу дублікатів таких ліцензій» – **9 085,8** млн. грн. (в тому числі за тендер **8 770,4** млн. грн.)

- 22011700 «Плата за видачу, переоформлення, продовження терміну дії ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій та видачу копій і дублікатів таких ліцензій» — **48,0** млн. грн.;

- 22012200 «Плата за виділення номерного ресурсу» – **0,1** млн. грн.;

- 19070000 «Збір за користування радіочастотним ресурсом України» - **1 985,3** млн. грн.;

- 24140600 «Збір за користування та надання послуг стільникового рухомого зв'язку» – **1 384,2** млн. грн.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» (зі змінами) за програмою 5561010 «Керівництво та управління у сфері регулювання зв'язку та інформатизації» на 2015 рік фінансування Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації затверджено в сумі **32 059,4** тис. грн. За зазначеною вище програмою за 2015 рік надійшли асигнування в сумі **32 059,4** тис. грн., які розподілено в повному обсязі.

Документальне забезпечення і контроль

У 2015 році загальний документообіг НКРЗІ склав **19691** документи, з них вхідних - **10749**, вихідних – **8157**, внутрішня службова кореспонденція – **785**.

Розподіл за групами документів наступний:

- Президент України та Адміністрація Президента України – 38 документів;

- Кабінет Міністрів України – 297 документів;

- Верховна Рада України – 159 документів;

- народні депутати України – 38 документи;

- запити на отримання публічної інформації – 76;

- інша кореспонденція (в т.ч. від органів виконавчої влади, суб'єктів господарювання та операторів телекомунікацій, громадян тощо) – 10141.

Від операторів телекомунікацій та суб'єктів господарювання надходили переважно такі документи:

- заяви про включення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій та заяви суб'єктів господарювання про зміну даних,

зазначених у заяві про включення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій;

- заяви про видачу, переоформлення, продовження терміну дії, видачу копії або дублікату ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України, на отримання ліцензії на додаткову смугу радіочастот;

- заяви щодо визначення можливості застосування РЕЗ та ВП на території України;

- заяви про видачу, переоформлення, продовження терміну дії, видачу копії або дублікату ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій;

- заяви про виділення, переоформлення дозволу на використання номерного ресурсу;

- листи з проханням про надання роз'яснень;

- листи з пропозиціями та зауваженнями до проектів нормативно-правових актів, що розробляються НКРЗІ;

- інші.

Всім документам, що надходять до НКРЗІ, за наявності підстав, встановлюється контрольний термін виконання відповідно до законодавства.

З метою підвищення рівня виконавської дисципліни в Апараті НКРЗІ надається щотижневий звіт щодо термінів виконання контрольних документів, що надійшли до Комісії, на апаратній нараді у Голови НКРЗІ.

Також проводиться випереджувальний моніторинг виконання актів законодавства, доручень Президента України, Кабінету Міністрів України, заяв від операторів телекомунікацій та інших документів. Діє система щотижневого нагадування структурним підрозділам про документи, що стоять на контролі, термін виконання яких спливає протягом тижня.

У 2015 році на контролі в НКРЗІ знаходилося 5967 документів, з них виконано вчасно 5907 документів, що складає 99%. Інші контрольні документи за об'єктивних обставин були виконані з незначним порушенням терміну.

Підвищення ефективності використання ІКТ для виконання завдань НКРЗІ

З метою виконання завдань, визначених нормативно-правовими актами, використання сучасних ефективних інформаційно-комунікаційних технологій інформаційного забезпечення співробітників апарату НКРЗІ та їх взаємодії з постачальниками телекомунікаційних послуг та споживачами, протягом 2015 року здійснювались роботи з модернізації локальної обчислювальної мережі НКРЗІ за рахунок заміни непрацездатного мережевого обладнання, придбання та налаштування програмно-апаратних засобів захисту інформаційних систем та ресурсів, планування та забезпечення необхідного обладнання для впровадження системи IP - телефонії, доукомплектування наявного в НКРЗІ обладнання системою збереження даних.

Для забезпечення автоматизації бізнес процесів в апараті НКРЗІ та створення умов для впровадження нових сервісів проведено розгортання та запроваджено використання в НКРЗІ Системи обліку номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України, технологічне вдосконалення функціонування системи електронного документообігу, змінено заходи щодо автоматизації системи ведення Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій з урахуванням можливості використання електронного цифрового підпису та інтеграції до веб-сайту НКРЗІ.

Подальші кроки за зазначеними напрямками передбачають заходи щодо запровадження застосування електронного цифрового підпису, автоматизації процедури внутрішнього погодження документів та автоматизацію повного циклу опрацювання документів в системі електронного документообігу, запровадження сучасних засобів адміністрування та захисту локальної обчислювальної мережі, розробки концептуальних засад розвитку та інформаційної взаємодії ІТ - інфраструктур НКРЗІ та УДЦР, а також створення комплексної системи захисту інформації інформаційних ресурсів НКРЗІ.

Розділ ІХ. Діяльність Державного підприємства «Український державний центр радіочастот»

УДЦР утворено відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України», є госпрозрахунковим підприємством і відноситься до сфери управління НКРЗІ та діє на підставі Закону України «Про радіочастотний ресурс України», інших нормативно-правових актів України та статуту.

УДЦР належить до об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

Нині УДЦР є високоефективним, самодостатнім держпідприємством, рівень розвитку та технічного оснащення якого відповідає сучасним європейським вимогам. Підприємство забезпечує ефективне та раціональне використання радіочастотного ресурсу держави для задоволення потреб всіх категорій користувачів радіочастотного ресурсу та населення сучасними видами та послугами зв'язку, а також працює задля економічного, соціального, культурного розвитку країни, зміцнення її обороноздатності.

До складу УДЦР входить 9 філій, які здійснюють свою діяльність на всій території України.

Відповідно до Закону України «Про радіочастотний ресурс України» УДЦР наділений відповідними повноваженнями, що поширюються на користувачів радіочастотного ресурсу України, які діють у смугах радіочастот загального користування.

Зокрема:

– присвоєння радіочастот, призначення позивних сигналів радіоелектронним засобам (РЕЗ), видача дозволів на експлуатацію РЕЗ та ВП, ведення реєстру присвоєнь радіочастот;

– підготовка висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України;

- проведення радіочастотного моніторингу використання радіочастотного ресурсу України;
- здійснення заходів щодо забезпечення електромагнітної сумісності РЕЗ та ВП, виявлення та усунення дії джерел радіозавад;
- створення сприятливих умов для впровадження в Україні новітніх і подальшого розвитку наявних радіотехнологій із використанням радіочастотного ресурсу;
- проведення технічного контролю телекомунікаційних мереж.

Крім того, УДЦР бере участь у проведенні міжнародного захисту і координації радіочастот, а також у роботі міжнародних організацій, діяльність яких стосується управління і регулювання у сфері телекомунікацій та користування радіочастотним ресурсом.

Рішенням НКРЗІ від 25.08.2015 № 438 УДЦР внесено до Реєстру операторів і провайдерів телекомунікацій для централізованого технічного адміністрування персональних номерів та перенесених абонентських номерів на території України (послуга MNP).

Провідна роль УДЦР у розвитку телекомунікацій в Україні проявилась у впровадженні радіотехнології 3G. У 2015 році УДЦР видано операторам понад **8300** висновків щодо електромагнітної сумісності базових станцій технології UMTS та близько **7500** дозволів на їх експлуатацію.

У тісній взаємодії з Міністерством інформаційної політики, Національною Радою України з питань телебачення і радіомовлення УДЦР сприяв відновленню українського мовлення в зоні антитерористичної операції на сході країни. За результатами 2015 року УДЦР визначив можливість використання в зоні АТО 26 радіочастот передавачами аналогового звукового мовлення, 19 телевізійних каналів передавачами аналогового телебачення та одного телевізійного каналу для цифрового наземного телевізійного мовлення.

За оцінками іноземних експертів, УДЦР створено одну з найпотужніших в Європі та країнах СНД систему технічного радіоконтролю. Її оснащено сучасними автоматизованими комплексами вітчизняного та зарубіжного виробництва, які дозволяють контролювати використання радіочастотного ресурсу РЕЗ всіх радіотехнологій, що використовуються в Україні. Немає також аналогів у країнах Східної Європи розгорнутій в УДЦР станції супутникового моніторингу «GeoMon», яка забезпечує радіомоніторинг супутникових транспондерів і геолокацію земних станцій супутникового зв'язку в С та Ku діапазонах.

До складу УДЦР входить Центр з сертифікації (ЦС). На базі ЦС функціонують акредитований за міжнародним стандартом ISO/IEC 17065 Орган з оцінки відповідності УДЦР (ООВ УКРЧАСТОТНАГЛЯД) та акредитований за ДСТУ ISO/IEC 17025 Випробувальний центр (ВЦ УКРЧАСТОТНАГЛЯД). З 2014 року ВЦ входить до переліку випробувальних лабораторій, результати випробувань яких визнаються провідним європейським нотифікованим органом з оцінки відповідності - Британська сертифікаційна рада з телекомунікацій (TÜV SÜD BABT).

ЦС діє на принципах, які виключають можливість адміністративного, комерційного, фінансового або іншого тиску, що може вплинути на його об'єктивність та неупередженість при оцінці відповідності продукції.

У 2015 році УДЦР виконано дві науково-дослідні роботи, спрямовані на підвищення ефективності функціонування Автоматизованої системи радіочастотного моніторингу, проведено технічну експертизу 21 проекту технічних умов на розробку, модернізацію та виробництво РЕЗ в Україні, надано 203 висновки щодо можливості застосування РЕЗ на території України у смугах радіочастот загального користування.

Наприкінці 2015 року на замовлення Ради Європи фахівцями держпідприємства розроблено та апробовано на практиці методику визначення зон покриття мереж цифрового наземного телевізійного мовлення стандарту DVB-T2, застосування якої надає можливість здійснити оцінку реального рівня охоплення населення України послугами цифрового наземного телебачення.

У сфері міжнародної взаємодії УДЦР активно відстоює інтереси держави щодо регулювання використання радіочастотного і частотно-орбітального ресурсів. У 2015 році представники УДЦР у складі української делегації брали участь у Всесвітній конференції радіозв'язку 2015, яка проходила під егідою МСЄ, членом якого є Україна.

УДЦР має сертифікат Системи управління якістю на відповідність вимогам стандарту ISO 9001.

З лютого 2015 року УДЦР очолює Корсун Володимир Іванович.

Здійснення присвоєнь радіочастот та видача дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів

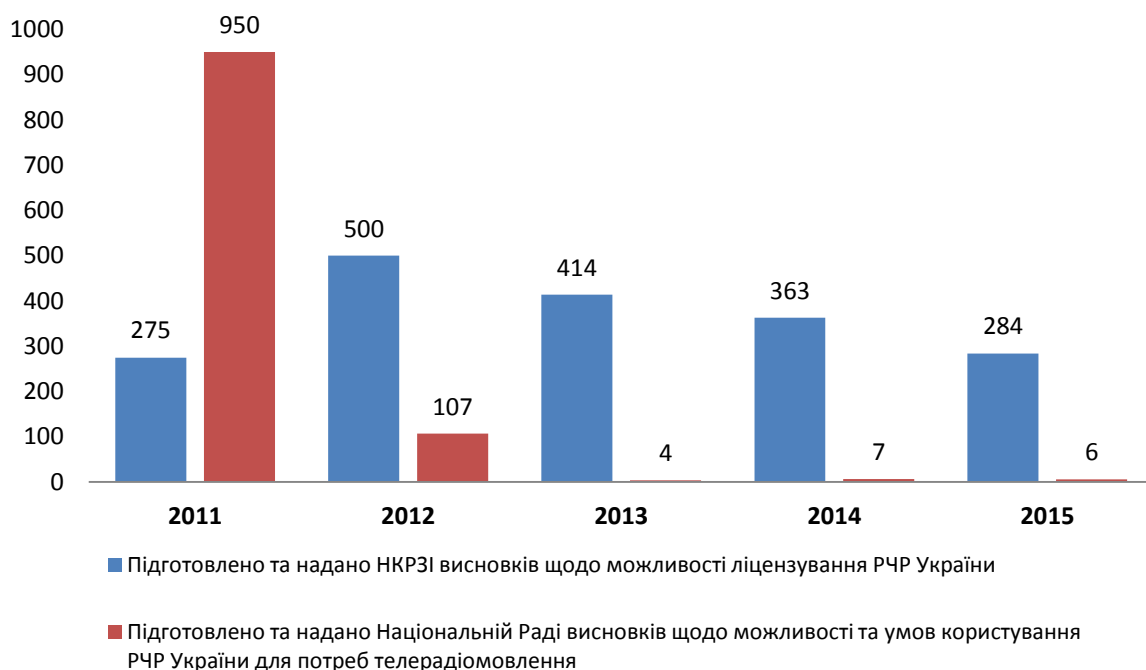
Обсяги робіт з підготовки та надання НКРЗІ висновків щодо можливості ліцензування радіочастотного ресурсу (РЧР) України порівняно з 2014 роком мали тенденцію до зниження (в кількості виданих ліцензій), що пояснюється загальною тенденцією укрупнення операторів телекомунікацій, а також відносним насиченням ринку телекомунікаційних послуг (для деяких радіотехнологій). Проте слід зауважити, що у 2015 році УДЦР було підготовлено та надано 3 позитивних висновки щодо можливості видачі ліцензій на користування РЧР України для впровадження радіотехнології цифрового стільникового радіозв'язку третього покоління (3G) стандарту IMT2000/UMTS.

За заявками від Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення у 2015 році було надано 6 висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення. Протягом останніх років обсяги робіт з підготовки та надання Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення мають тенденцію до зниження. Відповідно до чинного законодавства зазначені висновки надаються Національній раді за договором у обсягах, які відповідають фінансуванню Національної ради за відповідною статтею

Державного бюджету України. Окрім того, на поточний момент має місце фактична вичерпаність РЧР та необхідність його вивільнення шляхом виведення з експлуатації РЕЗ аналогового телебачення. До вимкнення аналогових телепередавачів, проведення відповідного перепланування та завершення міжнародної координації надання нових висновків практично не можливо.

Також у 2015 році УДЦР визначив можливість використання в зоні АТО 26 радіочастот передавачами аналогового звукового мовлення, 19 телевізійних каналів (ТВк) передавачами аналогового телебачення та 1-го ТВк для цифрового наземного телевізійного мовлення.

Підготовка та надання НКРЗІ висновків щодо можливості ліцензування РЧР України та висновків щодо можливості та умов користування РЧР України для потреб телерадіомовлення

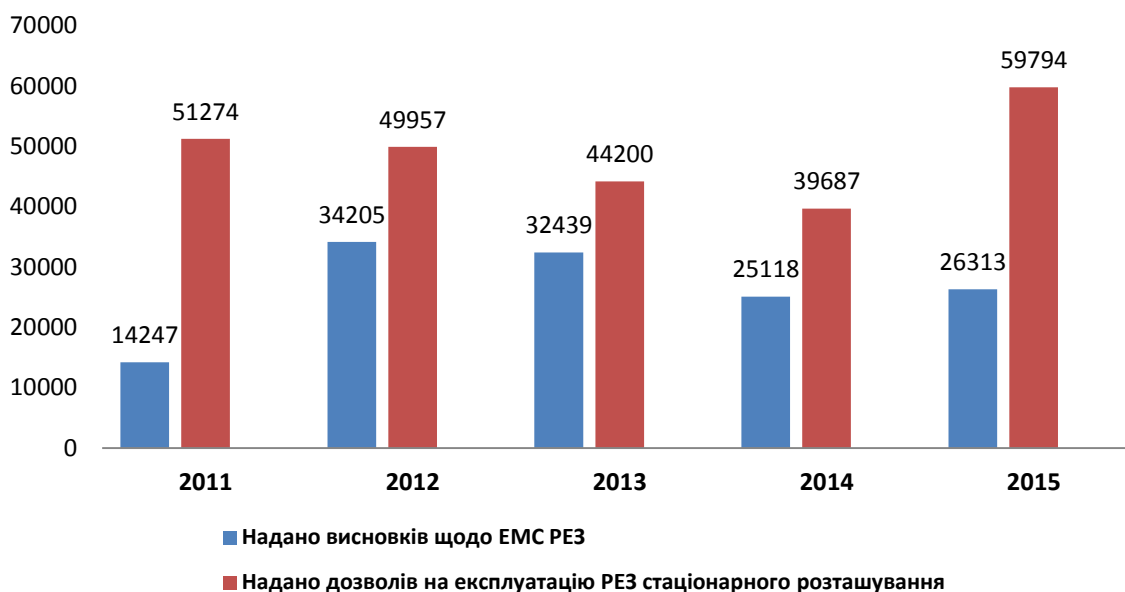

Обсяги робіт з присвоєнь радіочастот у 2015 році у показниках мають наступний вигляд:

- надано 26,3 тис. висновків щодо ЕМС РЕЗ;
- надано 59,8 тис. дозволів на експлуатацію РЕЗ стаціонарного розташування;
- надано 52,3 тис. дозволів на експлуатацію РЕЗ децентралізованого присвоєння.

Збільшення кількості наданих висновків щодо ЕМС та дозволів на експлуатацію РЕЗ стаціонарного розташування обумовлено, в першу чергу, активною розбудовою операторами мереж стільникового радіозв'язку технології 3G.

Надання висновків щодо електромагнітної сумісності РЕЗ та дозволів на їх експлуатацію

Міжнародне співробітництво УДЦР

Основна міжнародна діяльність УДЦР, який є повноправним членом Сектору радіозв'язку МСЕ з 2008 року, полягала в проведенні міжнародної координації присвоєнь радіочастот РЕЗ України та інших країн, двосторонній співпраці з радіочастотними органами інших держав з визначення умов застосування та координації РЕЗ у прикордонних районах, участі в роботі міжнародних та регіональних організацій у галузі зв'язку, а також проведенні сертифікаційних випробувань.

Впродовж року було скоординовано 1 658 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ України та 10 196 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ інших країн. Додатково, УДЦР здійснив нотифікацію в МСЕ 2 191 радіочастотних присвоєнь для РЕЗ України з метою набуття ними необхідних прав на міжнародне визнання і захист.

УДЦР провів 2 двосторонні зустрічі з технічними експертами Національного органу з питань засобів масової інформації та інформаційних комунікацій Угорщини та Національного органу з управління і регулювання зв'язку Румунії, присвячені узгодженню умов застосування та координації частотних присвоєнь РЕЗ наземних систем радіозв'язку у прикордонних районах.

Крім того, фахівці УДЦР взяли участь в 2 координаційних зустрічах делегацій Республіки Молдова та України на ВКР-15, за результатами яких укладено двосторонню технічну домовленість між адміністраціями зв'язку стосовно використання смуги радіочастот 790-862 МГц наземними системами у прикордонних районах Республіки Молдова та України, а також проведено координацію частотних присвоєнь станціям цифрового наземного телевізійного мовлення (ЦНТВМ) України.

В рамках участі в Північно-Східному форумі з імплементації цифрового дивіденду (NEDDIF) фахівці УДЦР ініціювали розгляд з експертами радіочастотних органів Білорусі, Польщі, Словаччини, Румунії та Угорщини можливості потенційного перепланування мереж ЦНТВМ, які використовують смугу частот 470-694 МГц у районі Карпатських гір та в прикордонних районах між Україною і Республікою Білорусь, з максимальним використанням технічних можливостей стандарту DVB-T2.

Одним із важливих напрямків діяльності УДЦР в сфері міжнародно-правового захисту радіочастотного ресурсу України в 2015 році було забезпечення міжнародної координації та нотифікації в МСЕ присвоєнь РЕЗ, що розташовані на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь. В рамках виконання УДЦР робіт з набуття міжнародного статусу для зазначених частотних присвоєнь МСЕ офіційно проінформував адміністрації зв'язку Російської Федерації та України про те, що «у відповідності до пункту 6 Резолюції 68/262 Генеральної Асамблеї ООН «Територіальна цілісність України» адміністрацією зв'язку, відповідальною за частотні присвоєння і виділення в Криму, є Україна». Спільно з НКРЗІ та Адміністрацією зв'язку України, УДЦР забезпечив успішну протидію спробам Російської Федерації легалізувати на міжнародному рівні незаконне використання частотних присвоєнь на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь.

Представники УДЦР взяли участь в 7 заходах МСЕ та 10 заходах Європейської конференції адміністрацій зв'язку (СЕПТ) приділивши особливу увагу підготовці та участі в Всесвітній конференції радіозв'язку МСЕ 2015 року (ВКР-15).

Фахівці УДЦР надавали необхідну експертну підтримку делегації України на ВКР-15, виконували функції координаторів з пунктів порядку денного ВКР-15 як в Україні, так і в СЕПТ.

Завдяки зусиллям УДЦР в ході підготовки до ВКР-15 та під час конференції були укладені двосторонні технічні домовленості із адміністраціями зв'язку Молдови, Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини і Туреччини, а також забезпечене надання Україні нового національного виділення UKR00001 в Плані фіксованої супутникової служби Додатка 30В Регламенту радіозв'язку МСЕ, що охоплює всю територію України.

Практичний досвід УДЦР відображений у Звіті МСЕ-R SM.2356-0 «Процедури планування та оптимізації мереж контролю за використанням спектру в діапазоні частот ДВЧ/УВЧ».

Протягом року Центром сертифікації УДЦР проводились роботи з оцінки відповідності (обстеження виробництва) серійної продукції на іноземних підприємствах-виробниках та випробування різноманітного обладнання радіозв'язку безпосередньо в УДЦР, виконані на замовлення підприємств-виробників з Великобританії, Греції й Ізраїлю. Випробувальний центр УДЦР успішно пройшов аудит Британської сертифікаційної ради з телекомунікацій.

Інструментальна оцінка параметрів випромінювання радіоелектронних засобів

Станом на 31.12.2015 у центральній обліковій базі УДЦР зареєстровано 180 115 одиниць контролю (базових станцій, радіоелектронних засобів (РЕЗ), дуплексних пар та номіналів радіочастот), що підлягали плановому технічному радіоконтролю (далі – ТРК). У ході ТРК протягом року складено 1 431 948 спектрограм (протоколів) інструментальних оцінок параметрів випромінювання РЕЗ, частотних панорам та таблиць даних.

Загальне збільшення кількості зареєстрованих одиниць контролю у порівнянні із 2014 роком склало більше 13 % та пов'язано із виконанням загальнодержавної програми щодо введення у експлуатацію РЕЗ 3-го покоління та впровадженню операторами цифрового стільникового зв'язку радіотехнології цифрового стільникового радіозв'язку ІМТ-2000 (UMTS).

Виявлення порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом

Протягом 2015 року виявлено 9900 порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом, з урахуванням тих, що були виявлені у попередніх періодах (1188) і робота над якими тривала у звітному періоді, з яких:

- використання РЕЗ без відповідних дозвільних документів – 7 820;
- використання РЕЗ з порушенням умов дозволів на експлуатацію РЕЗ – 2 080.

Вжитими заходами протягом року усунуто 7 126 порушень користування радіочастотним ресурсом, що складає 72 % від їх загальної кількості.

При цьому, силами підрозділів РЧМ УДЦР і його філій усунуто 6 020 порушень, що склало 84%, та за результатами спільних заходів, проведених Департаментом державного нагляду НКРЗІ та органами МВС, усунуто 1 106 порушень, що склало 16 %.

Дані щодо порушень у сфері користування радіочастотним ресурсом

У порівнянні із 2014 роком кількість порушень збільшилася більш ніж на 2000 (30%), що в першу чергу пов'язано із впровадженням в УДЦР Плану заходів щодо посилення виявлення та припинення дії НДП у радіотехнології широкопasmовий радіодоступ.

Виявлення та усунення дії джерел радіозавад

Протягом 2015 року УДЦР, у встановлені терміни, виконано роботи щодо 656 заявок з виявлення та усунення дії джерел радіозавад, із яких дія всіх виявлених радіозавад була усунута.

Застосування сучасних засобів ТРК та належна організація заходів радіочастотного моніторингу та забезпечення ЕМС РЕЗ дозволило підвищити ефективність попереджувальних заходів щодо впливу радіозавад.

Із аналізу статистичних даних щодо виявлення та усунення радіозавад спостерігається позитивна тенденція щодо поступового зменшення їх кількості.

Виявлення та усунення дії джерел радіозавад

Роботи з впровадження послуг перенесення абонентських номерів

УДЦР брав активну участь у розробці Порядку надання послуг із перенесення абонентських номерів, затвердженого рішенням НКРЗІ від 31.07.2015 № 394 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.08.2015 за № 1019/27464.

З метою забезпечення надання послуг з перенесення номерів, рішенням НКРЗІ від 25.08.2015 № 438 УДЦР включено до Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій з видом діяльності «Централізоване технічне адміністрування персональних номерів та перенесених абонентських номерів на території України».

З метою реалізації функції адміністрування перенесених абонентських номерів, в УДЦР у 2015 році розпочато процес створення Автоматизованої інформаційної системи «Централізована база даних перенесених абонентських номерів» (далі – АІС ЦБД ПН).

Для вибору найбільш раціонального технічного підходу до побудови АІС ЦБД ПН, який враховує світовий досвід, на замовлення УДЦР ПрАТ «Діпрозв'язок» було виконано науково-дослідну роботу «Техніко-економічне обґрунтування впровадження централізованої бази даних перенесених абонентських номерів для реалізації послуг перенесення абонентського номера в Україні», в результаті якої була розроблена концепція і сформульовані технічні вимоги до АІС ЦБД ПН.

Для реалізації проекту створення АІС ЦБД ПН, УДЦР провів конкурсні торги щодо придбання послуг з проектування, розроблення та впровадження АІС ЦБД ПН, які завершилися вибором переможця у січні 2016 року. Введення в дію АІС ЦБД ПН заплановано на перше півріччя 2016 року.

Технологічні питання взаємодії АІС ЦБД ПН з програмними та апаратними засобами операторів телекомунікацій вирішувалися у 2015 році спеціалістами УДЦР в рамках діючих робочих груп, створених під егідою НКРЗІ та Української асоціації операторів зв'язку «Телас».

Впровадження у 2016 році послуги перенесення абонентських номерів між операторами рухомого (мобільного) зв'язку (МНР) в Україні створить умови для надання більш якісних послуг абонентам, посилить конкуренцію між операторами телекомунікацій, що сприятиме інвестуванню у розвиток телекомунікаційних мереж, впровадженню нових технологій та інновацій.

Здійснення вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж

Одним із статутних завдань діяльності УДЦР є здійснення вимірювань (технічний контроль) телекомунікаційних мереж, метою яких є виявлення порушень вимог законодавства України, пов'язаних з нелегітимним пропуском міжнародного телефонного трафіку.

Відповідно до доручення НКРЗІ, фахівці УДЦР, за договорами з операторами телекомунікацій або на замовлення НКРЗІ чи правоохоронних

органів здійснюють вимірювання телекомунікаційних мереж, в тому числі щодо маршрутизації трафіку в телекомунікаційній мережі загального користування України.

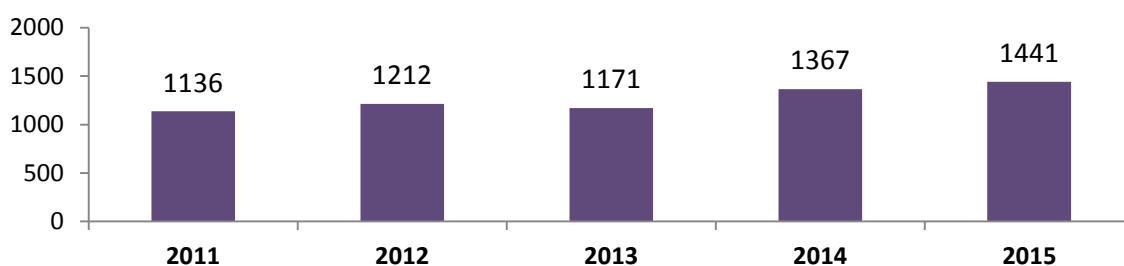
Для виконання зазначених робіт УДЦР має відповідні підрозділи, які укомплектовані кваліфікованими фахівцями та оснащені сучасним вимірювальним обладнанням. Крім того, для автоматизованого контролю сигнального трафіку на базі УДЦР створений та функціонує фрагмент системи вимірювань телекомунікаційної мережі загального користування України, до якої входить Центр контролю вимірювань та локальні пункти вимірювань, що розгорнуті на технічних майданчиках окремих операторів телекомунікацій в різних містах України.

У 2015 році УДЦР, за договорами із зацікавленими операторами телекомунікацій, в ході участі у комісіях Департаменту державного нагляду НКРЗІ, а також за зверненнями правоохоронних органів, провів 1441 захід з вимірювання телекомунікаційних мереж, з них: 1096 заходів щодо порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії та 345 заходів щодо вимірювання (випробування) показників якості телекомунікаційних послуг, в тому числі послуг із доступу до Інтернет.

В ході проведення зазначених заходів на мережах операторів виявлено та зафіксовано протоколами вимірювань 39 6588 порушень порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії.

З метою вжиття відповідних заходів до порушників, операторам надані Протоколи вимірювань, за якими надання телекомунікаційних послуг споживачам-порушникам припинялося чи обмежувалося. Крім того, до правоохоронних органів передано 61 протокол вимірювань (технічного контролю) телекомунікаційних мереж, якими зафіксовані порушення порядку маршрутизації трафіку.

Динаміка проведених заходів з вимірювання параметрів телекомунікаційних мереж у 2011-2015 роках

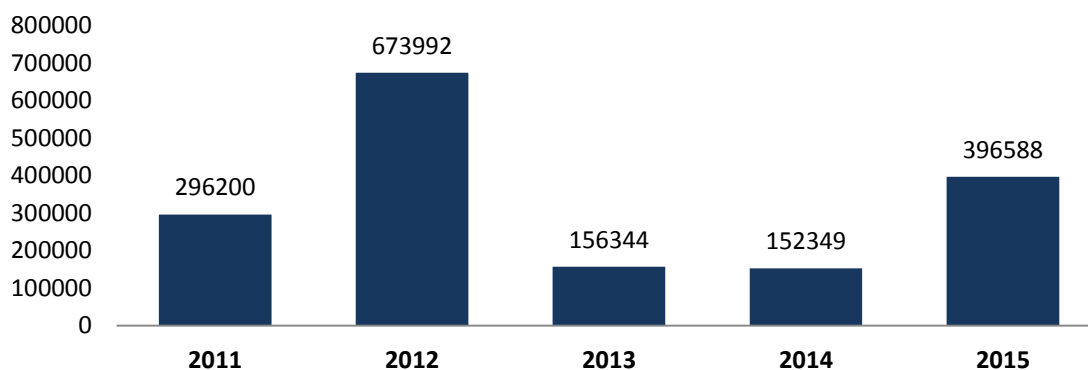

Динаміка проведених заходів з вимірювання телекомунікаційних мереж та виявлених при цьому порушень порядку маршрутизації трафіку у 2011-2015 роках, що приведена на діаграмі, показує тенденцію збільшення кількості виявлених порушень у 2015 році (більше ніж в 2,6 рази у порівнянні з попереднім роком).

Вищезазначене свідчить про ефективність роботи з вимірювання телекомунікаційних мереж, яка проводиться фахівцями УДЦР спільно із

зацікавленими операторами телекомунікацій, НКРЗІ та правоохоронними органами.

Динаміка виявлених порушень порядку маршрутизації трафіку при проведенні заходів з вимірювань на телекомунікаційних мережах у 2011-2015 роках

Центр з сертифікації УДЦР (ЦС)

На виконання вимог Європейської асоціації з акредитації, акредитований орган з оцінки відповідності Державного підприємства «Український державний центр радіочастот» (ООВ УКРЧАСТОТНАГЛЯД) у своїй діяльності перейшов на міжнародний стандарт ISO/IEC 17065:2012 «Оцінювання відповідності - Вимоги до органів, що сертифікують продукцію, процеси та послуги».

Національне агентство з акредитації України (НААУ) провело перевірку та засвідчило відповідність ООВ УКРЧАСТОТНАГЛЯД усім вимогам ISO/IEC 17065:2012.

Випробувальний центр ЦС УДЦР успішно пройшов планову інспекційну перевірку НААУ щодо відповідності вимогам стандарту ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 «Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій/General requirements for the competence of testing and calibration laboratories».

В черговий раз підтверджена технічна компетентність, достовірність та обґрунтованість результатів випробувань продукції у ВЦ вимогам ДСТУ ISO/IEC 17025.

ЦС активно працює на міжнародному рівні і має можливості проведення оцінки відповідності радіоелектронних засобів призначених для експорту до країн ЄС та США.

У 2015 році були виконані роботи з оцінки відповідності продукції, зокрема проведено випробувань і відповідно оформлено протоколів 2 081, проведено і відповідно оформлено 516 висновки щодо відповідності продукції технічним регламентам, взято на облік 484 Декларацій відповідності, видано 13 сертифікатів відповідності в Системі УкрСЕПРО.

Протягом 2015 року центром виявлено 38 найменувань обладнання, яке не відповідає вимогам Технічних регламентів, що складає близько 6,5% від загальної кількості перевіреної продукції. За показниками, виявлені відхили (невідповідності) продукції вимогам Технічного регламенту радіоблагоднання

і телекомунікаційного кінцевого (термінального) обладнання розподіляються: електромагнітна сумісність - 55 %, функціональні параметри (радіопараметри) - 19%, електробезпека - 26 %.

У 2015 році розроблена та оприлюднена на веб-порталі УДЦР нова версія сайту ЦС, і крім того, удосконалено матеріально-технічна база (придбано та освоєно) випробувальне обладнання (екранована камера ETS-Lindgren 5240-30, тепловізор NEC Avio F30, пристрої зв'язку-розв'язки CDN-M016 та CDN-M116, інжекційні кліщі TESEQ KEMZ-801).

В кінці 2015 року провідним європейським нотифікованим органом з оцінки відповідності - Британською сертифікаційною радою по телекомунікаціям (TÜV SÜD BABT) проведений плановий аудит Випробувального центру ЦС УДЦР. Результати аудиту TÜV SÜD BABT засвідчили відповідність вимогам нотифікованого органу та підтвердження визнання результатів випробувань (протоколи).

Це дозволяє Замовникам і в подальшому, провівши випробування в Україні, успішно проходити процедури оцінки відповідності продукції в ЄС.

Послугами центру скористалися ТОВ «Ріг Експерт Україна», TelematicsWirelessLtd (Ізраїль). TÜV SÜD BABT (Великобританія) визнав протоколи випробувань, видав Замовникам європейські сертифікати.

За результатами випробувань та на підставі протоколів ЦС європейський нотифікований орган International Center for Quality Certification – ICQC (Латвійська Республіка) видав сертифікати відповідності CE для НВФ «Продекологія», відзначивши високий рівень та якість проведених фахівцями ЦС робіт.

ЦС провів комплекс підготовчих заходів та подав Заявку для акредитації в системі оцінки відповідності продукції FCC.

Налагоджена співпраця з відомою у світі компанією з оцінки відповідності продукції Underwriters Laboratories Inc (UL). Зокрема, ініційовано укладання угоди (SUBCONTRACTOR SERVICES AGREEMENT) з ЦС.

На виконання Плану заходів щодо реалізації стратегії розвитку системи технічного регулювання на період до 2020 року, зокрема щодо запровадження в Україні системи міжлабораторних порівнянь і професійного тестування, ЦС проведені міжлабораторні порівняльні випробування високотехнологічних зразків радіобладнання з ВЛ (ВЦ), які провадять випробування продукції у сфері використання радіочастотного ресурсу України.

Фахівці центру постійно беруть участь у міжнародних заходах за участю європейських експертів, зокрема у семінарах TAIEХ «Наближення політики технічного регулювання України до законодавства ЄС стосовно доступу радіобладнання і телекомунікаційного термінального обладнання на національний ринок».

Пріоритетні завдання УДЦР на 2016 рік

1. На виконання вимог Указу Президента України від 21.07.2015 №445 «Про забезпечення умов для впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління» і Плану заходів щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів від 11.11.2015 № 1232-р:

– виконання науково-дослідної роботи з питань дослідження стану розподілу радіочастотного ресурсу України і розроблення пропозицій щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (LTE) у відповідних частотних діапазонах (згідно умов Контракту та Технічного завдання);

– перепланування частотних присвоєнь/виділень для цифрового наземного телевізійного мовлення (1 етап - роботи щодо смуги радіочастот 790-862 МГц у строк до 15 жовтня 2016 року; 2 етап - виконання робіт щодо смуги радіочастот 694-790 МГц у строк з 15 жовтня 2016 року по червень 2017 року).

2. Участь у заходах із забезпечення розповсюдження програм українських мовників на територію зони проведення АТО у співпраці з Міністерством інформаційної політики та Національною радою України з питань телебачення та радіомовлення.

3. Виконання планових та позапланових заходів радіочастотного моніторингу РЕЗ всіх радіотехнологій, що застосовуються на території України.

4. Організація і контроль заходів щодо застосування за призначенням засобів технічного радіоконтролю УДЦР (далі - ТРК).

5. Планування, супровід і контроль проведення робіт з розвитку АСРМ, технічного обслуговування та поточного ремонту засобів ТРК.

6. Забезпечення сталого функціонування засобів стаціонарної та мобільної підсистем автоматизованої системи радіочастотного моніторингу УДЦР АСРМ-1010У.

7. Вирішення питання забезпечення електромагнітної сумісності (далі - ЕМС) радіоелектронних засобів цифрового стільникового зв'язку CDMA-800 України з РЕЗ E-GSM Румунії, Польщі в доповнення до діючих технічних домовленостей.

8. Здійснення вимірювання телекомунікаційних мереж щодо порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії за договорами з операторами телекомунікацій, дорученнями НКРЗІ та запитами правоохоронних органів.

9. Здійснення вимірювання показників якості телекомунікаційних послуг, у тому числі, послуг із доступу до Інтернет за договорами з операторами телекомунікацій.

10. Забезпечення супроводження заходів із проектування, розробки, впровадження Автоматизованої інформаційної системи "Централізована база даних перенесених номерів" (АІС ЦБД ПН) для реалізації на телекомунікаційних мережах загального користування України послуги із

перенесення абонентських номерів (ПНН) при зміні оператора рухомого (мобільного).

11. Проведення технічної експертизи щодо можливості використання РЕЗ на території України.

12. Проведення досліджень щодо визначення умов електромагнітної сумісності між РЕЗ стільникового зв'язку стандарту IMT-2000/UMTS та РЕЗ широкосмугового доступу.

13. Міжнародна координація та правовий захист національних мереж супутникового зв'язку, які заявлено до МСЕ від Адміністрації зв'язку України.

14. Взаємодія з міжнародними та регіональними організаціями, а саме, участь у заходах СЕПТ з питань, що належать до компетенції УДЦР (радіочастотний моніторинг, використання спектра, перенесення номерів тощо) та Сектору Радіозв'язку МСЕ, як члена Сектору.

15. Розвиток та удосконалення матеріально-технічної бази Центру з сертифікації з урахуванням вимог Технічних регламентів та перспектив розвитку технічних засобів телекомунікацій. Реалізація заходів з міжнародного визнання органів з оцінки відповідності УДЦР та розширення сфери їхніх послуг.

16. Участь у розробці проекту Порядку реалізації радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв на території України відповідно до вимоги Закону України «Про радіочастотний ресурс України» та з урахуванням рекомендацій Директиви 2014/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи.

17. Участь у розробці проекту Порядку ввезення радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв із-за кордону на територію України відповідно до вимоги Закону України «Про радіочастотний ресурс України» та з урахуванням рекомендацій Директиви 2014/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи.

18. Підготовка пропозицій щодо вимог обліку унікальних міжнародних ідентифікаторів радіообладнання з метою сприяння підвищенню ефективності і результативності державного контролю та державного нагляду за ввезенням і ринком збуту, а також забезпечення дотримання міжнародних норм (імплементатії) Директиви 2014/53/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європи (в частині забезпечення відстеження радіообладнання впродовж всіх етапів введення в обіг та поставок).

Розділ X. Пріоритетні завдання НКРЗІ на 2016 рік

У сфері електронних комунікацій

- створення умов для подальшого розвитку мереж рухомого зв'язку третього покоління та розширення покриття території України, в тому числі у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах, для надання послуг голосової телефонії та широкосмугового доступу до Інтернету;
- супроводження проекту Закону України «Про електронні комунікації» (реєстр. номер 3549-1 від 11.12.2015) у Верховній Раді України, а також реалізація його положень після прийняття;
- забезпечення своєчасного виконання Плану заходів щодо впровадження систем рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (LTE), який затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 1232-р;
- впровадження на мережах рухомого (мобільного) зв'язку України послуги із перенесення абонентських номерів та створення необхідних організаційних та економічних умов для впровадження послуги на мережах фіксованого зв'язку;
- супроводження проекту Закону України «Про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж» (реєстр. номер 4159 від 26.02.2016), у Верховній Раді України, а також реалізація його положень після прийняття;
- створення умов для збільшення обсягів IP-трафіку в ТМЗК України, розвиток послуг організації міжмашиної взаємодії (machine-to-machine).
- створення сприятливих умов для розвитку та підвищення конкурентоспроможності ринку телекомунікаційних послуг та рівних умов ведення бізнесу у галузі зв'язку;
- подальша імплементація актів Європейського Союзу.

У сфері інформатизації

- розвиток інформаційної взаємодії ІТ інфраструктур НКРЗІ та УДЦР;
- підвищення ефективності використання існуючих та впровадження нових ІКТ для виконання завдань НКРЗІ.

У сфері поштового зв'язку

- участь у внесенні змін до чинного законодавства України, що регулює діяльність у сфері надання послуг поштового зв'язку та кур'єрського зв'язку, для забезпечення процесу адаптації національного законодавства до законодавства ЄС у рамках створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС;
- законодавче врегулювання питань щодо здійснення державного нагляду в галузі поштового зв'язку, порядку включення суб'єктів господарювання до реєстру операторів поштового зв'язку, надання НКРЗІ

права отримувати від операторів поштового зв'язку звітність, інформацію та документи, необхідні для виконання покладених на неї функцій та завдань, надання кур'єрських послуг.

У рамках міжнародної діяльності

Співробітництво в рамках міжнародних організацій:

– участь у роботі робочих органів МСЕ, Європейської конференції адміністрацій зв'язку (СЕПТ) інших профільних міжнародних та регіональних організацій.

Багатостороннє співробітництво:

– активна участь у діяльності Мережі регуляторних органів електронних комунікацій країн Східного партнерства (далі – Мережа). Особливу увагу буде приділено участі представників НКРЗІ у роботі Експертної робочої групи з питань використання діапазону частот 700 МГц (SEWG) та Експертної робочої групи з питань бенчмаркінгу (BEWG), а також проведення ряду заходів Мережі в Україні (м. Київ), відповідно до Плану роботи Мережі на 2016 рік;

– діяльність НКРЗІ у якості координатора за напрямом «Правила надання телекомунікаційних послуг» (Telecom Rules) у рамках виконання Плану роботи на 2016-2017 рр. панелі Східного партнерства «Гармонізація цифрових ринків» (HDM Initiative);

– ведення переговорів щодо можливості створення «об'єднаного комерційного поля» послуг рухомого (мобільного) зв'язку з країнами Європейського Союзу та зацікавленими країнами Східного партнерства.

Двостороннє співробітництво:

– поглиблення двостороннього співробітництва з регуляторними органами партнерських країн шляхом укладання двосторонніх документів про взаєморозуміння та співробітництво;

– участь у переговорному процесі щодо можливості укладання двосторонньої Угоди між Україною та Республікою Польща про послуги роумінгу в мережах мобільного зв'язку загального користування.

Євроінтеграція:

– виконання Планів заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014-2017 роки в контексті співробітництва з національними регуляторами ЄС у сфері зв'язку.